

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS KONTROLE
Ceturtais revīzijas departaments

SKANSTES IELA 50, RĪGA, LV – 1013
tālr. 67017510, 67017505, fakss 67017673, e-pasts: ceturtais@lrvk.gov.lv

Zemkopības ministrijas valsts sekretārei
Dacei Lucauai
Republikas laukumā 2, Rīgā, LV-1981

REVĪZIJAS ZIŅOJUMS

Rīgā

04.12.2013.

Nr.5.1-2-15/2013

**Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu pamatotība un dienesta darbības
atbilstība normatīvo aktu prasībām un efektivitāte**

Satura rādītājs

Revīzijas juridiskais pamatojums	3
Revīzijas mērķis	3
Valsts kontroles revidentu atbildība	3
Zemkopības ministrijas un tās padotības iestāžu atbildība	3
Revīzijas apjoms	3
Kopsavilkums	3
Revidējamās jomas īss raksturojums	9
1. Meža nozares politikas plānošanas dokumenti un darbības stratēģijas	12
2. Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu sagatavošana	15
3. Izmaiņas Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu rezultātā	20
3.1. Darbinieku struktūra un skaits.....	20
3.2. Darbinieku atlīdzība	22
3.3. Darbinieku noslodze.....	25
3.4. Teritoriālās struktūrvienības.....	27
4. Valsts meža dienesta darba organizācija un dienesta transportlīdzekļi	29
4.1. Valsts meža dienesta amatpersonu darba laiks	29
4.2. Dienesta transportlīdzekļu piešķiršana un izmantošana.....	30
5. Valsts meža dienesta iekšējās kontroles pasākumi	36
6. Meža uguns apsardzība	40
6.1. Meža uguns apsardzības organizācija	40
6.2. Ugunsnovērošanas torņu rekonstrukcija un izmantošana	45
6.3. Meža ugunsgrēka vietas uzraudzība.....	48
7. Meža apsaimniekošanas un izmantošanas uzraudzība	49
7.1. Meža inventarizācija	54
7.2. Maksas pakalpojumi meža inventarizācijas datu labošanai	58
7.3. Valsts informācijas sistēma un datu kvalitāte	61
8. Medību regulējošo normatīvo aktu uzraudzība	63
8.1. Medijamo dzīvnieku uzskaitē.....	64
8.2. Medību uzraudzība.....	67
9. Pašvaldību un Valsts meža dienesta klientu aptaujas anketas rezultāti	70
1.pielikums Pašvaldības aptaujas anketu rezultāti	74

Revīzijas juridiskais pamatojums

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 2.pantu, Valsts kontroles Ceturtā revīzijas departamenta 15.05.2013. revīzijas uzdevumu Nr.5.1-2-15/2013 un grozījumiem revīzijas uzdevumā¹, veikta likumības revīzija „Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu pamatotība un dienesta darbības atbilstība normatīvo aktu prasībām un efektivitāte”.
2. Revīziju veica revīzijas grupas vadītāja – vecākā valsts revidente – juriste Dace Teiviša, vecākā valsts revidente Inese Gatiņa (līdz 22.08.2013), valsts revidentes Vineta Šņepste, Sandra Breidaka, Aina Kairova un informāciju sistēmu auditors Jānis Silinieks.

Revīzijas mērķis

3. Revīzijas mērķis ir iegūt pārliecību, vai Valsts meža dienesta strukturālās izmaiņas ir bijušas pamatotas un dienesta darbība ir efektīva un atbilst normatīvo aktu prasībām.

Valsts kontroles revidentu atbildība

4. Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Zemkopības ministrijas un tās padotības iestāžu atbildība

5. Zemkopības ministrija un Valsts meža dienests ir atbildīgi par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms

6. Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija ir plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par Zemkopības ministrijas un Valsts meža dienesta darbības atbilstību tiesību aktu prasībām un valsts budžeta līdzekļu efektīvu izmantošanu.
7. Revīzija ir veikta par laika periodu no 01.01.2010.līdz 30.06.2013.
8. Revīzijas pierādījumu iegūšanai tika veikta dokumentu pārbaude, izvērtēšana un analīze, intervēta Zemkopības ministrijas un Valsts meža dienesta vadība un atbildīgās amatpersonas.
9. Lai izvērtētu Valsts meža dienesta darbības efektivitāti, revīzijas laikā tika veiktas pašvaldību un sabiedrības – meža īpašnieku, mednieku un meža nozares attīstībā ieinteresēto personu - aptaujas.
10. Revīzijas laikā ir iegūti pietiekami un atbilstoši revīzijas pierādījumi, pamatojoties uz kuriem, ir sagatavots revīzijas ziņojums.

Kopsavilkums

Valsts meža dienesta funkcionālo un strukturālo izmaiņu procesa izvērtējums

11. Valsts meža dienesta kā meža apsaimniekošanu un izmantošanu uzraugošās iestādes² strukturālās izmaiņas 2011.gadā tika uzsāktas, faktiski nepastāvot valsts politikai meža apsaimniekošanas un izmantošanas jomā un līdz ar to nepastāvot iespējai noteikt sasniedzamajiem rezultātiem atbilstošu Valsts meža dienesta organizatorisko struktūru un darbības principus.
12. Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu pamatotība un efektivitāte nav pilnībā izvērtējama, jo ne pirms strukturālo izmaiņu uzsākšanas, ne arī uz revīzijas noslēguma brīdi:
  - 12.1. pretēji tiesību akta³ prasībām nav aktualizētas Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes un pamatnostādņu rīcības plānojumā nav noteikti atbildīgo institūciju

¹ 23.07.2013. grozījumi revīzijas uzdevumā Nr.5.1-2-15/2013-gr-23.07.2013, 17.09.2013. grozījumi revīzijas uzdevumā Nr.5.1-2-15/2013-gr-17.09.2013.

² Valsts meža dienesta likuma 1.pants, 2.panta pirmā daļa.

³ Ministru kabineta 21.06.2010. sēdes protokollēmums (prot. Nr.32 67.§ 3.punkts).

- uzdevumi, to izpildes termiņi, sasniedzamie politikas un darbības rezultāti, un to rezultatīvie rādītāji, ko paredz attīstības plānošanas dokumentu izstrādi reglamentējošie normatīvie akti⁴;
- 12.2. pretēji tiesību akta⁵ prasībām nav izstrādāta Latvijas Meža un saistīto nozaru nacionālā programma;
  - 12.3. turklāt kopš 2010.gada ne Zemkopības ministrijai, ne Valsts meža dienestam nav izstrādātas savas darbības stratēģijas.
13. Ilgtermiņa politikas neesamības situācijā kopš 2005.gada ir veiktas darbības, kas ir vājinājušas meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas uzraudzību:
- 13.1. konsekventi ir tikusi mazināta Valsts meža dienesta administratīvā kapacitāte, veicot ikgadējas struktūras izmaiņas - 197 mežniecības ir pārveidotas par 29 birojiem, darbinieku skaits ir samazinājies no 1919 uz 690, savukārt iestādes budžets samazināts no 20 miljoniem latu 2008.gadā uz 10 miljoniem latu 2013.gadā;
  - 13.2. veikti grozījumi meža apsaimniekošanu un uzraudzību reglamentējošajos tiesību aktos, kas paredz samazināt ierobežojumus saimnieciskās darbības veikšanā mežā un obligāti dabā veicamo pārbaužu gadījumus.
14. Zemkopības ministrijas 2011.gadā apstiprinātā Valsts meža dienesta funkcionālo un strukturālo izmaiņu modeļa atbilstība Valsts pārvaldes iekārtas likuma⁶ prasībām un modelī iekļauto rīcības virzienu ekonomiskais pamatojums ir apšaubāms, turklāt tas liecina par no ekonomijas un efektivitātes kritērijiem atšķirīgu apsvērumu esamību strukturālo izmaiņu sagatavošanas procesā:
- 14.1. ar zemkopības ministra rīkojumu⁷ izveidotās darba grupas Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modeļa izstrādei darbība 2010.gadā beidzās bez rezultāta, savukārt 2011. gadā izdotajā jaunajā zemkopības ministra rīkojumā⁸ Valsts meža dienestam izstrādāt strukturālo izmaiņu modeli noteiktie termiņi nav uzskatāmi par samērīgiem šāda rakstura uzdevuma izpildei;
  - 14.2. noraidot Valsts meža dienesta sākotnēji izstrādāto strukturālo izmaiņu modeli, Zemkopības ministrija ir izdevusi rīkojumu⁹ Valsts meža dienestam pārstrādāt modeli piecu kalendāro dienu laikā, nesniedzot dienesta vadītājam rīkojuma izpildei nepieciešamo informāciju, un šo informāciju sniedzot tikai pēc vienošanās parakstīšanas ar dienesta vadītāju par amata atstāšanu¹⁰;
  - 14.3. sākotnējos priekšlikumus par Valsts meža dienesta strukturālajām izmaiņām izstrādāja dienesta ģenerāldirektors sadarbībā ar centrālās administrācijas darbiniekiem un mežziņiem, savukārt Zemkopības ministrijas vēlāk saskaņoto strukturālo izmaiņu modeli tajā pašā periodā izstrādāja virsmēžziņi nākamā dienesta ģenerāldirektora pienākumu izpildītāja vadībā, kas liecina par konstruktīvas sadarbības un vienotas izpratnes trūkumu par nepieciešamajām izmaiņām; abu modeļu būtiskās atšķirības papildus liecina, ka aktualizētas meža nozares politikas un piedāvāto strukturālo izmaiņu neatkarīga vērtējuma un ekonomiskā pamatojuma neesamības situācijā pastāvēja augsts pieņemto lēmumu subjektivitātes risks;

⁴ Ministru kabineta 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 12.7.apakšpunkts, Ministru kabineta 21.06.2010. sēdes protokollēmums (prot. Nr.32 67.§ 3.punkts).

⁵ Ministru kabineta 21.06.2010. sēdes protokollēmums (prot. Nr.32 67.§ 3.punkts).

⁶ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta desmitā daļa.

⁷ Zemkopības ministra 04.03.2010. rīkojums Nr.52 „Par Valsts meža dienesta darbības un struktūras optimizāciju”.

⁸ Zemkopības ministra 18.03.2011. rīkojums Nr.45.

⁹ Zemkopības ministrijas vēstule Nr.3.4-1/1777.

¹⁰ 16.05.2011. vienošanās starp zemkopības ministru un Valsts meža dienesta ģenerāldirektoru par valsts civildienesta attiecību izbeigšanu ar dienu, kad beigsies ģenerāldirektora pārejoša darbspēja, bet ne vēlāk kā 16.12.2011.

- 14.4. dienesta ģenerāldirektora pienākumu izpildītāja vadībā izstrādātais Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modelis, līdzīgi kā iepriekšējā iestādes ģenerāldirektora vadībā sākotnēji izstrādātais strukturālo izmaiņu modelis, neatbilda virknei Zemkopības ministrijas rīkojuma prasību¹¹, piemēram, nesniedza informāciju par Valsts meža dienesta veiktajiem neraksturīgajiem uzdevumiem, kas deleģējami citām institūcijām, tomēr tika saskaņots;
- 14.5. Valsts meža dienests netika pakļauts horizontālajam funkciju auditam Ministru kabineta 2009.gada sākumā uzsāktā valsts pārvaldes sistēmas un civildienesta optimizēšanas procesa ietvaros, kas paredzēja piemērot vienotu izvērtējuma metodiku komersantus kontrolējošo institūciju darbības efektivitātes izvērtējumam, piesaistot ārēju auditorkompāniju neatkarīga viedokļa sniegšanai; Valsts kontroles revidenti neguva pārliecību par Valsts meža dienesta nepakļaušanas horizontālajam funkciju auditam iemeslu pamatotību.
15. Lai gan Zemkopības ministrija norāda būtiski samazināto finansējumu Valsts meža dienestam kā vienu no formālajiem strukturālo izmaiņu iemesliem, revīzijā tika konstatēts, ka likumprojektu par valsts budžetu 2008. un 2009.gadam izstrādes procesā Valsts meža dienesta Zemkopības ministrijai sniegtie paskaidrojumi par būtiskiem riskiem finansējuma samazināšanas gadījumā nav tikuši izvērtēti; revīzijā arī netika gūts apstiprinājums, ka Zemkopības ministrija 2008. - 2011.gadu laikā budžeta veidošanas procesā ir pieprasījusi Finanšu ministrijai finansējumu 2005.gadā uzsāktās Valsts meža dienesta reorganizācijas sekmīgai īstenošanai.

Valsts meža dienesta īstenoto funkcionālo un strukturālo izmaiņu seku un rezultātu izvērtējums

16. Plānotais strukturālo izmaiņu mērķis¹² - izlīdzināt Valsts meža dienesta vienāda līmeņa amatpersonu un darbinieku algas un darba pienākumus – formāli ir īstenots, vienlaikus:
- 16.1. saskaņotā Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modeļa prezentācijā¹³ minētais un publiski solītais¹⁴ mēnešalgas palielinājums faktiski nav noticis, jo, lai gan vairāk nekā 50% darbinieku (mežsarga amata vietā izveidotajam mežziņa amatam) alga tika palielināta par Ls 150, tomēr vienlaikus būtiski palielinājās arī uzdevumu apjoms un pilnvaras lēmumu pieņemšanā; turklāt vairākās virsmežniecībās vecākajiem mežziņiem (iepriekš mežziņi) mēnešalga pirms strukturālajām izmaiņām bija par 25% augstāka nekā pēc izmaiņām;
- 16.2. Valsts meža dienesta darbinieku¹⁵ kopējais atalgojums ir vidēji līdz pat 32% zemāks, salīdzinot ar līdzīgus amatus ieņemošiem darbiniekiem Zemkopības ministrijas padotības iestādēs, un līdz divām reizēm zemāks nekā valsts un pašvaldību meža nozares kapitālsabiedrībās, kur Valsts meža dienesta darbinieki ir pieprasīti kā labi sagatavoti nozares speciālisti.
17. Plānotais strukturālo izmaiņu mērķis¹⁶ - samazināt lēmumu pieņemšanas kompetences līmeņu skaitu, mežniecību funkcijas un uzdevumus integrējot virsmežniecībās – ir īstenots, likvidējot 77 mežniecības, tā vietā izveidojot 29 birojus un samazinot darbinieku skaitu, tomēr minētā lēmuma sekas būs pilnībā iespējams izvērtēt vienīgi ilgtermiņā.
18. Mežniecību likvidācijas rezultātā:
- 18.1. vairumā gadījumu Valsts meža dienesta mežziņiem attālums līdz tuvākam dienesta birojam ir palielinājies, atsevišķos gadījumos tas ir lielāks par 50 kilometriem, attiecīgi palielinot laika un finanšu (degvielas) resursa patēriņu;

¹¹ Zemkopības ministra 18.03.2011. rīkojums Nr.45.

¹² Zemkopības ministra 18.03.2011. rīkojums Nr.45.

¹³ Meža konsultatīvās padomes 27.07.2011. sēdes protokols.

¹⁴ „VMD atļaidīs 100 līdz 150 darbinieku, lai palielinātu algas”, 11.10.2011., www.delfi.lv.

¹⁵ Mežziņu, vecāko mežziņu atalgojums.

¹⁶ Zemkopības ministra 18.03.2011. rīkojums Nr.45.

- 18.2. kopējie biroju uzturēšanas izdevumi¹⁷ būtiski nav samazinājušies, savukārt degvielas izdevumi 2013.gadā ir pieauguši par 8%, kas norāda, ka pirms strukturālo izmaiņu veikšanas netika veikts pietiekams ekonomiskais izvērtējums, tajā skaitā samērīguma izvērtējums attiecībā uz degvielas izdevumu pieaugumu un pakalpojumu pieejamības samazinājumu;
- 18.3. ir samazinājusies pakalpojuma pieejamība iedzīvotājiem, ko apstiprina arī pašvaldību aptaujas anketās norādītais, kā arī klientu neapmierinātība ar pakalpojumu pieejamību.
19. Lēmumu pieņemšanas kompetences līmeņu skaita samazināšana ir vienlaikus izraisījusi vairākpakāpju iekšējās kontroles sistēmas izveidi, paredzot dažāda veida iekšējās kontroles pār Valsts meža dienesta struktūrvienību darbību; izveidotā sistēma ir resursietilpīga¹⁸, un pastāv pieņemto lēmumu neobjektivitātes risks, jo struktūrvienību darbinieki savstarpēji kontrolē viens otru.
20. Nav iespējams novērtēt un izteikt pamatotu viedokli par strukturālo izmaiņu mērķa¹⁹ - izlīdzināt vienāda līmeņa amatpersonu darba noslogojumu – sasniegšanu un katras funkcijas īstenošanai nepieciešamo laiku, lai noteiktu funkcijas veikšanai nepieciešamos finanšu un cilvēkresursus, jo:
- 20.1. Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu rezultātā noteiktais mežziņu skaits netika aprēķināts, pamatojoties uz nepieciešamību nodrošināt funkciju kvalitatīvu izpildi, bet tika noteikts, pamatojoties uz dienestam pieejamo, būtiski samazināto finansējumu;
- 20.2. mežziņu, vecāko mežziņu un vecāko referentu noslogojuma novērtējumam tiek piemēroti relatīvās slodzes koeficienti, kurus piemērojot, slodzes būtiski atšķiras, piemēram, mežziņu slodze apgaitu līmenī 2013.gada 1.ceturksnī svārstās no 81 līdz 1395;
- 20.3. pielietotā slodžu aprēķina metodika neiekļauj pilnīgu darba pienākumu uzskaiti un apjomu, piemēram, slodžu aprēķinā nav ņemti vērā tāds resursietilpīgs uzdevums kā meža inventarizācijas datu labošana, kā arī meža ugunsdrošības un medību saimniecību uzraudzība.
21. Valsts meža dienesta darbinieku noslogojuma izvērtējuma iespējas būtiski apgrūtina arī situācija, ka pretēji normatīvajā aktā²⁰ noteiktajam, virknei amatu Valsts meža dienesta centrālajā administrācijā un virsmežniecību administrācijās nav noteikta prasība uzskaitīt darba laika ilgumu; revīzijā netika konstatēts, ka šie amati būtu specifiski un tiem būtu piemērojami normatīvajā aktā²¹ noteiktie izņēmumi, kas pieļauj darba laika uzskaites neesamību.
22. Darba laika uzskaites nepiemērošanas dēļ nav iespējams arī gūt pārlicību un izvērtēt Valsts meža dienesta rīcības atbilstību normatīvo aktu²² prasībām, kas nosaka dienesta transporta līdzekļa piešķiršanu individuālā lietošanā tikai tiem darbiniekiem, kuriem darba specifikas dēļ ir nepieciešams steidzami atgriezties darbavietā.
23. Dažu Valsts meža dienesta vadošo amatpersonu gadā nobraukto kilometru skaits (līdz pat 45 tūkstošiem km) un maršruti liecina, ka braucieniem ar dienesta transportlīdzekli tiek patērēta trešā daļa no normālā darba laika, ko nevar uzskatīt par racionālu darba organizāciju.

¹⁷ Komunālie pakalpojumi, sakaru pakalpojumi, noma, īre, kārtējie remontdarbi.

¹⁸ Saskaņā ar amatu aprakstiem kontroles par mežziņu pieņemtajiem lēmumiem tieši veic visas virsmežniecību augstāk stāvošās amatpersonas, kā arī ģenerāldirektora norīkotās amatpersonas no citām virsmežniecībām un centrālās administrācijas nodaļu un departamentu vadītāji.

¹⁹ Zemkopības ministra 18.03.2011. rīkojums Nr.45.

²⁰ Valsts meža dienesta likuma 4.panta otrā daļa.

²¹ Valsts meža dienesta likuma 4.panta otrā daļa.

²² Publiskas personas mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 5.² pants.

24. Valsts meža dienests nav uzskatījis par nepieciešamu veikt uzlabojumus transportlīdzekļu izmantošanas kontroles jomā, nodrošinot iespēju gūt pārliecību par dienesta transportlīdzekļu izmantošanu tikai darba vajadzībām²³, tādējādi novēršot neefektīva un neracionāla valsts budžeta līdzekļu izlietojuma risku, neraugoties uz to, ka Valsts kontrole jau no 2007.gada revīzijas ziņojumos norāda uz trūkumiem un sniedz Valsts meža dienestam ieteikumus pilnveidot iekšējo kontroli dienesta transportlīdzekļu izmantošanas jomā.
25. Valsts kontroles revidenti nevērtēja plānotā funkcionālo izmaiņu mērķa²⁴ - izveidot funkcionāli nodalītu uguns apsardzības sistēmu ar iespēju centralizēt tās operatīvo vadību sasniegšanu, jo uz 22.03.2011. šāda sistēma Valsts meža dienestā jau bija izveidota un darbojās.
26. Ar grozījumiem normatīvajā aktā²⁵ pārtraucot Vienotas valsts uguns apsardzības un glābšanas sistēmas izveidošanas koncepcijas īstenošanu (turpmāk – Vienotā koncepcija)²⁶, kas noteica līdz 2011.gadam izveidot uz Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta bāzes vienotu valsts uguns apsardzības un glābšanas sistēmu, ir radīta situācija, ka Valsts meža dienests turpina īstenot meža ugunsdzēsības funkciju²⁷, ko bija paredzēts nodot Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, no funkcijas nodrošināšanai plānotajiem 8,4 miljoniem latu saņemot tikai 1,6 miljonus latu, kā rezultātā pastāv augsts risks, ka paaugstinātas degamības periodā Valsts meža dienests nespēs nodrošināt uguns apsardzības funkciju pilnā apmērā.
27. Lai arī meža ugunsgrēku un cita veida ugunsgrēku dzēšanai katrai ir sava specifika, tomēr divu atšķirīgu ugunsdzēsības darbu organizācijas sistēmu pastāvēšanas lietderība valstī būtu atkārtoti izvērtējama vai arī sadarbība starp abiem dienestiem būtu būtiski pilnveidojama, ņemot vērā, ka:
- 27.1. līdzīgas funkcijas – ugunsgrēka dzēšana – izpildei normatīvajā regulējumā ir noteiktas būtiski atšķirīgas prasības ugunsgrēku likvidēšanas procesa organizācijai;
- 27.2. katrai iestādei iepērkot un uzturot savu ugunsdzēsības tehniku, tā kopumā netiek efektīvi izmantota dīkstāvju dēļ, piemēram, Valsts meža dienests specializētos ugunsdzēsības transportlīdzekļus (cisternas) izmanto vidēji četrus līdz piecus mēnešus gadā, vienu transportlīdzekli (cisternu) izmantojot vidēji piecu ugunsgrēku dzēšanai gadā;
- 27.3. lai nepieciešamības gadījumā iesaistītos meža ugunsgrēku dzēšanā valsts mežos, tiek veidoti „alternatīvi” meža ugunsdzēsības dienesti, - valstij piederoša kapitālsabiedrība „Latvijas valsts meži” 2009.-2013.gadu periodā ir investējusi Ls 114 259 meža ugunsdzēsībai nepieciešamās tehnikas un inventāra iegādē, kā arī Ls 397 402 ugunsdzēsības nodrošināšanai (transporta, personāls, apmācības u.c.)²⁸;
- 27.4. izlases veidā pārbaudot meža ugunsgrēku dzēšanas gadījumus 2012. gada laikā, tika konstatēts, ka 55% gadījumu Valsts meža dienesta kompetencē esošu meža ugunsgrēku dzēšanā ir piedalījušies arī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, savukārt 27% gadījumu – citas organizācijas vai uzņēmumi^{29,30}.

²³ Publiskas personas mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 5.² pants: publiskas personas autotransports ir izmantojams tikai dienesta, amata, darba pienākumu pildīšanā.

²⁴ Zemkopības ministra 18.03.2011. rīkojums Nr.45.

²⁵ 16.12.2010. likuma „Grozījumi Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likumā” 3.punkts (spēkā no 01.01.2011.).

²⁶ Ministru kabineta 26.05.2004. rīkojums Nr.343 „Par Vienotas valsts uguns apsardzības un glābšanas sistēmas izveidošanas koncepciju” (zaudējis spēku 24.01.2008.).

²⁷ Meža ugunsgrēku atklāšana (novērošana) un ierobežošana.

²⁸ 16.09.2013. intervija ar AS „Latvijas valsts meži” Meža aizsardzības un ugunsdzēsības vadītāju.

²⁹ Izlasē iekļautajos gadījumos AS „Latvijas valsts meži” apsaimniekotajos mežos notika 14 ugunsgrēki.

³⁰ Izlasē iekļauti 2013.gadā sastādītie ugunsgrēku akti Valsts kontroles apmeklētajās virsmežniecībās par periodu līdz 30.06.2013.

28. Finansējuma plānošana un izlietošana meža uguns apsardzības funkcijas nodrošināšanai Valsts meža dienestā nav caurskatāma un pamatota, jo netiek nodrošināta faktiskajai situācijai atbilstoša mežu uguns apsardzības izdevumu plānošana un uzskaitē:
- 28.1. izdevumi degvielai un atlīdzībai tiek aprēķināti pilnā apmērā par sešiem mēnešiem, lai gan ugunsnedrošais periods faktiski ir četri līdz pieci mēneši, piemēram, izdevumi degvielai tiek aprēķināti 90% apmērā no visiem kopējiem dienesta degvielas izdevumiem par sešu mēnešu periodu;
  - 28.2. neproporcionāli liels plānotais finansējums uguns apsardzības funkcijas nodrošināšanai tiek attiecināts uz Valsts meža dienesta pamatpersonālu, īpaši, ņemot vērā, ka netiek uzskaitīts laiks, ko mežziņi patērē meža ugunsgrēku atklāšanai.
29. Valsts meža dienests nav veicis uguns apsardzības funkcijas nodrošināšanai nepieciešamo ugunsnovērošanas torņu skaita izvērtējumu, un ieguldījumi tiek veikti ugunsnovērošanas torņos, kuri netiek regulāri izmantoti, piemēram, no piecās virsmežniecībās pārbaudītajiem 27 rekonstruētajiem ugunsnovērošanas torņiem, kuru rekonstrukcijā ir ieguldīts Eiropas Savienības finansējums 101 tūkst. latu apmērā, 2012.gadā netika izmantoti septiņi, 2013.gadā - astoņi ugunsnovērošanas torņi.
30. Normatīvais akts³¹ paredz, ka meža ugunsgrēka vietas uzraudzība pēc ugunsgrēka likvidācijas ir meža īpašnieka (valdītāja) pienākums, tomēr Valsts meža dienests uzraudzību veic meža īpašnieka (valdītāja) vietā gadījumos, kad meža īpašnieks nav sasniedzams vai ignorē dienesta amatpersonas pieprasījumu; situācijā, kad aptuveni 55% gadījumos no 2011.-2013.gadā notikušajiem ugunsgrēkiem³², ugunsgrēka vietas uzraudzību mežu īpašnieku vietā nodrošina Valsts meža dienests, nav veiktas nepieciešamās darbības normatīvā regulējuma grozīšanai vai mehānisma izstrādei, kas nodrošinātu meža īpašnieka (valdītāja) vietā veikto izdevumu atmaksas saņemšanu.
31. Vērtējot Valsts meža dienesta darbības atbilstību normatīvajiem aktiem un efektivitāti, revīzijā papildus tika konstatēts, ka:
- 31.1. Valsts meža dienests, sniedzot maksas pakalpojumus, nav ievērojis normatīvā akta³³ prasības un vienlīdzīgu attieksmi pret meža īpašniekiem, jo transporta izmaksas tiek aprēķinātas no transportlīdzekļa stāvvietas (amatpersonas dzīvesvietas), nevis no Valsts meža dienesta struktūrvienības;
  - 31.2. ņemot vērā, ka mežziņi pamatfunkcijas veic, pamatojoties uz izlases veida pārbaudēm dabā, un ir konstatētas nepilnības medijamo dzīvnieku uzskaites veikšanas kārtībā, Valsts meža dienests objektīvi nespēj pilnvērtīgi veikt meža dzīvnieku uzskaiti, kā rezultātā ir pieauguši meža dzīvnieku postījumi un zaudējumi lauksaimniecībai un mežsaimniecībai;
  - 31.3. Valsts meža dienesta veiktās darbības nenodrošina pietiekamu uzraudzību pār medību norisi, jo medību norises un medību kolektīvu kontroles pārbaudes tiek veiktas galvenokārt, pamatojoties uz saņemtajām sūdzībām, neveicot plānveida pārbaudes.
32. Revīzijas rezultātā ir sniegti 23 ieteikumi, kurus ieviešot:
- 32.1. tiks nodrošināta valsts meža nozares politikas izstrāde un noteikti mērāmi sasniedzamie rādītāji;
  - 32.2. tiks noteiktas Valsts meža dienesta veicamo funkciju patiesās izmaksas, nodrošinot iespēju piešķirt atbilstošu valsts budžeta finansējumu funkciju veikšanai;

³¹ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 10.¹ pants.

³² Revidenta aprēķins, izmantojot IS „Meža kontroles teritorija” datus un ar meža īpašniekiem noslēgto līgumu nosacījumus.

³³ Ministru kabineta 17.01.2006. noteikumi Nr.55 „Noteikumi par Valsts meža dienesta sniegto maksas pakalpojumu cenrādi”.

- 32.3. uzlabosies Valsts meža dienesta īstenotā meža apsaimniekošanas, izmantošanas un medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība;
- 32.4. uzlabosies meža ugunsdzēsības nodrošināšana, kontrole par medību norisi, tādejādi veicinot iedzīvotāju drošību;
- 32.5. tiks nodrošināta efektīvāka Valsts meža dienestam piešķirtā finansējuma izmantošana.

Revidējamās jomas īss raksturojums

- 33. Meži Latvijā aizņem 3 020 575 ha. Salīdzinājumā ar citām Eiropas valstīm Latvija ir pieskaitāma pie mežiem bagātām valstīm (Eiropā meži vidēji aizņem 33% no sauszemes teritorijas). Latvijas valstij piedermežs 1 495 136 ha platībā (49,5% no kopējās mežu platības), savukārt pārējo īpašnieku mežu kopplatība ir 1 525 439 ha (50,5% no kopējās mežu platības)³⁴. Saskaņā ar statistikas datiem³⁵ kopējā mežu platība Latvijā palielinās.
- 34. Zemkopības ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde meža nozarē³⁶.
- 35. Valsts meža dienests ir zemkopības ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas savas kompetences ietvaros uzrauga meža apsaimniekošanu, izmantošanu un medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu, uzrauga un īsteno meža ugunsdzēsību un piedalās valsts meža politikas izstrādē un ieviešanā³⁷.
- 36. Laika periodā no 2000.gada līdz 2004.gadam Valsts meža dienestam bija nodrošināts praktiski nemainīgs finansējums, kā rezultātā saskaņā ar iestādes Iekšējā audita daļas vērtējumu³⁸ dienests varēja nodrošināt tikai pašu minimumu funkciju izpildē, bet nespēja nodrošināt visas normatīvajos aktos noteiktās prasības sociālo garantiju jomā (darbinieku apdrošināšana), Valsts meža dienesta darbinieku formas tērpu un tehniskā nodrošinājuma (autotransports) jomā, kā arī netika veikta nekustamā īpašuma saglabāšana un citi pasākumi darbības spēju uzlabošanai.
- 37. 2004.gadā tika izveidota virsmežziņu darba grupa ar mērķi aprēķināt nepieciešamo darbinieku skaitu, lai spētu nodrošināt Valsts meža dienestam normatīvajos aktos noteikto funkciju izpildi. Minētos aprēķinus apstiprināja 2005.gadā paplašinātā virsmežziņu darba grupā, un tika uzsāktas izmaiņas. 2008.gada februārī tika izveidota jauna darba grupa ar mērķi aktualizēt normatīvajos aktos noteikto dienesta funkciju izpildei nepieciešamo laika un cilvēkresursu aprēķinu.
- 38. Pamatojoties uz iepriekš minētajiem darba grupu aprēķiniem, Valsts meža dienestā, sākot no 2005.gada, katru gadu tika veiktas izmaiņas, samazinot dienesta struktūrvienību – virsmežniecību, mežniecību un cilvēku skaitu. Laika posmā no 2005.gada līdz 2010.gadam kopumā virsmežniecību skaits samazinājās par 16, mežniecību skaits par 120, darbinieku skaits samazinājās par 904 darbiniekiem. 2006.gadā tika izveidota un 2010.gadā likvidēta Valsts meža dienesta struktūrvienība – Konsultāciju pakalpojumu centrs. Detalizēti par struktūrvienību un darbinieku skaita izmaiņām pa gadiem skatīt 1.attēlā.

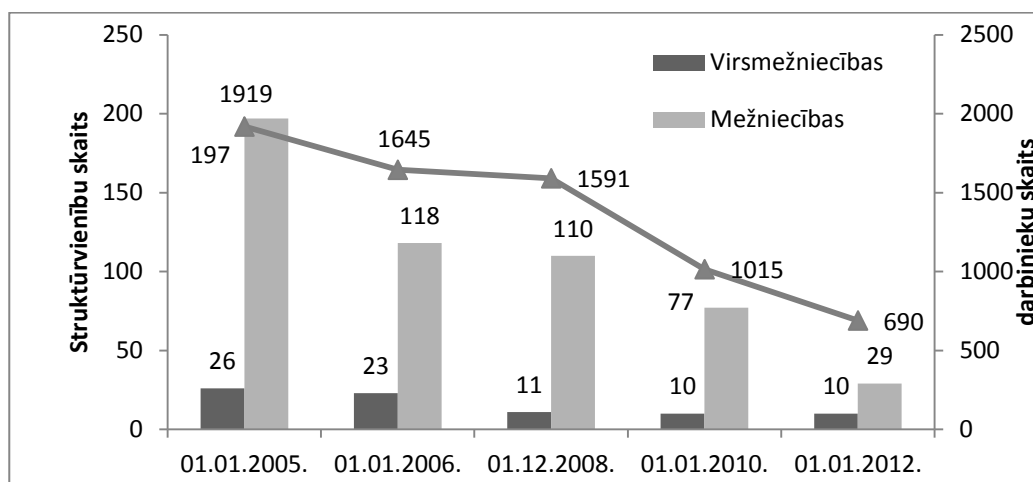
³⁴<http://www.vmd.gov.lv/?sadala=2>, aplūkots 30.10.2013.

³⁵Meža statistikas CD: <http://www.vmd.gov.lv/?sadala=762>, aplūkots 30.10.2013.

³⁶ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.245 „Zemkopības ministrijas nolikums” 1.punkts.

³⁷ Valsts meža dienesta likuma 1.pants, 2.panta pirmā daļa.

³⁸ Valsts meža dienesta 19.10.2007. iekšējā audita ziņojums „Budžeta plānošana un izpildes vadība”.

Attēls Nr.1 Virsmehniecību, mežniecību/biroju un nodarbināto skaits no 2005.-2012.gadam³⁹

39. 2011.gadā Valsts meža dienestā, pamatojoties uz zemkopības ministra rīkojumu⁴⁰, tika veikta Valsts meža dienesta „strukturāla un funkciju optimizācija”, kuras rezultātā tika būtiski mainīta Valsts meža dienesta struktūra, samazināts struktūrvienību un darbinieku skaits. Šī ziņojuma kontekstā ar Valsts meža dienesta strukturālajām izmaiņām ir uzskatāmas darbības, kas veiktas minētā zemkopības ministra rīkojuma rezultātā izstrādātā „Zemkopības ministrijas optimizācijas plāna” īstenošanas rezultātā.
40. Saskaņā ar Valsts meža dienesta nolikumu⁴¹, lai nodrošinātu funkciju izpildi, dienests atbilstoši kompetencei veic šādus galvenos uzdevumus:
- 40.1. izsniedz normatīvajos aktos noteiktās apliecības, licences, apliecinājumus un citus dokumentus;
  - 40.2. atestē meža reproduktīvā materiāla ieguves avotus un kārtro meža reproduktīvā materiāla ieguves avotu reģistru, sertificē meža reproduktīvo materiālu;
  - 40.3. veic meža veselības stāvokļa uzraudzību;
  - 40.4. pārbauda meža inventarizācijas datu kvalitāti un iesniegto informāciju par veikto mežsaimniecisko darbību, kā arī kārtro Meža valsts reģistru;
  - 40.5. novērtē medījamo dzīvnieku populācijas stāvokli un reģistrē medību iecirkņus; eksaminē medniekus, medību vadītājus, izsniedz mednieka vai medību vadītāja apliecības;
  - 40.6. atklāj, ierobežo un likvidē meža ugunsgrēkus, iesaista meža īpašniekus vai tiesiskos valdītājus ugunsgrēka vietas uzraudzībā;
  - 40.7. pieņem lēmumus, sniedz atzinumus, sastāda aktus un protokolus par normatīvo aktu pārkāpumiem saistībā ar meža apsaimniekošanu un izmantošanu, ugunsdrošību un medības reglamentējošiem normatīvajiem aktiem;
  - 40.8. atbilstoši kompetencei uzrauga valsts un Eiropas Savienības finansēto atbalsta programmu īstenošanu;
  - 40.9. informē un konsultē meža īpašniekus vai tiesiskos valdītājus un citas personas par meža veselības stāvokļa jautājumiem, meža apsaimniekošanu un izmantošanu, ugunsdrošību un medības reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.

³⁹Pēc strukturālās un funkcionālās optimizācijas mežniecības tika likvidētas, nodrošinot klientu apkalpošanu 29 birojos.

⁴⁰Zemkopības ministra 18.03.2011. rīkojums Nr.45.

⁴¹Ministru kabineta 30.07.2013. noteikumu Nr.449 „Valsts meža dienesta nolikums” (spēkā no 03.08.2013.) 4.1. - 4.13., 4.17., 4.19.apakšpunkts.

41. Valsts meža dienesta mežsaimniecības darbību raksturojumu laika posmā no 2008.gadam līdz 2012.gadam skatīt 1.tabulā.

1.tabula

Mežsaimniecības darbību raksturojoši rādītāji 2008.-2012.gadā

Rādītāji	2008.gads	2009.gads	2010.gads	2011.gads	2012.gads
Izsniegtais ciršanas apliecinājumu skaits	56 493	56 339	46 718	104 260	60 699
Plānotās ciršanas platības, tūkst. ha	112,1	111,0	150,3	223,7	109,3
Faktiskās ciršanas platības, tūkst. ha	114,2	85,4	105,6	130,8	107,4
Meža atjaunošana, tūkst. ha	40,6	34,4	32,2	35,2	35,2
<i>t.sk. meža sēšana un stādīšana, tūkst. ha</i>	11,2	10,6	10,8	12,9	13,2
<i>t.sk. meža atjaunošana dabiskā veidā, tūkst. ha</i>	29,4	23,8	21,4	22,3	22,00
Jaunaudžu kopšana, tūkst. ha	30,4	30,4	32,0	49,2	60,3
Izsniegti sanitārie atzinumi, ha	1 951	772	4 873	3 529	799
Patvaļīgas augošu koku ciršanas gadījumu skaits	398	347	485	497	322
Saņemtās meža inventarizācijas lietas	8024	7379	7524	11221	10671
Meža valsts reģistram pievienotie inventarizācijas dati	7794	7160	7329	11087	9987
Kopējais konstatēto pārkāpumu skaits	1 615	1 395	1 037	1 056	1 254
Sastādīto administratīvo pārkāpumu protokolu skaits	1 568	1 281	877	887	719

Informācijas avots: Valsts meža dienesta 2008., 2009., 2010., 2011., 2012.gada publiskais pārskats, Centrālās statistikas pārvaldes dati

42. Valsts meža dienesta resursus izdevumu segšanai veido dotācija no vispārējiem ieņēmumiem (vidēji 98,7%), maksas pakalpojumi un ārvalstu finanšu palīdzība. Valsts meža dienesta finansējumu par laika posmu no 2008. gada līdz 2012.gadam skatīt 2.tabulā.

2.tabula

Valsts meža dienesta⁴² resursi izdevumu segšanai 2008.-2012.gadā

Resursi izdevumu segšanai	2008.gads	2009.gads	2010.gads	2011.gads	2012.gads
Maksas pakalpojumi	97 786	79 661	62 568	66 463	75 607
Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem,	18 083 113 ⁴³	10 866 167	8 618 518	12 137 591	9 896 118
Kopā	18 180 899	10 945 828	8 728 342	12 410 677	9 971 725

43. Analizējot Valsts meža dienesta un citu Zemkopības ministrijas padotības iestāžu izdevumus laika posmā no 2008.gada līdz 2013.gadam, tika konstatēts, ka:

43.1. dotācija no vispārējiem ieņēmumiem 2010.gadā, salīdzinot ar 2008.gadu, bija samazinājusies par 52%, savukārt 2011.gadā dotācija pieauga, jo dienestam tika piešķirti papildus līdzekļi specializētās meža ugunsdzēsības tehnikas, specializēto vieglo un kravas apvidus automašīnu iegādei;

43.2. Zemkopības ministrijas resora ietvaros lielākais izdevumu samazinājums 2012.gadā, salīdzinājumā ar 2008.gadu, bija Valsts meža dienestam un Pārtikas un veterinārajam dienestam, attiecīgi samazinājums bija par 40% un 49%. Skatīt 3.tabulu.

⁴²Valsts meža dienesta centrālās administrācijas un virsmežniecību izdevumi, neiekļaujot Meža pētīšanas stacijas un Meža konsultāciju centra resursus izdevumu segšanai.

⁴³ Valsts budžeta un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā informācija par 2008.gadu nav pieejama programmu griezumā.

Zemkopības ministrijas padotības iestāžu budžeta izdevumi 2008.-2012.gadā

Iestāde	Izdevumi, Ls				
	2008.gads	2009.gads	2010.gads	2011.gads	2012.gads
VMD ¹	19 746 906	11 985 694	9 606 984	13 994 143	11 842 709
PVD ²	16 011 139	7 788 202	7 877 040	8 025 360	8 191 146
VAAD	4 204 616	2 547 356	2 282 683	2 148 482	2 781 689
LDC ³	2 383 786	1 198 088	1 390 817	1 671 133	1 545 068
VTUA	1 531 773	1 095 853	1 449 093	1 001 488	1 082 323

¹No Valsts meža dienesta izdevumiem 2008.-2010.gada izslēgti Meža konsultāciju pakalpojumu centra izdevumi (pašreiz – VSIA „Latvija Lauku konsultāciju centrs” sastāvā)

²No Pārtikas un veterinārā dienesta izdevumiem 2008.un 2009.gada izslēgti Nacionālā diagnostikas centra (pašreiz- Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts „BIOR”) izdevumi

³No 01.07.2009. tika likvidēta Ciltsdarba valsts inspekcija, tās funkcijas pārņēma Lauksaimniecības datu centrs un Pārtikas un veterinārais dienests.

Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi

1. Meža nozares politikas plānošanas dokumenti un darbības stratēģijas

Konstatējumi

44. Zemkopības ministrijas funkcijas ir izstrādāt meža nozares politiku un organizēt, un koordinēt meža nozares politikas īstenošanu. Lai nodrošinātu funkciju izpildi, ministrija izstrādā valsts politiku šādās meža nozares jomās:
- 44.1. meža resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā (meža apsaimniekošana, dabas aizsardzība mežā, meža apsardzība un aizsardzība, meža ģenētisko resursu aizsardzība un ilgtspējīga izmantošana, meža reproduktīvā materiāla izmantošana, Nacionālais meža monitorings);
- 44.2. medību un medību resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā⁴⁴.
45. Politikas plānošanas dokumenti ir pamatnostādnes, plāns un koncepcija⁴⁵:
- 45.1. pamatnostādnes ir uz konkrētu, valstij nozīmīgu mērķu sasniegšanu vērsts vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments laikposmam no pieciem līdz septiņiem gadiem. Pamatnostādnes ietver būtiskākos esošos un no jauna izvirzītos politikas pamatprincipus, politikas mērķus un prioritātes, kā arī nosaka rīcības virzienus un turpmākās rīcības plānojumu, rīcības plānojumā paredzēto uzdevumu un pasākumu izpildes termiņu, ko nosaka ar precizitāti līdz pusgadam, kā arī politikas rezultātus, tiem pakārtotos darbības rezultātus un to rezultatīvos rādītājus, kas norāda uz izvirzīto mērķu sasniegšanas progresu;
- 45.2. plāns ir īstermiņa politikas plānošanas dokuments, ko izstrādā politikas ieviešanai noteiktā nozarē laikposmam līdz trim gadiem, lēmējinstiūcijas atbalstītu pamatnostādņu īstenošanai vai augstākas iestādes dotā uzdevuma izpildei.
46. Meža nozares politiku regulē 1998.gadā apstiprinātā Meža politika (nedefinētam laika periodam), kas nosaka mežu nozares attīstības ilgtermiņa stratēģiskos un taktiskos mērķus un pamatprincipus. Tai pakārtotās Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes (turpmāk – Meža pamatnostādnes) ir apstiprinātas 2006.gadā⁴⁶.
47. Galvenais meža nozares attīstības mērķis minētajos politikas plānošanas dokumentos un Meža likumā⁴⁷ ir meža ilgtspējīga apsaimniekošana - meža pārvaldīšana un izmantošana tādā veidā un intensitātē, kas saglabā meža bioloģisko daudzveidību, produktivitāti, atjaunošanās spēju,

⁴⁴ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.245 „Zemkopības ministrijas nolikums” 4.1., 4.2., 5.3.apakšpunkts.

⁴⁵ Ministru kabineta 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 11., 12.4., 12.5., 12.7., 12.8., 15.punkts.

⁴⁶ Ministru kabineta 18.04.2006. rīkojums Nr.273 „Par Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņēm”.

⁴⁷ Meža likuma 1.panta 13.punkts (redakcijā, kas ir spēkā no 01.01.2012.).

- dzīvotspēju un potenciālu tagadnē un nākotnē, spēju pildīt nozīmīgas ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas vietējā, nacionālā un globālā līmenī, kā arī nerada draudus citām ekosistēmām. Zemkopības ministrija reizi piecos gados iesniedz novērtējumu par meža ilgtspējīgas apsaimniekošanu, ievērojot Paneiropas meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas kritērijus un indikatorus⁴⁸.
48. Zemkopības ministrijai sadarbībā ar Ekonomikas ministriju un Vides un reģionālās attīstības ministriju bija jāaktualizē Meža pamatnostādnes līdz 31.12.2011.⁴⁹, Ministru kabineta sēdē⁵⁰ šis uzdevuma izpildes termiņš tika pagarināts līdz 20.12.2012. Zemkopības ministrija Meža pamatnostādnes noteiktajā termiņā nav aktualizējusi. Saskaņā ar Zemkopības ministrijas sniegto informāciju iesniegšanai Ministru kabinetā pašlaik tiek gatavots Meža pamatnostādņu aktualizācijas termiņa pagarinājums līdz 2014.gada jūlijam⁵¹.
49. Meža pamatnostādnes paredzēja izstrādāt Latvijas Meža un saistīto nozaru nacionālo programmu un iesniegt Ministru kabinetā ikgadējos informatīvos ziņojumus par programmas īstenošanu. Zemkopības ministrijai Latvijas Meža un saistīto nozaru nacionālā programma bija jāizstrādā un jāiesniedz Ministru kabinetā līdz 01.10.2006.⁵², taču šāds dokuments nav izstrādāts, attiecīgi netiek izstrādāti ikgadējie informatīvie ziņojumi par programmas izpildi.
50. Meža pamatnostādņēs medību attīstības politika nav izdalīta kā atsevišķa apakšnozare. Zemkopības ministrija izstrādāja Medību saimniecības attīstības pamatnostādnes, kas bija plānotas kā vidēja termiņa politikas dokuments, kas noteiktu Latvijas valdības politikas pamatprincipus, mērķus, rezultātus un rīcības virzienus medību saimniecības attīstībai laika posmā no 2009. līdz 2013.gadam.
51. 23.04.2009. valsts sekretāru sanāsmē tika izsludināts Medību saimniecības attīstības pamatnostādņu projekts, tālāk tas tika iekļauts Ministru kabineta komitejas 24.08.2009. darba kārtībā. Saskaņā ar Zemkopības ministrijas sniegto skaidrojumu⁵³ Zemkopības ministrijai nav informācijas par Medību saimniecības attīstības pamatnostādņu projekta tālākas virzības apturēšanu.
52. Meža pamatnostādnes definē meža nozares attīstības politikas mērķi, nosaka rīcības virzienus un politikas rezultātus, piemēram, noteikts rīcības virziens „tiek veidota sistēma valsts, pašvaldību, interešu grupu un nozaru sadarbībai lauku, zemes izmantošanas un attīstības politikas dokumentu un plānu izstrādē un īstenošanā” un „tiek radīti priekšnoteikumi līdzsvarotai meža ekoloģisko, ekonomisko un sociāli-kultūrvēsturisko vērtību izmantošanai, lai nodrošinātu meža apsaimniekošanas ekonomisko dzīvotspēju”, taču nedefinē uzdevumu un pasākumu izpildes termiņu ar precizitāti līdz pusgadam, kā arī politikas rezultātu rādītājus, tiem pakārtotos darbības rezultātus un to rezultatīvos rādītājus.
53. Zemkopības ministrija pēc savas iniciatīvas ir sagatavojusi un iesniegusi izskatīšanai Ministru kabinetam divus informatīvos ziņojumus „Par likumības ievērošanu kokmateriālu tirgū Latvijā” un „Par meža nozares (mežsaimniecības un kokrūpniecības) attīstības izvērtējumu” (19.09.2011.).
54. Zemkopības ministrijai noteiktie sasniedzamie darbības rezultāti 2007.-2009.gadam bija noteikti Zemkopības ministrijas darbības stratēģijā⁵⁴. Vairākas reizes pagarinot termiņu,

⁴⁸ Ministru kabineta 07.05.2013. noteikumu Nr.248 „Meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas novērtēšanas kārtība” (spēkā no 23.05.2013.) 1., 2., 6.punkts.

⁴⁹ Ministru kabineta 21.06.2010. sēdes protokollēmums (prot. Nr.32 67.§ 3.punkts).

⁵⁰ Ministru kabineta 14.02.2012 sēdes protokollēmums (prot. Nr.8 13.§).

⁵¹ Zemkopības ministrijas 01.11.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

⁵² Ministru kabineta 18.04.2006. rīkojums Nr.273 „Par Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņēm”.

⁵³ Zemkopības ministrijas 01.11.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

⁵⁴ Zemkopības ministrijas darbības stratēģija 2007. – 2009.gada plānošanas ciklam, apstiprināta ar Ministru kabineta 06.05.2009. rīkojumu Nr.293.

stratēģiju nākamajam plānošanas ciklam 2014.-2016.gadam ministrijām ir jāizstrādā līdz 01.12.2013.⁵⁵ Minētais attiecas arī uz Valsts meža dienesta darbības stratēģijas izstrādi.

55. Vienīgie Valsts meža dienestam sasniedzamie darbības rezultāti un rezultatīvie rādītāji tiek noteikti ikgadējā likumā par valsts budžetu Zemkopības ministrijas budžeta programmas ietvaros, piemēram, 2011., 2012., 2013.gadam noteikti tikai šādi sasniedzamie kritēriji:

55.1. „nodzēsto un uzraudzīto meža ugunsgrēku platība”;

55.2. „sastādīto administratīvo pārkāpumu skaits”;

55.3. „uzraudzīta meža vide un saimnieciskā darbība tūkst. hektāru/kopējā inventarizētā meža zemes platība tūkst. hektāru”.

Secinājumi

56. Valsts meža dienesta strukturālās izmaiņas 2011.gadā tika uzsāktas, faktiski nepastāvot valsts politikai meža apsaimniekošanas un izmantošanas jomā un līdz ar to nepastāvot iespējai noteikt sasniedzamajiem rezultātiem atbilstošu Valsts meža dienesta organizatorisko struktūru un darbības principus:

56.1. pretēji tiesību akta⁵⁶ prasībām Zemkopības ministrija līdz 31.11.2011. nebija aktualizējusi 2006. gadā izstrādātās Meža pamatnostādnes, aicinot Ministru kabinetu pagarināt izpildes termiņus⁵⁷, un pamatnostādņu aktualizācijas termiņu plānojot pagarināt vēl līdz 2014.gada jūlijam⁵⁸;

56.2. pretēji tiesību akta⁵⁹ prasībām spēkā esošās Meža pamatnostādnes nedefinē uzdevumu un pasākumu izpildes termiņu ar precizitāti līdz pusgadam, kā arī politikas rezultātu rādītājus, tiem pakārtotos darbības rezultātus un to rezultatīvos rādītājus;

56.3. pretēji tiesību akta⁶⁰ prasībām vispār netika izstrādāta līdz 01.10.2006. Ministru kabinetam apstiprināšanai iesniedzamā Latvijas Meža un saistīto nozaru nacionālā programma, attiecīgi netiek izstrādāti arī ikgadējie informatīvie ziņojumi par programmas izpildi;

56.4. kopš 2010. gada ne Zemkopības ministrijai, ne Valsts meža dienestam nav savu darbību stratēģiju, kuras ir plānots izstrādāt līdz 01.12.2013.⁶¹.

57. Lai gan Medību saimniecības attīstības pamatnostādņu projekts ir ticis izstrādāts jau pirms vairāk kā trim gadiem, 23.04.2009. izsludināts valsts sekretāru sanāksmē un iekļauts Ministru kabineta komitejas 24.08.2009. darba kārtībā, situācija, ka Zemkopības ministrijas rīcībā nav informācijas par Medību saimniecības attīstības pamatnostādņu projekta tālākas virzības apturēšanu⁶² un darbību neveikšana informācijas ieguvē un jautājuma tālākā virzībā neliecina par atbildīgās ministrijas vēlmi šo jautājumu risināt un Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteikto pienākumu efektīvu veikšanu.

Ieteikums

58. Zemkopības ministrijai veikt Meža pamatnostādņu aktualizāciju un tai pakārtotā darbības plāna izstrādi, paredzot Medību pamatnostādņu iestrādi Meža pamatnostādņēs, ja tās netiek apstiprinātas kā atsevišķs dokuments, kā arī Meža pamatnostādņēs, Zemkopības ministrijas un

⁵⁵ Ministru kabineta 21.05.2013. instrukcijas Nr.4 „Grozījumi Ministru kabineta 04.01.2011. instrukcijā Nr.1 "Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu" 25.punkts.

⁵⁶ Ministru kabineta 21.06.2010. sēdes protokollēmums (prot. Nr.32 67.§ 3.punkts).

⁵⁷ Ministru kabineta 14.02.2012 sēdes protokollēmums (prot. Nr.8 13.§).

⁵⁸ Zemkopības ministrijas 01.11.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

⁵⁹ Ministru kabineta 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 12.7.apakšpunkts.

⁶⁰ Ministru kabineta 21.06.2010. sēdes protokollēmums (prot. Nr.32 67.§ 3.punkts).

⁶¹ Ministru kabineta 21.05.2013. instrukcijas Nr.4 „Grozījumi Ministru kabineta 04.01.2011. instrukcijā Nr.1 "Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu" 25.punkts.

⁶² Zemkopības ministrijas 01.11.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

Valsts meža dienesta darbības stratēģijās un budžeta programmās noteikt savstarpēji izrietošus un salīdzināmus sasniedzamos rādītājus.

2. Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu sagatavošana

Konstatējumi

59. Kā norāda Zemkopības ministrija⁶³, par nepieciešamību veikt izmaiņas dienestā, ņemot vērā tam būtiski samazināto finansējumu 2008.gadā un turpmākajos gados, liecināja lielais skaits darbinieku uzteikumu, zemais atalgojums, neapmierinātība ar darba apstākļiem un tehnisko nodrošinājumu, kā arī atšķirīgās darbinieku noslodzes (mežsargu apgaitas) un darba pienākumi.
60. Saskaņā ar Valsts meža dienesta sniegto informāciju pēc savas iniciatīvas darba tiesiskās/valsts civildienesta attiecības ar Valsts meža dienestu 2009.gadā izbeidza 80, 2010.gadā – 44, 2011.gadā – 58, 2012.gadā – 16 un 2013.gadā (līdz 01.06.2013.) – 10 darbinieki.
61. Valsts meža dienests Zemkopības ministrijai savos paskaidrojumos par 2008.gada un 2009.gada budžetu vairākkārtīgi sniedza pamatojumu un norādīja uz riskiem, kāpēc nav iespējams samazināt budžeta finansējumu, tajā skaitā samazināt darbinieku skaitu. Saskaņā ar Valsts meža dienesta mutiski sniegto informāciju turpmāko gadu budžeta pieprasījuma dokumentos dienests neredzēja jēgu sniegt skaidrojumus un argumentāciju finansējuma nesamazināšanai, ņemot vērā kopējo ekonomisko situāciju valstī un arī to, ka iepriekš dienesta izteiktie argumenti nav ņemti vērā.
62. Saskaņā ar Zemkopības ministrijas sniegto skaidrojumu⁶⁴ Valsts meža dienesta finansējuma palielinājumu ministrija neizskatīja kā alternatīvu strukturālo izmaiņu veikšanai, norādot, ka „tā brīža situācija nepieļāva šādas alternatīvas izvirzīšanu”.
63. 2009. gada sākumā Ministru kabinets bija uzsācis visaptverošu valsts pārvaldes sistēmas un civildienesta optimizēšanas procesu⁶⁵, īstenojot funkciju auditus, lai meklētu efektīvākus risinājumus noteiktu valsts funkciju īstenošanai atbilstoši normatīvajā aktā⁶⁶ noteiktajam principam – valsts pārvaldi organizē pēc iespējas efektīvi.
64. Funkciju audita plānā laika periodam līdz 31.12.2009.⁶⁷ tika paredzēti arī funkciju auditi valsts pārvaldes institūcijās, kas veic kontroles, uzraudzības, pārbaudes, sertifikācijas un akreditācijas funkcijas, un citās funkcionāli saistītās iestādēs.
65. 17.11.2009. izveidotās un Valsts kancelejas vadītās funkciju audita grupas sastāvā bija arī Zemkopības ministrijas pārstāvis⁶⁸.
66. Minētajā funkciju auditā (turpmāk – horizontālais funkciju audits) tika plānots:
  - 66.1. aptvert 20 komersantu darbības jomas (saskaņā ar NACE klasifikāciju), kuru kontrolējošās institūcijas ir pakļaujamās auditam⁶⁹;
  - 66.2. piesaistīt ārēju auditorkompāniju⁷⁰, kas sniegtu neatkarīgu viedokli⁷¹, un piemērot vienotu izvērtējuma metodiku, vērtējot visas kontrolējošās institūcijas⁷².

⁶³06.06.2013. intervija ar Zemkopības ministrijas Meža departamenta direktoru.

⁶⁴Zemkopības ministrijas 05.11.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

⁶⁵ Ministru kabineta 19.02.2009. rīkojums Nr.123 „Par Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmas ieviešanas rīcības plānu”, zaudējis spēku 09.04.2010., Ministru kabineta 22.07.2009. rīkojums Nr.483 „Par Pasākumu plānu valsts pārvaldes sistēmas un civildienesta optimizēšanai”.

⁶⁶Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta desmitā daļa.

⁶⁷ Ministru kabineta 24.09.2009. rīkojuma Nr.655 „Par funkciju auditu plānu līdz 2009.gada 31.decembrim” 1.1.apakšpunkts.

⁶⁸ Ministru prezidenta V. Dombrovska 17.11.2009. rīkojuma Nr.487 „Par funkciju audita grupu un funkciju audita veikšanu komersantu uzraudzības jomā” 1. un 2.punkts.

⁶⁹ Atklāta konkursa „Kontrolējošo institūciju darbības novērtējums” nolikuma, apstiprināts ar Valsts kancelejas Iepirkuma komisijas 09.11.2009. sēdes protokola Nr.1 lēmumu, 1.pielikums „Tehniskā specifikācija”.

67. Valsts meža dienests netika pakļauts minētajam funkciju auditam, lēmumu pamatojot ar to, ka ar zemkopības ministra 04.03.2010. rīkojumu⁷³ tika izveidota darba grupa ar līdzīgu uzdevumu⁷⁴ Zemkopības ministrijas un Valsts meža dienesta vadošo darbinieku sastāvā, piesaistot arī konsultantu no Valsts kancelejas. Darba grupas rezultātā tika izstrādāts darba projekts⁷⁵, taču tas netika iesniegts nozares ministram⁷⁶.
68. Izvērtējot pieejamo informāciju par darba grupas darbu, revidenti neguva pārliecību, ka Valsts kancelejas konsultanta piesaiste ir nodrošinājusi kaut daļēju horizontālā funkciju audita metodikas piemērošanu Valsts meža dienesta funkciju izvērtēšanā.
69. Saskaņā ar Zemkopības ministrijas sniegto skaidrojumu⁷⁷, tā kā Valsts meža dienesta tā brīža ģenerāldirektors atteicās turpināt darbu darba grupā, tad darba grupas darbība tika pārtraukta, par ko darba grupas vadītājs mutiski informēja zemkopības ministru. Zemkopības ministrija savā skaidrojumā norāda, ka Valsts meža dienesta ģenerāldirektora lēmums pārtraukt dalību iepriekš minētajā darba grupā bija pamats turpmākajam zemkopības ministra rīkojumam par Valsts meža dienesta strukturālajām izmaiņām⁷⁸.
70. Ievērojot to, ka lēmumi par zemkopības ministra izveidotās darba grupas darbības pārtraukšanu un tās darba rezultātu neizskatīšanu⁷⁹, kā arī par Valsts meža dienesta tā brīža ģenerāldirektora dalības pārtraukšanu darba grupā nav dokumentēti, Valsts kontrole nevarēja gūt pamatotus pierādījumus par situācijas faktiskajiem apstākļiem un ministra rīkojuma iemesliem.
71. Zemkopības ministrs 18.03.2011. izdeva rīkojumu Nr.45 „Par Valsts meža dienesta funkcionālo un strukturālo optimizāciju” (turpmāk - zemkopības ministra rīkojums Nr.45), kas noteica Valsts meža dienesta ģenerāldirektoram:
- 71.1. pusotra mēneša laikā sagatavot un līdz 29.04.2011. iesniegt zemkopības ministram saskaņošanai Valsts meža dienesta funkcionālo un struktūras optimizācijas modeli, modeļa īstenošanas darba plānu un grafiku līdz 16.05.2011.;
- 71.2. izstrādājot Valsts meža dienesta strukturālās optimizācijas modeli, ievērot šādus principus:
- 71.2.1. samazināt lēmumu pieņemšanas kompetences līmeņu (mežsargs, mežzinis, virsmežzinis, ģenerāldirektors) skaitu, mežniecību funkcijas un uzdevumus integrējot virsmežniecībās;
- 71.2.2. palielināt zemākstāvošo amatpersonu pilnvaras lēmumu pieņemšanā, nesamazinot to kapacitāti;
- 71.2.3. izlīdzināt Valsts meža dienesta vienāda līmeņa amatpersonu darba noslogojumu un atalgojumu;

⁷⁰ Valsts kancelejas un SIA „Ernst & Young Baltic” 24.02.2010. līgums par kontrolējošo institūciju darbības novērtējuma veikšanu.

⁷¹ Ministru kabineta 29.08.2011. rīkojums Nr.409 „Par Pasākumu plānu administratīvā sloga samazināšanai, administratīvo procedūru vienkāršošanai un publisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai uzņēmējiem un iedzīvotājiem”, grozīts ar Ministru kabineta 09.01.2013. rīkojumu Nr.12 „Grozījumi Pasākumu plānā administratīvā sloga samazināšanai, administratīvo procedūru vienkāršošanai un publisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai uzņēmējiem un iedzīvotājiem”.

⁷² Iepirkums Nr.MK VK 2009/26 ESF.

⁷³ Zemkopības ministra 04.03.2010. rīkojums Nr.52 „Par Valsts meža dienesta darbības un struktūras optimizāciju”.

⁷⁴ Izvērtēt Valsts meža dienesta veiktās funkcijas, uzdevumus un tam patērētos finanšu resursus, noteikt prioritāros Valsts meža dienesta darbības un attīstības virzienus ierobežota valsts budžeta finansējuma ietvaros, kā arī sagatavot priekšlikumus Valsts meža dienesta darbības un struktūras optimizācijai.

⁷⁵ Zemkopības ministrijas 11.06.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

⁷⁶ Zemkopības ministrijas 10.09.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

⁷⁷ Zemkopības ministrijas 10.09.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

⁷⁸ Zemkopības ministra 18.03.2011. rīkojums Nr.45 „Par Valsts meža dienesta funkcionālo un strukturālo optimizāciju”.

⁷⁹ Zemkopības ministra 04.03.2010. rīkojums Nr.52 „Par Valsts meža dienesta darbības un struktūras optimizāciju”.

- 71.3. izstrādājot Valsts meža dienesta funkciju optimizācijas modeli, ievērot šādus principus:
- 71.3.1. izveidot funkcionāli nodalītu uguns apsardzības sistēmu, ar iespēju centralizēt tās operatīvo vadību;
  - 71.3.2. izdalīt tiešajai valsts pārvaldei neraksturīgos uzdevumus, kas deleģējami citām institūcijām (meža sanitārā stāvokļa un meža veselības stāvokļa monitorings, meža reprodutīvā materiāla sertifikācija, valsts zinātniskās izpētes mežu pārvaldīšana un apsaimniekošana u.c.);
- 71.4. šī rīkojuma izpildē ievērot nosacījumu, ka Valsts meža dienests darbību saskaņā ar jauno modeli uzsāk ne vēlāk kā 01.01.2012.
72. Bijušais Valsts meža dienesta ģenerāldirektors⁸⁰ kopā ar mežziņiem un Valsts meža dienesta centrālās administrācijas darbiniekiem izstrādāja iespējamo dienesta funkcionālo un strukturālo optimizācijas modeli (turpmāk - sākotnējais Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modelis) un noteiktajā termiņā - 29.04.2011. iesniedza to Zemkopības ministrijai.
73. Sākotnējais Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modelis, cita starpā, paredzēja:
- 73.1. samazināt mežniecību skaitu no 77 līdz 35-50, nelielās mežniecības, kas atrodas novadu administratīvajos centros vai to iedzīvotājiem izdevīgās vietās, tika plānots pārveidot par mežniecību strukturā esošiem no 22 līdz 27 Klientu apkalpošanas centriem;
  - 73.2. palielināt zemākstāvošo amatpersonu – mežsargu pilnvaras lēmumu pieņemšanā, piemēram, meža atjaunošanā, ieaudzēšanā un jaunaudžu kopšanā utt., mežziņu pilnvaras, piemēram, transformācijas atļauju izsniegšanā, lēmumu pieņemšanā par medību iecirkņu reģistrēšanu;
  - 73.3. daļu virsmežniecību administrācijas darbinieku, kuru pienākumos ietilpst kontrolēt, koordinēt un materiāli nodrošināt mežniecību darbu, pārcelt uz centrālo administrāciju, nosakot darbavietas reģionos;
  - 73.4. vērsa uzmanību, ka Valsts meža dienestā ir bijusi izveidota funkcionāli atdalīta meža uguns apsardzības sistēma un ar rīkojumu noteikta meža uguns apsardzības darba organizācijas kārtība. Vienlaikus piedāvājot uguns apsardzības sistēmas decentralizāciju.
74. Minēto dienesta strukturālo izmaiņu modeli izvērtēja Zemkopības ministrijas Meža departamenta atbildīgie darbinieki, rakstveida ziņojumā norādot, ka sākotnējais Valsts meža dienesta optimizācijas modelis izstrādāts, ievērojot termiņu, bet pēc būtības tas ir pretrunā rīkojumā noteiktajiem uzdevumiem, piemēram, norādot, ka Valsts meža dienesta iesūtītais dokuments:
- 74.1. neietver sevī modeli – tāvad vispārpiemērojamu rīcības veidu, kādā izpaudīsies zemākstāvošo amatpersonu pilnvaru apjomu palielinājums, ar nosacījumu, ka netiek samazināta to darba kapacitāte, paredz virsmežniecību funkcijas un uzdevumus integrēt mežniecībās, nevis otrādi;
  - 74.2. nesatur modeli, kurā būtu atspoguļots vienāda līmeņa amatpersonu darba noslogojums, tajā dota vispārināta informācija par potenciālām iespējām izlīdzināt slodzes, neietverot mehānismu, kā šīs „iespējas” realizēsies. Ziņojumā nav ietverti atalgojuma aprēķini;
  - 74.3. paredz pašreizējās - dienesta funkcionējošās, meža uguns apsardzības sistēmas operatīvās vadības un operatīvās informēšanas sistēmas decentralizāciju, kas ievērojami palielina uguns bīstamības risku. Norāda, ka atspoguļoti nepārskatāmi un sarežģīti kompetences līmeņi, bet nav piedāvāta skaidra, efektīva un nepārprotama meža uguns apsardzības sistēma.

⁸⁰ Valsts meža dienesta ģenerāldirektors laika posmā no 2005.gada marta līdz 2011.gada maijam.

75. Turpmākā komunikācija starp Zemkopības ministriju un Valsts meža dienestu par Valsts meža dienesta struktūras un optimizācijas modeļa izstrādi turpinājās sarakstes veidā:
- 75.1. lai gan Zemkopības ministrijas Meža departamenta sagatavotais ziņojums ar Valsts meža dienesta iesniegtā modeļa izvērtējumu netika nosūtīts Valsts meža dienestam, tādējādi Valsts meža dienests nebija informēts par to, kādu iemeslu pēc tā izstrādātais optimizācijas modelis netiek atbalstīts, zemkopības ministrs 13.05.2011. vēstulē⁸¹ uzdeva Valsts meža dienestam ģenerāldirektoram piecu dienu laikā - līdz 18.05.2011. rakstveidā iesniegt paskaidrojumu par zemkopības ministra rīkojuma Nr.45 izpildi, kā arī nekavējoties, bet ne vēlāk kā līdz 20.maijam, nodrošināt minētā rīkojuma pilnīgu izpildi;
- 75.2. 18.05.2011. vēstulē zemkopības ministrs tomēr nosūta Valsts meža dienesta ģenerāldirektora p.i. Zemkopības ministrijas Meža departamenta izvērtējumu un aicināja ne vēlāk kā līdz 27.05.2011. iesniegt priekšlikumu par rīkojuma kvalitatīvai izpildei nepieciešamo termiņu;
- 75.3. Valsts meža dienesta ģenerāldirektora pienākumu izpildītājs⁸² 27.05.2011. vēstulē⁸³ norāda uz nepieciešamību veikt sistemātisku, padziļinātu un kompetentu dienesta funkciju analīzi, ņemot vērā jau uzsāktās funkciju analīzes un Meža likuma grozījumu procesu, kā arī uz nepieciešamību darbu turpināt darba grupas ietvaros, uzskatot šādu darba formu par efektīvu, jo vienlaicīgi gan dienesta, gan Zemkopības ministrijas amatpersonām diskutējot, var formulēt kopīgu viedokli var rast kompromisu, tādējādi novēršot savstarpēju saraksti un „atrankstīšanos”. Vienlaikus norāda, ka, dienests jau ir veicis vairāku dienesta centrālās administrācijas funkciju izvērtējumu. Pārskatītas administratīvās atbalsta funkcijas un izdarītas būtiskas izmaiņas centrālās administrācijas struktūrā, amatu sarakstā un kompetenču sadalījumā, kuras stāsies spēkā ar 01.07.2011.
76. Valsts meža dienesta amatpersonas un aptaujātie meža nozares speciālisti revidentiem norādīja, ka Valsts meža dienesta darbību un nepieciešamo izmaiņu veikšanu tieši ietekmēja un apgrūtināja zemkopības ministra un bijušā Valsts meža dienesta ģenerāldirektora principiāli atšķirīgie skatījumi uz dienesta attīstību, jo bijušais ģenerāldirektors uzskatīja, ka ir jālikvidē virsmežniecības, samazinot virsmežniecībās strādājošo skaitu, savukārt zemkopības ministrs - ka ir jālikvidē mežniecības. Arī informācija plašsaziņas līdzekļos apstiprina minēto⁸⁴.
77. 11.05.2011. zemkopības ministrs saņēma arī Valsts meža dienesta virsmežniecību virsmežziņu priekšlikumus par Valsts meža dienesta struktūras optimizāciju, izsakot gatavību izstrādāt detalizētu optimizācijas modeli, ja viņu piedāvātie principi tiek akceptēti.
78. Valsts meža dienesta ģenerāldirektora pienākumu izpildītājs no 27.06.2011.⁸⁵ (viens no virsmežziņiem) kopā ar virsmežniecību virsmežziņiem izstrādāja savus priekšlikumus Valsts meža dienesta funkcionālās un strukturālās optimizācijas modelim un darba organizācijas izmaiņām⁸⁶, norādot, ka tas izstrādāts ņemot vērā arī 11.05.2011. Valsts meža dienesta virsmežniecību virsmežziņu priekšlikumus. Minētie priekšlikumi iesniegti Zemkopības

⁸¹ Zemkopības ministrijas 13.05.2011. vēstule Nr.3.4-1/1777.

⁸² Laika posmā no 23.05.2011. līdz 26.06.2011. Starp zemkopības ministru un bijušo Valsts meža dienesta ģenerāldirektoru noslēgta 16.05.2011. vienošanās valsts civildienesta attiecību izbeigšanu ar dienu, kad beigsies ģenerāldirektora pārejoša darbnespēja, bet ne vēlāk kā 16.12.2011.

⁸³ Valsts meža dienesta ģenerāldirektora p.i. 27.05.2011. vēstule Nr.109/555.

⁸⁴ 31.05.2011. Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai „Mežs nav burkānu lauks”, 15.05.2011. BNS „Valsts meža dienesta priekšnieks Jānis Kinna atstās amatu”, 31.03.2011. „Latvijas mežu uzraugi iestiguši pamatīgā konfliktā”, 27.04.2011. www.mezaavize.lv „Skaidrības par izmaiņām VMD struktūrā joprojām nav”, <http://www.mezaavize.lv/index.php?page=article&id=158&article=2304&lang=lat.>, aplūkots 01.10.2013.

⁸⁵ Zemkopības ministrijas 21.06.2011. rīkojums Nr.205-p.

⁸⁶ 29.06.2011. „Priekšlikumi par Valsts meža dienesta funkcionālo un strukturālo optimizācijas modeli un darba organizācijas izmaiņām”.

ministrijā 29.06.2011., prezentēti Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas 26.07.2011. darba grupā, kā arī 27.07.2011. tika konceptuāli atbalstīti Meža konsultatīvajā padomē. Meža konsultatīvās padomes sēžu protokolā nav norādīta informācija par sēdes dalībnieku diskusijām, viedokļiem, priekšlikumiem un iesniegto priekšlikumu izvērtējumu.

79. Pēc modeļa precizēšanas tas tika izskatīts un saskaņots Zemkopības ministrijā 01.08.2011. vadības apspriedē (turpmāk – saskaņotais Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modelis).
80. Analizējot Zemkopības ministrijas saskaņoto Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modeli, cita starpā secināms, ka:
- 80.1. ņemot vērā plānu būtiski palielināt zemākstāvošo amatpersonu pilnvaras lēmumu pieņemšanā, tajā nav skaidri norādīts, kādā veidā tiks nodrošināta korupcijas risku novēršana un uzraudzība lēmumu pieņemšanā;
- 80.2. tajā nav skaidri norādītas izmaiņas meža uguns apsardzības jomā, vien norāde par nepieciešamību paredzēt meža ugunsnedrošajā laikposmā palielināt sezonas darbinieku skaitu un profesionalitāti;
- 80.3. nav sniegta pilnīga informācija par valsts pārvaldei neraksturīgajiem uzdevumiem, kas deleģējami citām institūcijām.
81. Par Valsts meža dienesta darbību pēc strukturālajām izmaiņām dienesta ģenerāldirektors 28.12.2011. sniedza prezentāciju Meža konsultatīvajā padomē, 2012.gadā šāda atskaite par dienesta darbību netika sniegta.

Secinājumi

82. Zemkopības ministrijas 01.08.2011. vadības apspriedē apstiprinātā Valsts meža dienesta funkcionālo un strukturālo izmaiņu plāna atbilstība Valsts pārvaldes iekārtas likuma⁸⁷ prasībām un plānā iekļauto rīcības virzienu ekonomiskais pamatojums ir apšaubāms un liecina par no ekonomijas un efektivitātes kritērijiem atšķirīgu apsvērumu esamību strukturālo izmaiņu plāna izstrādes procesā:
- 82.1. sākotnējā strukturālo izmaiņu plāna izstrādei Valsts meža dienestam noteiktie termiņi nav uzskatāmi par samērīgiem šāda rakstura plāna izstrādei;
- 82.2. strukturālo izmaiņu plāna izstrādes gaitā Zemkopības ministrija ir izdevusi rīkojumu⁸⁸ padotības iestādei, nesniedzot iestādes vadītājam rīkojumu izpildei nepieciešamo informāciju, un šo informāciju sniedzot tikai pēc vienošanās parakstīšanas ar iestādes vadītāju par amata atstāšanu⁸⁹;
- 82.3. sākotnējais plāns un apstiprinātais plāns piedāvā atšķirīgus risinājumus, tomēr iestādes vadītāja pienākumu izpildītāja izstrādātajā un Zemkopības ministrijas saskaņotajā Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modelī ir konstatējama virkne to pašu nepilnību, ko Zemkopības ministrija noraidīja kā nesaskaņojamas iepriekšējā iestādes vadītāja vadībā sākotnēji izstrādātajā strukturālo izmaiņu modelī;
- 82.4. Valsts meža dienests netika pakļauts horizontālam funkciju auditam Ministru kabineta 2009. gada sākumā uzsāktā valsts pārvaldes sistēmas un civildienesta optimizēšanas procesā⁹⁰ ietvaros, kas paredzēja piemērot vienotu izvērtējuma metodiku komersantus kontrolējošo institūciju darbības efektivitātes izvērtējumam, piesaistot ārēju

⁸⁷ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta desmitā daļa.

⁸⁸ Zemkopības ministrijas 13.05.2011. vēstule Nr.3.4-1/1777.

⁸⁹ 16.05.2011. vienošanās starp zemkopības ministru un bijušo Valsts meža dienesta ģenerāldirektoru par valsts civildienesta attiecību izbeigšanu ar dienu, kad beigsies ģenerāldirektora pārejoša darbnespēja, bet ne vēlāk kā 16.12.2011.

⁹⁰ Ministru kabineta 19.02.2009. rīkojums Nr.123 „Par Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmas ieviešanas rīcības plānu”, zaudējis spēku ar 09.04.2010., Ministru kabineta 22.07.2009. rīkojums Nr.483 „Par Pasākumu plānu valsts pārvaldes sistēmas un civildienesta optimizēšanai”.

auditorkompāniju neatkarīga viedokļa sniegšanai. Valsts kontroles revidenti neguva pārliecību par Valsts meža dienesta nepakļaušanas horizontālajam funkciju auditam iemeslu pamatotību;

- 82.5. lai gan Zemkopības ministrija norāda būtiski samazināto finansējumu Valsts meža dienestam kā vienu no formālajiem reorganizācijas iemesliem, revīzijā tika konstatēts, ka Valsts meža dienesta sniegtie paskaidrojumi Zemkopības ministrijai par būtiskiem riskiem finansējuma samazināšanas gadījumā nav tikuši izvērtēti likumprojektu par valsts budžetu 2008. un 2009. gadam izstrādes procesā; revīzijā arī netika gūts apstiprinājums, ka Zemkopības ministrija 2008.- 2011. gadu laikā budžeta veidošanas procesā ir pieprasījusi Finanšu ministrijai finansējumu 2005. gadā uzsāktās Valsts meža dienesta reorganizācijas sekmīgai īstenošanai.
83. Situācija, ka sākotnējo un Zemkopības ministrijas nesaskaņoto Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modeli izstrādāja iestādes vadītājs sadarbībā ar mežziņiem, savukārt Zemkopības ministrijas saskaņoto strukturālo izmaiņu modeli izstrādāja iestādes vadītāja pienākumu izpildītājs sadarbībā ar virsmežziņiem un abu modeļu būtiskās atšķirības, papildus liecina, ka aktualizētas meža politikas un piedāvāto strukturālo izmaiņu neatkarīga vērtējuma un ekonomiskā pamatojuma neesamības situācijā, pastāv augsts pieņemto lēmumu subjektivitātes risks.

3. Izmaiņas Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu rezultātā

3.1. Darbinieku struktūra un skaits

Konstatējumi

84. Zemkopības ministrijas saskaņotais Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modelis paredzēja palielināt zemākstāvošo amatpersonu pilnvaras lēmumu pieņemšanā, nesamazinot to kapacitāti.
85. Tiesību akts⁹¹ nosaka, ka iestādes struktūru veido atbilstoši iestādes mērķiem un normatīvajos aktos noteiktajām funkcijām un uzdevumiem, lai ekonomiski un funkcionāli efektīvi sasniegtu mērķus, kā arī nodrošinātu kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem.
86. 2008. gadā izveidotā Valsts meža dienesta darbinieku darba grupa⁹², iesaistot dažāda līmeņa dienesta speciālistus no virsmežniecībām, mežniecībām un Valsts meža dienesta centrālās administrācijas, lai noskaidrotu nepieciešamo resursu daudzumu uzdoto funkciju realizēšanai⁹³, izstrādāja funkciju izvērtējuma apkopojumu, kurā definētas dažādas funkcijas, kritēriji, darbības, finanšu rādītāji un risku saistošās ietekmes. Tāpat tika noteikts riska lielums un tā piemērošanas ietekmes būtība uz veicamo funkciju, kā arī darba procesu darbietilpība un izmaksas.
87. Lai pārliecinātos par darba grupas veikto aprēķinu pareizību, tika piesaistīta auditoru kompānija SIA „Ernst&YoungBaltic”⁹⁴, kas pārbaudīja darba grupas aprēķinus, un vadoties pēc tās ieteikumiem, tika izstrādāts pilotprojekts vienai virsmežniecībai. Saskaņā ar darba grupas ziņojumu Valsts meža dienesta funkciju nodrošināšanai 01.01.2008. bija nepieciešami 1170 darbinieki (bez apkalpojošā personāla), tajā skaitā 611 mežsargi.
88. Revīzijā, iepazīstoties ar darba grupas ziņojumu un veiktajiem aprēķiniem, tika konstatēts, ka darba grupas sagatavotais aprēķins ir metodiski korekts, „trešajai pusei” saprotams un tā veikšanas gaita ir izsekojama un pārbaudāma, piemēram, paredzot detalizētu funkciju un to

⁹¹ Ministru kabineta 14.12.2010. ieteikumu Nr.2 „Valsts pārvaldes iestādes struktūras izveidošanas kārtība” 4.punkts.

⁹² Valsts meža dienesta centrālās administrācijas un virsmežziņu darba grupa, izveidota pamatojoties uz Valsts meža dienesta ģenerāldirektora 23.09.2008. rīkojumu Nr.242.

⁹³ Izņemot Valsts meža dienesta centrālo administrāciju, Konsultāciju un pakalpojumu centru, Meža pētīšanas staciju „Kalsnava” un resursus, kas nepieciešami Meža ugunsdzēsības staciju un ugunsnovērošanas torņu uzturēšanai.

⁹⁴ Reģistrācijas apliecības numurs 40003593454.

realizēšanai nepieciešamo resursu analīzi, kā arī rakstiski definējot aprēķina veikšanas pamatprincipus un tos tālākajā aprēķinā konsekventi ievērojot.

89. Revīzijā tika noskaidrots, ka Zemkopības ministrijas saskaņotajā Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modelī minētais aprēķins netika izmantots.
90. Zemkopības ministrijas saskaņotais Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modelis paredzēja likvidēt amata vietas – mežsargs, mežziņa vietnieks un virsmežniecībās tika izveidotas jaunas amata vietas – mežzinis un vecākais mežzinis, paredzot mežzinim veikt arī likvidētās amata vietas – mežsargs – funkcijas.
91. Revīzijā tika konstatēts, ka nepieciešamo mežziņu skaits – 300 tika noteikts, ņemot vērā dienestam pieejamo finansējumu un ievērojot nosacījumu nesamazināt zemākā līmeņa darbinieku skaitu.
92. Saskaņā ar saskaņoto Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modeli uz 01.01.2012. Valsts meža dienestā darbinieku skaits tika samazināts par 219,25 amata vietām jeb 25%. Darbinieku skaitu sadalījumā pa amata vietām skatīt 4.tabulā.

4.tabula

Darbinieku skaita (slodžu) izmaiņas

Valsts meža dienesta struktūrvienība	Uz 01.01.2011.	Uz 01.01.2012.	Samazinājums(-)/ palielinājums(+)	
			Slodzes	%
VMD centrālā administrācija	69,5	58,5	-11	-15,83
Virsmēžniecību administrācija	103	121	18	17,48
virsmēžziņi, virsmēžziņa vietnieki, virsmēžniecības inženieri, pārvaldes sekretāres u.c.	90	106	16	17,78
meža ugunsdzēsības stacijas vadītāji	13	15	2	15,38
Mežniecības/ biroji, tajā skaitā:	626	422	-204	-32,59
vecākie referenti (birojos)	-	62	62	
vecākie referenti (mežniecībās)	63	-	-63	
vecākie inspektori (mežniecībās)	11	-	-11	
mežziņi, mežsargi kopā, tajā skaitā:	552	360	-192	-34,78
vecākie mežziņi	-	60	60	
Mežziņi	77	300	223	
mežziņu vietnieki	78	-	-78	
Mežsargi	397	-	-397	
VMD virsmēžniecību un mežniecību/biroju apkalpojošais personāls (kurinātāji, apkopējas)	69,2	44,95	-24,25	-35,04
Darbinieki kopā	880,7	661,45	-219,25	-24,89

93. Strukturālo izmaiņu Valsts meža dienestā rezultātā:
- 93.1. laika posmā no 01.01.2011. līdz 01.01.2012. amata vietu skaits centrālajā administrācijā ir samazinājies par 11 slodzēm jeb 16%, bet teritoriālajās struktūrvienībās – par 208,25 slodzes jeb 25,67%;
- 93.2. likvidējot amata vietas – mežsargs, zemākā līmeņa darbinieku – mežziņu/vecāko mežziņu - skaits samazinājās par 37 darbiniekiem.
94. Laika posmā no 2007.gada līdz 2009.gadam tika organizēti obligātie kvalifikācijas paaugstināšanas kursi visiem mežziņiem, mežziņu vietniekiem un mežsargiem par svarīgākajiem un aktuālākajiem ar mežu un meža nozari saistītajiem jautājumiem. Kopējais mācību kurss bija 45 stundas, kopā apmācību kursu ir beiguši 175 mežziņi, 258 mežziņu vietnieki un 1033 mežsargi, par kopējo summu Ls 82 165⁹⁵.

⁹⁵29.12.2006. līgums Nr.16.2-16/9, Nr.16.2-16/10, 25.07.2007. līgums Nr.07-100.

Secinājumi

95. Revīzijā netika gūta pārlicība, ka Valsts meža dienesta optimizācijas strukturālo izmaiņu rezultātā noteiktais darbinieku – mežziņu - skaits ir noteikts pamatoti, jo, nepiemērojot 2008.gadā izstrādāto cilvēkresursu aprēķinu metodiku, mežziņu skaits tika noteikts, pamatojoties uz dienestam pieejamo finansējumu, bet neizvērtējot darba pienākumu veikšanai nepieciešamo laika patēriņu.
96. Turklāt, neņemot vērā līdzekļus, kas iepriekš tika ieguldīti mežziņu, mežziņu vietnieku un mežsargu apmācībā, un, neraugoties uz to, ka šie amati nodrošina Valsts meža dienesta pamatfunkciju veikšanu, lielākais amatu vietu samazinājums bija tieši šajās amatu grupās.

Ieteikums

97. Lai sniegtu Zemkopības ministrijai iespēju pamatot iestādes atalgojuma fonda apmēru, Valsts meža dienestam izvērtēt un noteikt amatu un to ietvaros veicamo funkciju darbietilpību, pilnveidojot esošo un ņemot vērā iepriekš izstrādāto metodiku.

3.2. Darbinieku atlīdzība

Konstatējumi

98. Lielāko daļu no Valsts meža dienesta izdevumiem veido izdevumi atlīdzībai, kuri 2012.gadā, salīdzinot ar 2008.gadu, ir samazinājušies par 60%. Analizējot izdevumu samazinājumu citās Zemkopības ministrijas padotības iestādēs, konstatēts, ka izdevumi atlīdzībai šajā periodā, piemēram, Pārtikas un veterinārajam dienestam ir samazinājušies par 44%, Augu aizsardzības dienestam par 22%.
99. Zemkopības ministrijas saskaņotais Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modelis paredzēja vienādot amat algu vienāda līmeņa darbiniekiem, jo dažādās virsmežniecībās bija būtiski atšķirīgas mēnešalgas vienāda līmeņa darbiniekiem.
100. Analizējot mežsargu, mežziņu amata aprakstus⁹⁶ pirms un pēc strukturālajām izmaiņām, konstatēts, ka:
  - 100.1. pirms strukturālajām izmaiņām mežsargi galvenokārt veica praktisko meža apsaimniekošanas uzraudzību un ziņoja mežzinim par konstatētajiem pārkāpumiem. Mežziņi, pamatojoties uz mežsargu iesniegtajiem dokumentiem, pieņēma lēmumus;
  - 100.2. pēc strukturālajām izmaiņām Valsts meža dienesta vienāda līmeņa amatpersonu un darbinieku amatu apraksti un arī darba pienākumi ir vienādi. Mežsargu pienākumi ietverti mežziņu un vecāko mežziņu amata pienākumos, mežzinis veic praktisko meža apsaimniekošanas uzraudzību un pieņem lēmumus. Uz izveidotajām mežziņu amata vietām kvalificējās bijušie 244 mežsargi, veidojot 81% no kopējā mežziņu skaita.
101. Saskaņotā Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modeļa prezentācijā⁹⁷ minētais un arī publiski mēdijos⁹⁸ paustā apņemšanās bija, ka modeļa ieviešanas rezultātā iegūtā līdzekļu ekonomija tiks novirzīta dienesta nodrošinājuma un dienesta darbinieku mēnešalgas palielināšanai no Ls 300 līdz Ls 460 mežziņiem.
102. Revīzijā tika konstatēts, ka pēc strukturālajām izmaiņām mēnešalgas ir izlīdzinātas amatpersonu (darbinieku) kvalifikācijas pakāpju ietvaros. Darbinieku mēnešalgu apmēru sadalījumā pa amata vietām skatīt 5.tabulā.

⁹⁶Mežsarga amata apraksts (apstiprināts ar Valsts meža dienesta 21.01.2002. rīkojumu Nr.13).

⁹⁷Meža konsultatīvās padomes 27.07.2011. sēdes protokols.

⁹⁸„VMD atļaidīs 100 līdz 150 darbinieku, lai palielinātu algas”, 11.10.2011. www.delfi.lv.

Mēnešalgu izmaiņas

Amats	Mēnešalga uz 01.01.2011., Ls	Mēnešalga uz 01.01.2012., Ls	Mēnešalgu izmaiņas
Virsmēžniecību administrācija			
Virsmēžzinis	950-1120	1100	no 0% līdz +16%
Virsmēžziņa vietnieks	-	800-815	izveidots jauns amats
Virsmēžniecības inženieris	361-616	510-545	no -11% līdz +41%
Vecākais inspektors juridiskajos jaut.	370-595	570-595	no 0% līdz +54%
Pārvaldes sekretāre	343-535	455-480	no -10% līdz +33%
Meža ugunsdzēsības stacijas vadītājs	315-380	340-415	no +8 % līdz +9%
Mežniecības/ biroji			
Vecākais referents (mežniecībā/ birojā)	320-490	440-480	no -2% līdz +38%
Vecākie mežziņi	-	500-520	izveidots jauns amats
Mežziņi	425-696	440-460	no -34% līdz +4%
Mežziņu vietnieki	343-500	-	likvidēts amats
Mežsargi	250-530	-	likvidēts amats
Valsts meža dienesta centrālā administrācija			
Ģenerāldirektors	1370	1653	+21%
Departamenta direktors	1212	1212-1347	no 0% līdz +11%
Daļas vadītājs	793-1104*	819-1212	no +3% līdz +22%
Vecākais referents	537-572	590-743	no +10% līdz +17%
Vecākais grāmatvedis	501-572	550-628	+10%

* izņemot amatus optimizācijas rezultātā likvidētajās daļās

103.Saskaņā ar Valsts meža dienesta sniegto informāciju⁹⁹:

103.1. „būtiskākās atalgojuma izmaiņas pēc strukturālajām izmaiņām bija skaitliski lielākajās amatu grupās - mežsargu (no 01.01.2012. - mežziņu) atalgojuma palielinājums par aptuveni Ls 150, kā pamatojumu minot izmaiņas amata pienākumos un pieaugušo atbildības līmeni. Savukārt mežziņu (no 01.01.2012. - vecāko mežziņu) atalgojums samazinājās sakarā ar to, ka šīs amatpersonas vairs nebija struktūrvienību (mežniecību) vadītāji;

103.2. atalgojums visām amatu kategorijām tika noteikts, ņemot vērā to atbildības līmeni, darba apjomu, darbavietas atrašanos un pieprasījumu darba tirgū. Valsts meža dienestam ir jākonkurē ar nozari, nevis valsts pārvaldes iestādēm, jo dienesta speciālisti ir pieprasīti meža nozares cilvēkresursu tirgū, kur strādājošo atalgojums ir ievērojami augstāks nekā Valsts meža dienestā”.

104.Salīdzinot Valsts meža dienesta mežziņu un vecāko mežziņu mēnešalgas un darba pienākumus ar līdzīgu amatpersonu mēnešalgām un darba pienākumiem Pārtikas un veterinārā dienestā un Valsts augu aizsardzības dienestā, konstatēts, ka līdzīga līmeņa amatpersonu mēnešalgas ir līdzīgas, taču salīdzinot kopējo atalgojumu, kas ietver dažāda veida piemaksas, konstatēts, ka vienāda līmeņa amatpersonu kopējie ienākumi Valsts meža dienestā ir viszemākie (skatīt 6.tabulu).

⁹⁹ Valsts meža dienesta 12.08.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

Valsts meža dienesta mežziņu/vecāko mežziņu mēnešalgu un atalgojuma salīdzinājums ar līdzīgām amatpersonām citās iestādēs

Valsts meža dienests		Valsts augu aizsardzības dienests		Pārtikas un veterinārais dienests	
Amata nosaukums	Mēnešalga	Amata nosaukums	Mēnešalga	Amata nosaukums	Mēnešalga
Vecākais mežzinis	Ls 520	Vecākais inspektors	Ls 421-526	Inspektors Inspektors kontroles punktā	Ls 495
Mežzinis	Ls 440-460				Ls 425-482
Amata nosaukums	Vidējais atalgojums	Amata nosaukums	Vidējā atlīdzība	Amata nosaukums	Vidējais atalgojums
Vecākais mežzinis	Ls 538-612*	Vecākais inspektors	Ls 513-908	Inspektors Inspektors kontroles punktā	Ls 379-857
Mežzinis	Ls 435-575*				Ls 509-858

*izlasē iekļautajiem mežziņiem un vecākajiem mežziņiem.

- 105.Revīzijā tika konstatēts, ka kopumā laika posmā no 01.01.2009. - 30.06.2013. pēc savas iniciatīvas darba tiesiskās/valsts civildienesta attiecības ar Valsts meža dienestu izbeiguši 208 nodarbinātie.
- 106.Daļa no Valsts meža dienesta aizgājušajiem darbiniekiem ir pārgājuši strādāt AS "Latvijas valsts meži" (49 darbinieki) un SIA „Rīgas meži”. Saskaņā ar AS "Latvijas valsts meži" sniegto informāciju no 49 bijušajiem Valsts meža dienesta darbiniekiem, lielākais skaits darbinieku pieņemti darbā par plānotajiem ar mēnešalgu Ls 800 - Ls 900, vairāki darbinieki pieņemti darbā par meža iecirkņa meistariem ar mēnešalgu Ls 650 - Ls 725 un mežizstrādes meistariem ar mēnešalgu Ls 900 – Ls 1050. Savukārt algas līdzīgos amatos strādājošajiem SIA „Rīgas meži” ir sākot no Ls 660 mežsargam līdz Ls 810 - Ls 950 mežziņa vietniekam un Ls 990- Ls 1140 mežzinim.

Secinājumi

- 107.Zemkopības ministrijas saskaņotajā Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modeļī noteiktais uzdevums - izlīdzināt Valsts meža dienesta vienāda līmeņa amatpersonu un darbinieku algas un darba pienākumus - formāli ir īstenots, kā arī veikta mēnešalgas palielināšana no Ls 300 līdz Ls 460 mežziņiem, tomēr:
- 107.1. atalgojuma palielinājums mežziņiem pirms un pēc Valsts meža dienesta strukturālajām izmaiņām pēc būtības nav salīdzināms, un mēnešalgas palielinājums faktiski nav noticis, jo:
- 107.1.1. jaunizveidotajam mežziņa amatam ir būtiski palielinājušās pilnvaras lēmumu pieņemšanā – paredzot gan veikt pārbaudes dabā, gan pieņemt dažāda veida lēmumus par meža apsaimniekošanu;
- 107.1.2. lai arī amata vienībai – mežzinis mēnešalga ir palielinājusies vidēji par 53%, salīdzinot ar mežsarga mēnešalgu, faktiski vairākās virsmežniecībās atsevišķiem mežziņiem (iepriekš mežsargi) mēnešalga jau pirms strukturālajām izmaiņām bija augstāka nekā šobrīd noteiktā, sasniedzot pat Ls 465, savukārt vairākiem vecākajiem mežziņiem (iepriekš mežziņi) mēnešalga pirms strukturālajām izmaiņām bija līdz pat Ls 696 (pēc strukturālajām izmaiņām – Ls 520);
- 107.2. salīdzinot Valsts meža dienesta darbinieku kopējo atalgojumu ar citiem līdzīgus amatus ieņemošiem darbiniekiem Zemkopības ministrijas padotības iestādēs, Valsts meža dienesta darbiniekiem atalgojums ir vidēji līdz pat 32% zemāks;
- 107.3. Valsts meža dienesta darbiniekiem - mežziņiem - noteiktais atalgojums joprojām nav konkurētspējīgs, salīdzinot ar valsts un pašvaldību meža nozares uzņēmumiem, piemēram, AS „Latvijas valsts meži”, SIA „Rīgas meži”, kuros ir pieprasīti Valsts

meža dienesta speciālisti un kuri par līdzīgu pienākumu veikšanu piedāvā līdz pat divas reizes augstāku atalgojumu.

3.3. Darbinieku noslodze

Konstatējumi

108. Zemkopības ministrijas saskaņotais Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modelis paredzēja izlīdzināt Valsts meža dienesta vienāda līmeņa amatpersonu darba noslogojumu, jo, piemēram, pirms strukturālajām izmaiņām bija noteikts būtiski atšķirīgs mežniecību lielums un nesamērīgas mežsargu apgaitu platības, piemēram, lielākā virsmežniecības uzraugāmās teritorijas platība bija 462,8 t.ha, mazākā - 173,9 t. ha, lielākā mežniecības uzraugāmās teritorijas platība - 82,3 t.ha, mazākā - 15 t.ha¹⁰⁰, vienam mežsargam noteiktā apgaitas platība bija no 3800 ha līdz 11 310 ha.
109. Saskaņā ar Valsts meža dienesta tiesību aktu¹⁰¹ tika noteikts virsmežniecību teritoriālais sadalījums un izlīdzinātas mežziņu apgaitu platības. Apgaitu lielumi pēc meža zemes platības svārstās no 7 līdz 13 tūkstošiem ha, jo pamatā atšķirības izraisa administratīvo teritoriju robežu novietojums, lielās upes un lielie ceļi¹⁰².
110. Revīzijā tika konstatēts, ka no 01.01.2012. Valsts meža dienestā tiek lietots īpašs aprēķins (turpmāk - slodžu aprēķins), ar kuru tiek novērtēts vecākā mežziņa, mežziņa un vecākā referenta noslogojums. Slodžu aprēķina kārtība nav noteikta rakstveidā, kā rezultātā, aprēķinot slodzes, var iegūt atšķirīgus rezultātus; kā arī slodžu aprēķina algoritms laika gaitā ir ticis pilnveidots, papildinot analizējamās darba uzdevumus.
111. Saskaņā ar revidentiem sniegto informāciju, lai būtu iespējams novērtēt darbinieku noslodzi, un nepieciešamības gadījumā veikt korektīvas darbības mežziņiem noteiktajās apgaitu platībās, slodžu aprēķinā „tiek izmantoti objektīvi mērāmi rādītāji – lēmumi un darbības, kurus ir iespējams apkopot bez tiešas virsmežniecību līdzdalības un kuri tiek reģistrēti Meža valsts reģistrā”.
112. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka slodžu aprēķinu ir izstrādājuši Dienvidkurzemes un Dienvidlatgales virsmežniecības virsmežziņi un:
- 112.1. pamatojoties uz darbinieku aptaujām, tika noteikti galvenie uzdevumi un to izpildei patērētais darba laiks, noteikts katra uzdevuma īpatsvars kopējā darba laikā;
  - 112.2. lai noteiktu relatīvo slodzi periodā, attiecīgo pieņemto lēmumu skaits tiek pareizināts ar koeficientu un sasummēti, iegūstot kopējo skaitli, kas raksturo relatīvo darbinieka slodzi.
113. Saskaņā ar Valsts meža dienesta sniegto skaidrojumu relatīvos slodzes rādītājus nav paredzēts izmantot faktiskā darba laika patēriņa uzskaitēi un novērtēšanai.
114. Slodžu aprēķinu reizi ceturksnī veic Valsts meža dienesta administrācijas darbinieks, ar aprēķina rezultātiem tiek iepazīstināti virsmežziņi. Analizējot Valsts meža dienesta veiktos slodžu aprēķinus, revīzijā tika noskaidrots, ka:
- 114.1. slodzes ir atšķirīgas, un to amplitūda pārsvarā nepārsniedz 20% no nodaļu vidējās noslodzes (600 (vidējā) +20%); tomēr dažās nodaļās slodze vairāk par 20% atšķiras no vidējā rādītāja, piemēram, 2013.gada pirmajā ceturksnī Valmieras nodaļai sasniedzot - 730, Vaiņodes nodaļai - 740, Limbažu nodaļai - 901 un Brocēnu nodaļai - 731;
  - 114.2. mežziņu slodzes koeficients 2013.gada pirmajā ceturksnī apgaitu līmenī ir bijis robežās no 81 līdz 1395, vidējais slodzes koeficients mežziņu līmenī ir 604; 2012.gadā no 271 līdz 2845, vidējais slodzes koeficients - 1502.

¹⁰⁰ Valsts meža dienesta prezentācija „Izmaiņu nepieciešamību nosakošie faktori”.

¹⁰¹ Valsts meža dienesta 27.09.2011. rīkojums Nr.132.

¹⁰² Valsts meža dienesta 26.08.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

- 114.3. vecākajiem referentiem slodzes koeficients 2013.gada pirmajā ceturksnī ir bijis robežās no 2860 līdz 4227.
115. Revīzijā tika konstatēts, ka:
- 115.1. slodžu aprēķinā nav iekļautas darbības, kas prasa nozīmīgu darba patēriņu un tiek reģistrētas Meža valsts reģistrā (piemēram, izmaiņu veikšana inventarizācijas datos), kā arī darbības, kas prasa laika patēriņu, bet kuru kontrole, izmantojot Meža valsts reģistra datus, ir grūti realizējama (piemēram, medību saimniecības uzraudzība, ugunsdrošības nodrošināšana, konsultāciju sniegšana, vecāko mežziņu piedalīšanās citu nodaļu kontrolēs);
- 115.2. salīdzinot Valsts kontrolei iesniegtos Meža valsts reģistra datus¹⁰³ ar Valsts meža dienesta slodžu aprēķina datiem, tika konstatētas atšķirības amatpersonu pieņemto lēmumu skaitā, kuru iemesls, piemēram, bija Meža valsts reģistrā nekorekti fiksētais lēmuma pieņemšanas datums.
116. Revīzijas laikā veicot Valsts meža dienesta pielietotā darbinieku slodžu aprēķina loģisko kontroli un pieņemot, ka slodžu aprēķinu iegūtajam skaitlim būtu jākorrelē ar reālo darbam patērēto darba laiku, kā arī to, ka gadā ir 1844 stundas (strādājot astoņas stundas piecas darba dienas nedēļā 11 mēnešus gadā), tika secināts, ka:
- 116.1. piemēram, vecākajām referentēm viens maksas pakalpojums prasa 18 stundu darbu, viena iesnieguma ciršanai apstrāde – 36 minūtes;
- 116.2. 36 no 60 vecākajām referentēm birojos 2012.gadā noslogojums bijis virs 1800 stundām gadā, vienā gadījumā slodze veidoja 4700 stundas gadā.

Secinājumi

117. Valsts meža dienesta piemērotā mežziņu, vecāko mežziņu un vecāko referentu noslogojuma novērtēšana nav pilnīga, nenodrošina iespēju gūt patiesu priekšstatu par darbinieku faktisko noslodzi un funkciju nodrošināšanai noteikto resursu pietiekamību, jo:
- 117.1. lai arī ir izlīdzinātas apgaitu platības, tomēr Valsts meža dienesta piemērotais slodžu aprēķins liecina, ka mežziņu slodzes starp atsevišķām apgaitām būtiski atšķiras, piemēram, slodzes koeficients apgaitu līmenī 2013.gada 1.ceturksnī svārstās no 81 līdz 1395, vidējais slodzes rādītājs apgaitu līmenī ir 604, savukārt vecākajiem referentiem slodzes atšķiras līdz pat 32%;
- 117.2. slodžu aprēķina metodika neiekļauj pilnīgu darba veidu uzskaiti un apjomu, piemēram:
- 117.2.1. par inventarizācijas datu labošanu, kas tiek reģistrēti Meža valsts reģistrā;
- 117.2.2. par darbībām, kas netiek reģistrētas Meža valsts reģistrā, bet atsevišķos gadījumos ir darbietilpīgas, piemēram, darba pienākumi, kas saistīti ar meža ugunsdzēsšanu, medību reglamentējošo tiesību aktu uzraudzību, konsultāciju sniegšanu klientiem, piedalīšanos iekšējās kontroles pasākumos.
- 117.3. slodžu aprēķina sniegtais rezultāts neiztur loģisko kontroli, jo relatīvās slodzes rādītājs nekorelē ar faktisko kopējo darba laiku;
- kā rezultātā nav iespējams novērtēt un izteikt pamatotu viedokli par to, vai zemkopības ministra rīkojumā dotais uzdevums – izlīdzināt Valsts meža dienesta vienāda līmeņa amatpersonu darba noslogojumu ir izpildīts.

¹⁰³Dati iesniegti saskaņā ar 13.08.2013. elektronisko datu bāzu informācijas pieprasījumu Nr.10.-5.1-2/829 revīzijas lietā Nr.5.1-2-15/2013.

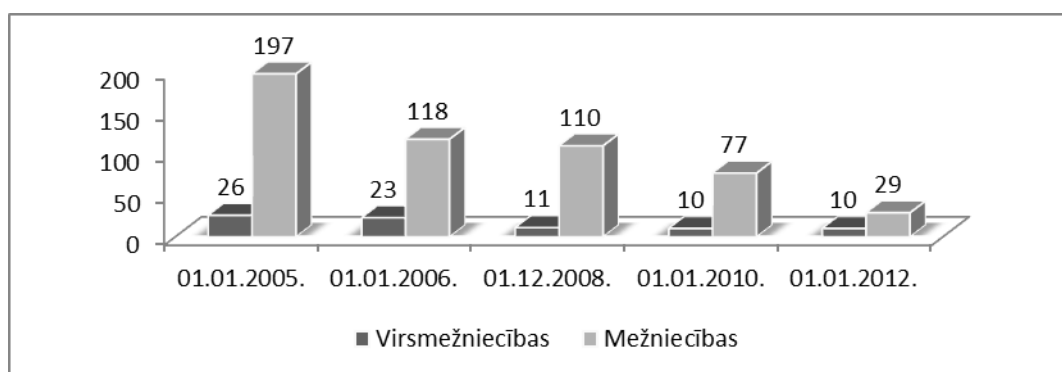
Ieteikums

118. Lai sniegtu Zemkopības ministrijai iespēju pamatot iestādes atalgojuma fonda apmēru, Valsts meža dienestam pilnveidot mežziņu, vecāko mežziņu un vecāko referentu noslogojuma aprēķināšanas metodi, tajā skaitā paredzot pilnīgu darba veidu un apjoma uzskaiti.

3.4. Teritoriālās struktūrvienības

Konstatējumi

119. Valsts meža dienesta struktūrvienības vēsturiski bijušas – virsmežniecības un mežniecības. To skaits laika posmā no 2005. līdz 2012.gadam Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu rezultātā ir vairākkārtīgi mainījies. Salīdzinot ar 2005.gadu, mežniecību skaits ir samazinājies par 137 mežniecībām. Skatīt 2.attēlu.

Attēls Nr.2 Virsmežniecību un mežniecību/biroju skaits no 2001.-2012.gadam¹⁰⁴

120. Uz 01.01.2012. virsmežniecības ir sadalītas nodaļās, kas ir nosacīta organizatoriska struktūrvienība, kura nav piesaistīta kādam nekustamajam īpašumam vai noteiktai atrašanās vietai. Katrā nodaļā ir vecākais mežzinis un mežziņi, kuriem katram ir noteikta sava apgaita. No jauna ir izveidoti biroji¹⁰⁵, kuros tiek sniegta informācija par dienesta struktūrvienībām, pakalpojumu veidiem, to saņemšanas kārtību un nepieciešamajiem dokumentiem, kā arī tiek pieņemti iesniegumi, izsniegtas atbildes un sniegti citi normatīvajos aktos noteiktie dienesta pakalpojumi.
121. Veicot novērošanas procedūras vienā no Valsts meža dienesta birojiem, revidenti konstatēja, ka būtisku dienas darba laiku daļu referentiem sastāda klātienē un telefonisku konsultāciju sniegšana klientiem. Arī intervijās ar Valsts meža dienesta darbiniekiem tika norādīts, ka konsultāciju sniegšana ir darbietilpīgs process.
122. Saskaņā ar Valsts meža dienesta sniegto skaidrojumu¹⁰⁶, likvidējot 77 mežniecības un izveidojot 29 birojus, biroji ir atstāti bijušajos rajonu centros un lielākajās pilsētās.
123. Saskaņā ar Valsts meža dienesta iekšējo tiesību aktu¹⁰⁷ par meža īpašuma lietu kārtošānu Valsts meža dienesta virsmežniecību birojos atbildīgs attiecīgais vecākais mežzinis vai mežzinis. Lietas atrodas virsmežniecības administrācijas vai biroju telpās. Lietu iznešana ārpus šīm telpām nav atļauta. Par lietu saglabāšanu birojā atbildīgs vecākais referents.
124. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka:
- 124.1. lai novienādotu zemes un meža platības virsmežniecībās, piemēram, Brocēnu nodaļu pievienoja Zemgales virsmežniecībai, lai arī nodaļas darbiniekiem – vecākajam mežzinim un mežziņiem darbavieta un meža īpašuma lietas atrodas Dienvidkurzemes virsmežniecības Saldus birojā;

¹⁰⁴ Pēc Valsts meža dienesta strukturālajām izmaiņām mežniecību vietā ir biroji.

¹⁰⁵ Valsts meža dienesta 2012.gada publiskais pārskats.

¹⁰⁶ Valsts meža dienesta 07.08.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

¹⁰⁷ „Valsts meža dienesta virsmežniecību lietvedības procedūra” 33.1.3., 33.2., 33.3.apakšpunkts.

- 124.2. mežziņiem līdz birojiem ir jāveic liels attālums, vairākos gadījumos tas ir lielāks par 50 kilometriem;
- 124.3. ņemot vērā iepriekš minēto, dažos gadījumos tiek meklētas iespējas nodrošināt mežziņus ar telpām ārpus oficiāli apstiprinātajām biroju telpām, piemēram, Zemgales virsmežniecības mežziņiem darbavietas ir nodrošinātas Kandavā pašvaldības telpās un Vecumniekos, savukārt Ziemeļkurzemes virsmežniecības mežziņiem darbavietas ir nodrošinātas Dundagā, Dienvidkurzemes - Pāvilstā un Nīcā.
125. Revīzijas laikā veicot izlases veida pārbaudes birojos, tika konstatēti gadījumi, kad īpašuma lietas neatrodas birojā, jo tiek uzglabātas „neoficiālajā” Valsts meža dienesta struktūrvienībā, piemēram, neviena no Kandavas apgaitas meža īpašumu lietām neatrodas birojā. Minētais konstatēts arī Valsts meža dienesta centrālās administrācijas veiktajās kontrolēs, piemēram, kontroles ziņojumā par Dienvidkurzemes virsmežniecību sniegts rīkojums nodrošināt lietu atrašanos Grobiņas birojā, jo Nīcā nav apsardzes signalizācijas un pastāv īpašuma lietu nozagšanas risks.
126. Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu procesā bija paredzēts, ja pašvaldības būs ieinteresētas, Valsts meža dienests nodrošinātu dienesta amatpersonu pieņemšanu pašvaldību telpās¹⁰⁸. Analizējot Valsts kontrolei iesniegtās pašvaldību aptaujas anketas, tika konstatēts, ka
- 126.1. lemjot par biroju izvietojumu, netika jautāts un ņemts vērā pašvaldību viedoklis. Divos gadījumos ir norādīts, ka birojs nav izvietots ar sabiedrisko transportu ērti sasniedzamā vietā, piemēram, Mālpils un Saulkrastu iedzīvotājiem tuvākais birojs ir Inčukalnā;
- 126.2. 68 pašvaldības norāda, ka labprāt piedāvātu telpas Valsts meža dienesta amatpersonu darbavietām, jo pašvaldības iedzīvotājiem ir būtiski palielinājies attālums līdz tuvākai Valsts meža dienesta struktūrvienībai, tādējādi nodrošinot saviem iedzīvotājiem pieejamākus dienesta sniegtos pakalpojumus.
127. Revīzijas laikā analizējot Valsts meža dienesta izdevumus, tika konstatēts, ka Valsts meža dienesta optimizācijas rezultātā kopējie uzturēšanas izdevumi¹⁰⁹ nav būtiski samazinājušies, savukārt degvielas izdevumi 2013. gadā ir pieauguši par 8%.

Secinājumi

128. Valsts meža dienests pēc strukturālajām izmaiņām izveidojot 29 birojus un nodaļas, nav pietiekami izvērtējis biroju skaitu un izvietojumu un ņēmis vērā pašvaldību viedokli, kā rezultātā:
- 128.1. vairumā gadījumā Valsts meža dienesta mežziņiem attālums līdz tuvākam dienesta birojā ir palielinājies, līdz ar to dienests ir spiests nodrošināt mežziņu darba vietu ārpus oficiāli apstiprinātajām biroju telpām;
- 128.2. samazinājušies Valsts meža dienesta pakalpojumu pieejamība; pašvaldības ir norādījušas, ka ne vienmēr ir pieejami Valsts meža dienesta speciālistu pakalpojumi, 68 pašvaldības ir izteikušas gatavību nodrošināt Valsts meža dienesta speciālistus ar telpām;
- 128.3. lai arī dienests iespēju robežās pārceļ mežziņu apgaitas tuvāk dzīvesvietai un / vai birojā, tomēr joprojām daudzos gadījumos, mežzinim pārvietojoties no dzīvesvietas/apgaitas līdz birojā un atpakaļ, ir jāpatērē ievērojams laika un finanšu (degvielai) resurss. Piemēram, pieņemot, ka mežzinis vismaz vienu reizi nedēļā apmeklē biroju un attālums līdz birojā ir vismaz 50 km, mēnesī tiek nobraukti vidēji 400 kilometri jeb līdz pat trešdaļai no mežzinim noteiktā mēneša degvielas limita;

¹⁰⁸ Piemēram, Valsts meža dienesta ģenerāldirektora 28.12.2011. prezentācija Meža konsultatīvajā padomē.

¹⁰⁹ Kopējos izdevumos ietilpst arī izdevumi, kas saistīti ar infrastruktūras (nekustamo īpašumu) uzturēšanu.

129. Pēc Valsts meža dienesta strukturālajām izmaiņām kopējie uzturēšanas izdevumi nav būtiski samazinājušies, kas norāda, ka pirms strukturālo izmaiņu veikšanas netika veikts pietiekams ekonomiskais izvērtējums, tajā skaitā samērīguma izvērtējums attiecībā uz degvielas izdevumu pieaugumu un pakalpojuma pieejamības samazinājumu.

Ieteikums

130. Lai nodrošinātu uzturēšanas izmaksu ekonomiju, Valsts meža dienestam pārskatīt „neoficiālo” dienesta struktūrvienību nepieciešamību un veikt atbilstošas izmaiņas iekšējos tiesību aktos to juridiskā statusa sakārtošanai.

4. Valsts meža dienesta darba organizācija un dienesta transportlīdzekļi

4.1. Valsts meža dienesta amatpersonu darba laiks

Konstatējumi

131. Valsts meža dienesta likums¹¹⁰ 2002.gadā tika papildināts ar jaunu normu, kas nosaka, ka Valsts meža dienesta amatpersonām, ievērojot darba īpatnības, darba laika ilgums netiek mērīts vai iepriekš noteikts.
132. Saskaņā ar normatīvajā aktā¹¹¹ noteikto Valsts meža dienesta amatpersonas, kas atbild par dienesta funkciju izpildi, ir ģenerāldirektors, virsmežziņi, direktori, kā arī citas dienesta amatpersonas.
133. Saskaņā ar Valsts meža dienesta Darba kārtības noteikumiem¹¹²:
- 133.1. daļai Valsts meža dienesta centrālās administrācijas un gandrīz visām virsmežniecības amatpersonām laika ilgums netiek mērīts vai iepriekš noteikts:
- 133.1.1. Valsts meža dienesta centrālajā administrācijā – ģenerāldirektors, ģenerāldirektora vietnieks, Meža resursu pārvaldības departamenta direktors, vecākais eksperts, Meža un vides aizsardzības daļas vadītājs, vadītāja vietnieks, Meža un vides aizsardzības daļas vecākais referents (0,5 slodze), Mežsaimniecības daļas vecākais referents, Medību daļas vadītājs, Medību daļas vecākais referents, Informācijas tehnoloģiju un dokumentu pārvaldības daļas vadītājs, minētās daļas vecākais datorsistēmu un datortīklu administrators un datorsistēmu un datortīklu administrators;
- 133.1.2. virsmežniecībās: virsmežzinis, virsmežziņa vietnieks, virsmežniecības inženieris, vecākais inspektors (medību jautājumos), vecākais inspektors (meža reproduktīvā materiāla jautājumos), datortīkla administrators, vecākais mežzinis, mežzinis, meža ugunsdzēsības stacijas vadītājs (ugunsnedrošajā laikposmā);
- 133.2. minētajiem nodarbinātajiem deklarēšanai un aprēķiniem (slimības nauda, atvaļinājums u.c.) tiek noteikts normālais darba laiks;
- 133.3. attiecīgi normālais darba laiks 40 stundas nedēļā ir noteikts atbalsta personām, piemēram, grāmatvedības un personāla daļas darbiniekiem, pārvaldes sekretārēm, vecākajām referentēm u.c.
134. Valsts meža dienests savā skaidrojumā¹¹³ norāda, ka „dienesta darba samaksas komisija vienojas, kuriem amatiem netiek veikta darba laika uzskaitē, iekšējos tiesību aktos nedokumentējot apsvērumus par katru konkrēto amatu”.

¹¹⁰ Valsts meža dienesta likuma 4.panta otrā daļa.

¹¹¹ Valsts meža dienesta likuma 3.panta otrā daļa (redakcijā, kas ir spēkā no 05.04.2012.).

¹¹² Valsts meža dienesta Darba kārtības noteikumu, apstiprināti ar Valsts meža dienesta 14.06.2012. rīkojumu Nr.106, 2.pielikums.

¹¹³ Valsts meža dienesta 25.10.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

135. Revīzijas laikā, analizējot amata aprakstus, revidenti neguva apstiprinājumu tam, ka virknei amatu Valsts meža dienesta centrālajā administrācijā un virsmežniecību administrācijā ir raksturīgas darba īpatnības, kas ļautu piemērot normatīvajā aktā¹¹⁴ noteikto izņēmumu. Konkrēti:

135.1. Valsts meža dienesta centrālajā administrācijā – ģenerāldirektoram, ģenerāldirektora vietniekam, Meža resursu pārvaldības departamenta direktoram, vecākajam ekspertam, Meža un vides aizsardzības daļas vadītājam, vadītāja vietniekam, Meža un vides aizsardzības daļas vecākais referents (0,5 slodze), Mežsaimniecības daļas vecākajam referentam, Informācijas tehnoloģiju un dokumentu pārvaldības daļas vadītājs, minētās daļas vecākais datorsistēmu un datortīklu administrators un datorsistēmu un datortīklu administrators;

135.2. virsmežniecībās: virsmežzinim, virsmežziņa vietniekam, virsmežniecības inženieriem, vecākajam inspektoram (meža reproduktīvā materiāla jautājumos), datortīkla administratoram.

136. Veicot salīdzinājumu ar citām valsts tiešās pārvaldes iestādēm, piemēram, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, Valsts policiju un Pārtikas un veterināro dienestu, kuru kompetencē ietilpst veikt normatīvo aktu uzraudzību konkrētā jomā, tajā skaitā nodrošināt operatīvu reaģēšanu ārkārtas situācijās, netika konstatēti gadījumi, kad vadošajiem darbiniekiem darba laika ilgums netiktu mērīts vai iepriekš noteikts.

Secinājums

137. Valsts meža dienests pretēji normatīvajā aktā¹¹⁵ noteiktajam ir noteicis virkni amatu dienesta centrālajā administrācijā un virsmežniecībās par amatpersonām, kurus ieņemošajiem darbiniekiem darba laika ilgums netiek mērīts vai iepriekš noteikts, lai gan šo amatu specifika nav raksturojama kā tāda, kas ļautu piemērot zemāk norādītajiem amatiem normatīvajā aktā noteikto izņēmumu:

137.1. Valsts meža dienesta ģenerāldirektoram, ģenerāldirektora vietniekam, Meža resursu pārvaldības departamenta direktoram, vecākajam ekspertam, Meža un vides aizsardzības daļas vadītājam, vadītāja vietniekam, Meža un vides aizsardzības daļas vecākais referents, Mežsaimniecības daļas vecākajam referentam, Informācijas tehnoloģiju un dokumentu pārvaldības daļas vadītājs, minētās daļas vecākais datorsistēmu un datortīklu administrators un datorsistēmu un datortīklu administrators;

137.2. virsmežniecībās: virsmežzinim, virsmežziņa vietniekam, virsmežniecības inženieriem, vecākajam inspektoram (meža reproduktīvā materiāla jautājumos), datortīkla administratoram.

Ieteikums

138. Valsts meža dienestam pārvērtēt un noteikt tos Valsts meža dienesta centrālās administrācijas un virsmežniecību darbinieku amatus, kuru darba specifika un darba īpatnības izraisa objektīvu nepieciešamību piemērot normatīvajā aktā¹¹⁶ noteikto izņēmumu.

4.2. Dienesta transportlīdzekļu piešķiršana un izmantošana

Konstatējumi

Dienesta transportlīdzekļu piešķiršana

139. Līdz 2011.gada vidum dienesta amatpersonas – mežziņi, mežsargi savu amata pienākumu veikšanai lietoja personīgos transportlīdzekļus. Izmantojot Valsts meža dienestam papildu piešķirto finansējumu 2011.gadā tika iegādātas 23 specializētās vieglās kravas apvidus

¹¹⁴ Valsts meža dienesta likuma 4.panta otrā daļa.

¹¹⁵ Valsts meža dienesta likuma 4.panta otrā daļa.

¹¹⁶ Valsts meža dienesta likuma 4.panta otrā daļa.

automašīnas, kas aprīkotas ar ugunsdzēsības iekārtām, 150 vieglās apvidus automašīnas, 2012.gadā - 140 specializētās vieglās automašīnas¹¹⁷.

140. Valsts meža dienestā uz 01.07.2013. kopumā ir 597 automašīnas, no tām 417 vieglās automašīnas (Valsts meža dienestā īpašumā ir 345, nomā 72 automašīnas).
141. Kopējie izdevumi degvielai Valsts meža dienestā ir pieauguši - 2011.gadā tie bija Ls 709 885, 2012.gadā - 740 771 un 2013.gadā plānoti 867 071¹¹⁸ apmērā.

Dienesta transportlīdzekļu piešķiršana individuālā lietošanā

142. Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums¹¹⁹ nosaka:
- 142.1. publiskas personas īpašumā, valdījumā vai lietošanā esošais autotransports, tajā skaitā operatīvais transports, izmantojams tikai dienesta, darba, amata pienākumu pildīšanai;
- 142.2. autotransporta lietošana darba vajadzībām ir tāda autotransporta lietošana, kas nepieciešama amatpersonas vai darbinieka darba pienākumu pildīšanai, nodrošinot publiskas personas vai publiskas personas institūcijas iestādes funkciju izpildi;
- 142.3. par autotransporta izmantošanu darba vajadzībām uzskatāma arī tā lietošana šādos gadījumos:
- 142.3.1. attiecīgās amatpersonas vai darbinieka darba pienākumi ir saistīti ar nepieciešamību nodrošināt viņam iespēju jebkurā brīdī atgriezties pie darba pienākumu pildīšanas vai darba pienākumu pildīšanu nepieciešams nodrošināt īpašas steidzamības kārtībā, arī tādēļ, lai novērstu ārkārtas situācijas un to sekas, apdraudējumu sabiedrības veselībai vai drošībai;
- 142.3.2. amatpersonas vai darbinieka darba pienākumu specifika paredz to pildīšanu tādā teritorijā, kuru objektīvu iemeslu dēļ nevar sasniegt ar sabiedrisko transportu vai bez autotransporta izmantošanas;
- 142.3.3. amatpersona vai darbinieks tiek nogādāts no darbavietas uz dzīvesvietu vai no dzīvesvietas uz darbavietu, ja objektīvu iemeslu dēļ sabiedriskā transporta pakalpojumus nav iespējams izmantot vai arī tā izmantošana apgrūtina darba pienākumu efektīvu izpildi.
143. Saskaņā ar Valsts meža dienesta Transportlīdzekļu izmantošanas kārtību¹²⁰:
- 143.1. kārtības pielikumā ir noteikti amati, kuru ieņēmējiem ir atļauta dienesta transportlīdzekļa izmantošana ārpus darba laika un rīkojumā noteiktās transportlīdzekļu stāvvietas. Atļauja ir sniegta to amatu gadījumā, kuru izpildē ir nepieciešams jebkurā brīdī atgriezties pie darba pienākumu pildīšanas vai darba pienākumu pildīšana saistīta ar īpašu steidzamību, lai novērstu ārkārtas situācijas un to sekas, apdraudējumu sabiedrības veselībai vai drošībai un dienesta pienākumu specifika paredz to pildīšanu tādā teritorijā, kuru objektīvu iemeslu dēļ nevar sasniegt ar sabiedrisko transportu vai bez autotransporta izmantošanas (turpmāk – īpašie apstākļi);
- 143.2. par īpašiem apstākļiem Valsts meža dienestā tiek uzskatīta:
- 143.2.1. meža ugunsdrošības uzraudzība, atklāšana, ierobežošana un likvidēšana;
- 143.2.2. meža apsaimniekošanu un medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība visā Latvijas teritorijā, tajā skaitā plānotie un neplānotie medību un

¹¹⁷ Zemkopības ministrijas 28.05.2013. informatīvais ziņojums „Par Valsts meža dienesta nodrošinājumu meža ugunsdzēsības uzdevumu veikšanai”, izskatīts Ministru kabineta 04.06.2013. sēdē.

¹¹⁸2011. un 2012.gada pārskata veidlapa Nr.2 "Pārskats par budžeta izpildi", 2013.gadam plāns saskaņā ar tāmi (apakšprogramma 24.01.00).

¹¹⁹Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 5.² pants (spēkā no 01.10.2010.).

¹²⁰ Valsts meža dienesta Transportlīdzekļu izmantošanas kārtība, apstiprināta ar Valsts meža dienesta ģenerāldirektora 05.01.2012. rīkojumu Nr.4.

- meža izmantošanas (mežizstrādes) uzraudzības veidi;
- 143.2.3. diennakts izsaukumi, lai noteiktu dzīvnieku ievainošanas vai bojāejas iemeslus un Meža valsts reģistra diennakts darbības un datu aizsardzības nodrošināšanu, kā arī ārkārtas situāciju seku novēršanas un novērtēšanas un valsts civilās aizsardzības plānā noteikto darbību veikšana jebkurā diennakts laikā;
- 143.2.4. citas ārkārtas un neplānotas darbības, ko veic dienesta nodarbinātie, tajā skaitā amatpersonu nogādāšana no darbavietas uz dzīvesvietu vai no dzīvesvietas uz darbavietu, ja objektīvu iemeslu dēļ sabiedriskā transporta pakalpojums nav iespējams izmantot vai tā izmantošana apgrūtina darba pienākumu efektīvu izpildi, piemēram, ēku apsardzes signalizācijas trauksmes saņemšanas gadījumā u.c.;
- 143.3. Valsts meža dienestā noteiktie amati, kuru dienesta pienākumi var būt saistīti ar īpašiem apstākļiem ir šādi:
- 143.3.1. Valsts meža dienesta centrālajā administrācijā: ģenerāldirektors, ģenerāldirektora vietnieks, Meža resursu pārvaldības departamenta amatpersonas, informācijas tehnoloģiju un dokumentu pārvaldības daļas vadītājs, informācijas tehnoloģiju un dokumentu pārvaldības daļas vadītāja vietnieks, vecākais eksperts, valsts īpašuma uzraudzības un apsaimniekošanas daļas darbinieki, kas nodrošina dienesta transportlīdzekļu diennakts pieejamību;
- 143.3.2. virsmežniecībās: virsmežzinis, virsmežziņa vietnieks, vecākais inspektors medību jautājumos, inženieris uguns apsardzības un saimnieciskajos jautājumos, meža ugunsdzēsības stacijas vadītājas (meža ugunsdrošajā laikposmā), vecākais inspektors meža reproduktīvā materiāla kontroles jautājumos), datortīkla administrators, vecākais mežzinis, mežzinis.
144. Ar Valsts meža dienesta ģenerāldirektora rīkojumiem¹²¹ noteikts centrālās administrācijas transportlīdzekļu saraksts un virsmežniecībām nepieciešamais maksimālais transportlīdzekļu skaits, paredzot, ka Valsts meža dienesta centrālajā administrācijā tiek lietoti 13 transportlīdzekļi, no tiem sešas koplietošanas, virsmežniecībās vieglo automašīnu skaits svārstās no 33 līdz 50 transportlīdzekļiem katrā.
145. Revīzijas laikā analizējot rīkojumus par dienesta transportlīdzekļu piešķiršanu individuālā lietošanā, tika konstatēts, ka dienesta transportlīdzekļi individuālā lietošanā piešķirti amatpersonām un darbiniekiem, kuri ir nedefinēti kā tādi, kuriem var rasties īpaši apstākļi un nepieciešamība jebkurā brīdī atgriezties pie pienākumu pildīšanas, un kuriem darba laika ilgums netiek mērīts vai iepriekš noteikts, piemēram, ģenerāldirektoram, ģenerāldirektora vietniekam, Meža resursu pārvaldības departamenta direktoram un viņa vietniekam; informācijas tehnoloģiju un dokumentu pārvaldības daļas vadītājam un viņa vietniekam, vecākajam ekspertam (veic iekšējās pārbaudes), virsmežzinim, virsmežziņa vietniekam u.c.
146. Valsts kontrole finanšu revīzijā¹²² konstatēja, ka dienesta īstenotā transportlīdzekļu piešķiršana administratīvajiem darbiniekiem braucieniem ārpus darba laika, tajā skaitā braucieniem no darbavietas uz dzīvesvietu un no dzīvesvietas uz darbavietu, nesniedz iespēju pārliecināties par ekonomisku budžeta līdzekļu plānošanu un izlietošanu. Tika sniegts ieteikums izvērtēt dienesta transportlīdzekļa piešķiršanas pamatotību un tā izmantošanu ārpus darba laika, tajā skaitā, veicot aplēses par alternatīvām iespējām, piemēram, taksometru

¹²¹ Valsts meža dienesta 01.03.2012. rīkojums Nr.45, Valsts meža dienesta 09.02.2012. rīkojums Nr.26.

¹²² Valsts kontroles 28.04.2012. revīzijas ziņojuma par Zemkopības ministrijas 2011.gada pārskata sagatavošanas pareizību 79.1.,79.2.apakšpunkts.

pakalpojumu izmantošanu un nepieciešamības gadījumā lemt par tiesību aktu¹²³ atcelšanu vai grozīšanu.

147. Saskaņā ar Valsts meža dienesta sniegto skaidrojumu¹²⁴:

- 147.1. „ir ticis pieņemts lēmums ar dienesta autotransportu nodrošināt tikai tos nodarbinātos, kuru amats paredz darba pienākumu veikšanu, kas ir saistīti ar nepieciešamību jebkurā brīdī atgriezties pie darba pienākumu pildīšanas vai darba pienākumu pildīšana saistīta ar īpašu steidzamību, lai novērstu ārkārtas situācijas un to sekas, apdraudējumu sabiedrības veselībai vai drošībai un dienesta pienākumu specifika paredz to pildīšanu tādā teritorijā, kuru objektīvu iemeslu dēļ nevar sasniegt ar sabiedrisko transportu vai bez autotransporta izmantošanas (tiek lietots arī jēdziens – darbs īpašos apstākļos);
- 147.2. Valsts meža dienesta funkciju specifika dēļ nav pamatoti veikt ekonomiskā izdevīguma aplēses izvērtējot, piemēram, taksometru izmantošanu šo funkciju veikšanai, jo, tādā gadījumā netiek saglabāta Valsts meža dienesta kapacitāte meža uguns apsardzības un ugunsdzēsības darbu izpildes efektivitātē un valsts civilās aizsardzības pasākumu īstenošanā, kā arī meža apsaimniekošanas un izmantošanas uzraudzībā;
- 147.3. nav lietderīgi izveidot komplicētu un grūti administrējamu sistēmu, lai „izvērtētu nepieciešamību Valsts meža dienesta darbiniekiem izmantot transportlīdzekli ārpus darba laika”, kā arī, pēc būtības, nav iespējams „veikt uzskaiti par gadījumiem, kad ir nepieciešams novērst ārkārtas situācijas ārpus darba laika” iegūstot pierādījumus, „ka dienesta autotransports tiek izmantots ārkārtas situāciju novēršanai”. Jēdziens „ārpus darba laika” nav attiecināms uz nodarbinātajiem, kuru amats saistīts ar darbu īpašos apstākļos, līdz ar to, Valsts meža dienesta funkciju izpilde diennakts tumšajā laikā vai brīvdienās nav kvalificējama kā ārkārtas situāciju novēršana ārpus darba laika, bet gan kā darba pienākumu izpilde, ieņemot amatu, kas saistīts ar darbu īpašos apstākļos”.

Dienesta transportlīdzekļu izmantošana un kontrole

148. Finanšu ministrijas izstrādātās vadlīnijas par dienesta pienākumu pildīšanai izmantoto dienesta transportlīdzekļu izmaksu uzskaiti un kontroli¹²⁵ nosaka, ka:
- 148.1. atspoguļojot maršrutu, ir jānorāda katrs brauciens, ietverot sākotnējo izbraukuma punktu, galamērķa punktu un atpakaļ atgriešanās punktu, minot pilsētas vai apdzīvotas vietas nosaukumus, ja brauciens notiek pilsētas vai apdzīvotas vietas ietvaros, tad apmeklējamā objekta nosaukumu;
- 148.2. iestāde var veikt maršruta plānošanu (dažādu vietu kombinācija maršrutos, lai atrastu labāko kombināciju), tā veicinot transportlīdzekļa pēc iespējas ekonomiskāku izmantošanu.
149. Valsts kontrole laika posmā no 2007.gada līdz 2011.gadam¹²⁶ katru gadu ziņojumos par Zemkopības ministrijas finanšu pārskatu norāda uz trūkumiem Valsts meža dienestā transportlīdzekļu izmantošanā un ceļazīmju noformēšanā, sniedzot atbilstošus ieteikumus.
150. Revīzijas laikā¹²⁷ pārbaudot dienesta transportlīdzekļu izmantošanas kārtību un analizējot virsmežniecībās noformētās ceļazīmes, tika konstatēts, ka Valsts meža dienestā joprojām nav nodrošināta kontrole pār ceļazīmju aizpildīšanu un vienotas pieejas piemērošanu, piemēram:

¹²³ Valsts meža dienesta Transportlīdzekļu izmantošanas kārtība, apstiprināta ar Valsts meža dienesta 21.02.2011. rīkojumu Nr.16.

¹²⁴ Valsts meža dienesta 19.08.2013. vēstule Nr.VMD1-9/713.

¹²⁵ Finanšu ministrijas 15.06.2009. vadlīniju „Dienesta pienākumu pildīšanai izmantoto dienesta transportlīdzekļu izmaksu uzskaites un kontroles vadlīnijas ministrijām un to pakļautībā esošajām iestādēm un centrālajām valsts iestādēm” 5.7., 5.8.apakšpunkts.

¹²⁶ Valsts kontroles ziņojumi par Zemkopības ministrijas 2007.gada, 2008., 2009., 2010., 2011.gada pārskata sagatavošanas pareizību.

- 150.1. lielākoties no ceļazīmēs norādītās informācijas nav iespējams izsekot precīzam brauciena maršrutam;
- 150.2. ceļazīmes tiek aizpildītas atšķirīgi: daļā ceļazīmju ir norādīts maršruta mērķis, norādot meža īpašuma nosaukumu, kvartāla numuru un informāciju par to, kāda veida darbības tiks veiktas, savukārt daļā ceļazīmju – tikai apdzīvotas vietas vai apgaitas nosaukums;
- 150.3. trīs gadījumos atlikums degvielas tvertnē pārsniedz degvielas tvertnes ietilpību un vienā gadījumā nobraukto attālumu ceļazīmēs uzrādītajos maršrutos, nav iespējams veikt ar degvielas daudzumu, kas ir degvielas tvertnē;
- 150.4. vairākos gadījumos regulāri tiek norādīts vienāds maršruts un kilometri, piemēram, mežzinis janvārī, martā, aprīlī, jūlijā, septembrī dienās, kad ir izmantojis dienesta transportlīdzekli, ir norādījis identisku maršrutu „T.P.Bergi - Sēmes apg. - Bergi”, katru dienu norādot atšķirīgu kilometru skaitu, kas turklāt liecina, ka mežzinis nav atradies birojā vairākus mēnešus;
- 150.5. saskaņā ar ceļazīmēs norādīto virsmežzinis lieto vienlaicīgi divus dienesta transportlīdzekļus, vienā dienā braucot ar abiem transportlīdzekļiem:
- 150.5.1. 04.04.2012. ar vienu transportlīdzekli maršrutā „Zemgales VM teritorija” nobraucis - 274 km, ar citu maršrutā „Mežciems-Talsi-Saldus-Mežciems” 452 km;
- 150.5.2. 17.04.2012. ar vienu transportlīdzekli maršrutā „Zemgales VM teritorija” nobraucis 241 km, ar citu maršrutā „Mežciems-Tukums-Mežciems” 115 km;
- 150.5.3. 23.11.2012. ar vienu transportlīdzekli maršrutā „Zemgales VM teritorija” nobraucis 259 km, ar otru maršrutā „Mežciems-Brocēni-Mežciems”- 173 km;
- 150.6. konstatēti gadījumi, kad degviela uzpildīta atvaļinājuma laikā, tajā pašā laikā ceļazīmē norādīts vai nav norādīts transportlīdzekļa izmantošanas maršruts, piemēram:
- 150.6.1. darbiniekam, kuram no 02.-29.07.2012. piešķirts ikgadējais atvaļinājums:
- 150.6.2. saskaņā ar ceļazīmei pievienotajiem čekiem laika posmā no 03.07.2012. līdz 17.07.2012. ir uzpildīti 91,53 litri, t.i. par 36,53 litriem vairāk kā automašīnas degvielas tvertnes ietilpība (55 litri), taču ceļazīmē nav norādīti braucieni atvaļinājuma laikā;
- 150.6.3. atvaļinājuma laikā uzpildītā degviela izlietota divās dienās (30.07. un 31.07.), dienā nobraucot attiecīgi 690 km un 617 km, kopā pa divām dienām 1307 km, t.i. par 57 km vairāk kā noteiktais mēneša limits 1250 km. Pēc revidentu aplēsēm, lai nobrauktu 1307 km, pieņemot, ka vidējais automašīnas ātrums pārvietojoties lauku apvidū ir 50 km/h, ceļā būtu jāpavada vairāk kā 26 stundas;
- 150.7. degvielas atlikums mēneša sākumā un beigās nav uzrādīts vai ir uzrādīts „0”, piemēram, vienā gadījumā, lai arī degvielas atlikums mēneša sākumā ceļazīmē norādīts „0” litri, darbinieks ir nobraucis 282 km, līdz veikta degvielas uzpilde pēc septiņām dienām.
151. Saskaņā ar revidentiem mutiski sniegto informāciju mežzinis lielu daļu sava darba laika atrodas mežā, savā apgaitā. Revīzijā konstatēts, ka no ceļazīmēs norādītā nav iespējams pārliicināties par braucienu mērķiem, jo:
- 151.1. ne vienmēr ir sasaiste starp ceļazīmēs norādīto maršrutu un tajā laikā mežziņu veiktajām darbībām (sastādītajiem pārbaudes aktiem, pieņemtajiem lēmumiem u.c.);

¹²⁷ Tajā skaitā finanšu revīzijas „Par Zemkopības ministrijas 2012.gada pārskata sagatavošanas pareizību” ietvaros pārbaudītas ceļazīmes.

- 151.2. netiek sagatavoti pārbaudes akti par gadījumiem, kad mežzinis ir veicis kāda meža īpašuma dabā apsekošanu, ja tas nav saistīts ar konkrēta iesnieguma, pārskata vai sūdzības pārbaudi lēmuma pieņemšanai, tajā skaitā netiek norādīti gadījumi, kad mežzinis patrulējis mežā ugunsnedrošajā laika periodā.
152. Valsts meža dienesta centrālās administrācijas pārbaudītu ietvaros virsmežniecībās tiek veiktas kontroles par dienesta transportlīdzekļu izmantošanu, tajās galvenokārt pārbaudot transportlīdzekļu sarakstu virsmežniecībā, to nodošanu lietošanā darbiniekiem un ometra rādījumu atbilstību ceļazīmēm, taču neveicot, piemēram, transportlīdzekļa atrašanās vietas pārbaudes brīvdienās pret apstiprināto pārliecinoties, ka brīvdienās dienesta transportlīdzeklis tiek lietots tikai ar darba pienākumu veikšanu saistītos gadījumos.
153. Lielākā daļa Valsts meža dienesta centrālās administrācijas un virsmežniecību administrācijas darbinieku, kuriem dienesta transportlīdzeklis piešķirts individuālā lietošanā, veic regulārus braucienus pa Latvijas pilsētām. Izlases veidā analizējot ceļazīmēs norādīto par 2012.gadu un pieņemot, ka vidējais ātrums ir 70 km/h un gadā ir nostrādāti 11 mēneši un mēnesī 20 darba dienas, tika konstatēts, ka, piemēram, 2012.gadā:
- 153.1. Valsts meža dienesta ģenerāldirektors:
- 153.1.1. nobraucot 45 345 km, ceļā ir pavadījis vidēji 7 darba dienas mēnesī;
- 153.1.2. kopā braucienos pavadījis 58% no darba dienām gadā, piemēram, aprīlī no 19 darba dienām 17 darba dienās jeb 89% no kopējā darba dienu skaita viņš braucis uz dažādām Latvijas pilsētām – Ogre, Strenči, Ērgļi, Limbaži, Jēkabpils, Ādaži, Talsi, Roja, Salacgrīva, Kuldīga, Alsunga, Koknese, Gulbene, Babīte, Valka, Ape, Krāslava, Liepāja, Pāvilosta, Šķēde, Talsi. Nevienā gadījumā ceļazīmē nav norādīta apmeklējamā iestāde;
- 153.2. Valsts meža dienesta Meža resursu pārvaldības departamenta Mežsaimniecības daļas vadītājs:
- 153.2.1. nobraucot 43 448 km, ceļā ir pavadījis vidēji 7 darba dienas mēnesī;
- 153.2.2. kopā braucienos pavadījis 61% no darba dienām gadā, piemēram, decembrī no 17 darba dienām 14 darba dienās jeb 82,4% no kopējā darba dienu skaita viņš pavadījis braucienos uz dažādām Latvijas pilsētām – Daugavpils, Grobiņa, Kuldīga, Tukums, Cēsis, Jelgava, Dobele, Talsi, Dundaga, Limbaži, Aizkraukle, Ogre, Valmiera, Ventspils, Madona. Nevienā gadījumā ceļazīmē nav norādīta apmeklējamā iestāde.
154. Revīzijā tika konstatēts, ka virsmežziņiem maksimālās nobraukuma normas gadā noteiktas no 40 000km līdz 50 000km, savukārt mežziņiem vidēji no 14 000km līdz 16 000km.
155. Lai nodrošinātu transporta līdzekļu izmantošanas kontroli un izsekojamību, piemēram, Valsts policija un AS „Latvijas valsts meži” izmanto tehniskos risinājumus, kas balstās uz transporta vienību aprīkošanu ar globālās pozicionēšanas sistēmu (GPS) ierīcēm un tālāku GPS datu apstrādi. Gan Valsts policija, gan AS „Latvijas valsts meži” Valsts kontrolei sniedza apliecinājumu par minēto iekārtu efektivitāti iekšējās kontrolēs un to ieviešanas ekonomisko pamatojumu¹²⁸.

Secinājumi

Dienesta transportlīdzekļu piešķiršana individuālā lietošanā

156. Nenosakot lielākajai daļai amatpersonu darba laika ilgumu, neveicot darba laika uzskaiti un attiecīgi neveicot arī uzskaiti par gadījumiem, kas pamatotu īpašos gadījumus, kad

¹²⁸ Valsts policijas 17.10.2013. vēstule Nr.20/28044, AS „Latvijas valsts meži” 14.11.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

darbiniekam ir bijusi nepieciešamība atgriezties pie darba pienākumu veikšanas ārpus vispārpieņemtā darba laika, Valsts meža dienests nav nodrošinājis iespēju gūt pārliecību, ka:

156.1. dienesta transportlīdzekļi individuālā lietošanā konkrētai Valsts meža dienesta amatpersonai ir piešķirti pamatoti, tajā skaitā dienesta transportlīdzekļa izmantošanai braucieniem no dzīvesvietas uz darbavietu un atpakaļ;

156.2. ir nodrošinājis funkciju izpildi ar iespējami mazāku finanšu līdzekļu izlietojumu.

Dienesta transportlīdzekļu izmantošana un kontrole

157. Neskatoties uz to, ka Finanšu ministrija ir apzinājusi trūkumus dienesta transportlīdzekļu izmantošanā valsts pārvaldes iestādēs un izstrādājusi vadlīnijas par dienesta transportlīdzekļu izmaksu uzskaiti un kontroli¹²⁹, savukārt Valsts kontrole jau no 2007.gada revīzijas ziņojumos norāda uz trūkumiem un sniedz Valsts meža dienestam ieteikumus pilnveidot iekšējo kontroli dienesta transportlīdzekļu izmantošanas jomā, tomēr revīzijā konstatētais liecina, ka Valsts meža dienests nav uzskatījis par nepieciešamu veikt būtiskus uzlabojumus minētajā jomā, tādējādi nenovēršot neefektīva un neracionāla valsts budžeta līdzekļu izlietojuma risku, tajā skaitā transportlīdzekļu lietošanu personīgām vajadzībām, jo:

157.1. ceļazīmēs norādītā informācija neveicina pārliecības gūšanu par maršruta saikni ar konkrētā darba uzdevuma veikšanu;

157.2. ceļazīmes tiek noformētas formāli, tajā skaitā darbinieku atvaļinājumu laikā un tajās sniegtā informācija ir apšaubāma.

158. Atsevišķu Valsts meža dienesta vadošo amatpersonu gadā nobraukto kilometru skaits un maršruti liecina, ka, braucieniem ar dienesta transportlīdzekli tiek patērēta trešā daļa no normālā darba laika, ko nevar uzskatīt par racionālu darba organizāciju.

Ieteikumi

159. Lai nodrošinātu racionālu un efektīvu valsts budžeta līdzekļu izlietošanu, Zemkopības ministrijai pārskatīt Valsts meža dienesta funkciju veikšanai piešķirto valsts budžeta līdzekļu sadalījumu pa izmaksu posteņiem, izvērtējot iespēju aprīkot transportlīdzekļus ar GPS vai citiem tehniskiem līdzekļiem.

160. Lai veicinātu racionālu darba organizāciju, Zemkopības ministrijai veikt pasākumus, lai motivētu Valsts meža dienesta vadošās amatpersonas samazināt pārbraucienos pavadītā darba laika apjomu.

161. Valsts meža dienestam nodrošināt iekšējo kontroli pār dienesta transportlīdzekļu izmantošanu, tajā skaitā:

161.1. nodrošināt, ka ceļazīmes sniedz iespēju pārliecināties par katra brauciena galamērķi;

161.2. izvērtēt darbiniekiem individuālā lietošanā nodoto dienesta, tajā skaitā nomāto transportlīdzekļu izmantošanas nepieciešamību amata pienākumu veikšanai;

161.3. veikt maršruta plānošanu, tā veicinot transportlīdzekļa pēc iespējas ekonomiskāku izmantošanu.

5. Valsts meža dienesta iekšējās kontroles pasākumi

Konstatējumi

162. Normatīvais akts¹³⁰ nosaka, ka:

¹²⁹ Finanšu ministrijas 15.06.2009. vadlīniju „Dienesta pienākumu pildīšanai izmantoto dienesta transportlīdzekļu izmaksu uzskaites un kontroles vadlīnijas ministrijām un to pakļautībā esošajām iestādēm un centrālajām valsts iestādēm”.

¹³⁰ Ministru kabineta 08.05.2012. noteikumu Nr.326 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs” (spēkā no 01.07.2012.) 11., 12.1.apakšpunkts.

- 162.1. iestādes vadītājs ir atbildīgs par iekšējās kontroles sistēmas izveidi, uzraudzību un uzlabošanu, nodrošinot pastāvīgu, ekonomisku, efektīvu un lietderīgu iestādes darbību atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajiem valsts pārvaldes principiem un normatīvo aktu prasībām;
- 162.2. iestādes vadītājs, pieņemot lēmumu par iekšējās kontroles sistēmas izveidošanu un uzlabošanu izvairās no formālu, darbību traucējošu, kā arī no tādu prasību noteikšanas, kuru ieviešanai nepieciešamie izdevumi pārsniedz finanšu ieguvumus un citus ieguvumus no tām.
163. Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu modelis paredzēja, ka modeļa īstenošanai nepieciešama iekšējās kontroles sistēmas izstrāde un ieviešana. 2012.gada vidū tika apstiprināta Kontroles procedūra¹³¹, dienesta centrālajā administrācijā izveidota jauna štata vieta – vecākais eksperts (kontroles grupas vadītājs), kura pienākumos ietilpst kontroļu plānošana un organizēšana Valsts meža dienesta struktūrvienībās.
164. Kontroles tiek veiktas divos līmeņos - kontroles veic virsmežniecības un Valsts meža dienesta centrālās administrācijas darbinieki.

Virsmēžniecību veiktās kontroles

165. Iekšējās pārbaudes virsmēžniecībā tiek veiktas vairākos līmeņos:
- 165.1. vecākie mežziņi¹³² vecākais mežzinis organizē un vada nodaļas mežziņu darbu, kontrolē to darbu un uzdevumu izpildes termiņu ievērošanu;
- 165.2. virsmēžniecību inženieri¹³³ savas kompetences ietvaros kontrolē normatīvo aktu ievērošanas izpildi virsmēžniecībā nodarbināto darbā, analizē un periodiski pārbauda mežziņu uzraugamajās teritorijās, dokumentējot pārbaudēs iegūtos rezultātus;
- 165.3. ar virsmēžziņa rīkojumiem tiek noteikti darbinieki un darbības jomas, kurās tiek veiktas regulāras pārbaudes.
166. Virsmēžniecības kontroles tiek veiktas virsmēžniecību administrācijā un mežziņu/vecāko mežziņu apgaitās. No 360 mežziņu/vecāko mežziņu apgaitām 2012.gadā virsmēžniecības veica pārbaudes 303 mežziņu apgaitās, tajās piedalījās 102 virsmēžniecību administrācijas darbinieki un vecākie mežziņi¹³⁴.
167. Valsts meža dienesta iekšējais tiesību akts¹³⁵ paredz, ka katru gadu līdz 15.janvārim virsmēžniecība sagatavo un iesniedz Valsts meža dienesta kontroles grupas vadītājam pārbaudes gada plānu, norādot birojus un nodaļas, kuros plānotas pārbaudes, paredzēto laiku (kalendāra mēnesis), atbildīgās amatpersonas un citu informāciju. Pēc grozījumiem minētajā tiesību aktā¹³⁶ virsmēžziņu rīkojumā jānorāda arī citas darbības jomas, kurās virsmēžniecība plāno veikt pārbaudes gada laikā virsmēžniecības administrācijā un birojos, sadalījumā pa mēnešiem.
168. Analizējot virsmēžniecību kontroles grupas vadītājam iesniegtos rīkojumus par iekšējām kontrolēm gadam, konstatēts, ka daļa virsmēžniecību ir iesniegušas rīkojumus, pamatojoties uz iekšējā tiesību akta iepriekšējo redakciju, neveicot izmaiņas esošajā vai neizdodot jaunu rīkojumu, kas uzskaitītu tās darbības jomas, kurās virsmēžniecībās tiks veiktas pārbaudes.

¹³¹ Valsts meža dienesta 15.06.2012. procedūra „Valsts meža dienesta kontroles procedūra”.

¹³² Vecākā mežziņa amata apraksta, apstiprināts ar Valsts meža dienesta 02.04.2013.rīkojumu Nr.4, 1.5.3.apakšpunkts.

¹³³ Inženiera mežsaimniecības jautājumos amata apraksta, apstiprināts ar Valsts meža dienesta 29.09.2011.rīkojumu Nr.139, 5.7., 5.9.apakšpunkts.

¹³⁴ Valsts meža dienesta 2012.gada publiskais pārskats.

¹³⁵ Valsts meža dienesta procedūras „Valsts meža dienesta kontroles procedūra” versijas 1 (spēkā no 15.06.2012.) 30.punkts.

¹³⁶ Valsts meža dienesta procedūras „Valsts meža dienesta kontroles procedūra” versijas 2 (spēkā no 15.03.2013.) 27.punkts.

Savukārt citu virsmežziņu rīkojumos par plānotajām pārbaudes jomām tās norādītas dažādā detalizācijas pakāpē, piemēram, vienā gadījumā norādot 28 kontrolējamās darbības jomas, pārbaudes veikšanas laiku un atbildīgos darbiniekus.

169. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka virsmežniecībās atbildīgās amatpersonas katru mēnesi sūta vecākajam ekspertam vienota parauga pārbaudžu uzskaites žurnālu par virsmežniecībā mēnesī veiktajām apgaitu pārbaudēm, taču revidējamā laika posmā - līdz 30.06.2013., netika sūtīta informācija par cita veida virsmežniecībās veiktajām pārbaudēm, piemēram, dienesta transportlīdzekļu kontrolēm, maksas pakalpojumu sniegšanu, lietvedības kārtošanu.

Valsts meža dienesta centrālās administrācijas kontroles

170. Valsts meža dienesta centrālās administrācijas kontrole 2012.gadā tika veikta trīs virsmežniecībās, pārbaudot mežziņu darbības un pieņemto lēmumu pārbaudes dabā 42 apgaitās, 2013.gadā (līdz 2013.gada septembrim) kontroles trīs virsmežniecībās¹³⁷.
171. Kontroles tiek veiktas virsmežniecību administrācijās, birojos¹³⁸ un mežziņu un vecāko mežziņu apgaitās¹³⁹. Kontroles tiek veiktas praktiski visās Valsts meža dienesta darbības jomās, tajā skaitā šādās: Valsts un Eiropas Savienības atbalsta pasākumu administrēšana, meža un vides aizsardzība un to reglamentējošo normatīvo aktu uzraudzība, valsts nodevu un maksas pakalpojumu administrēšana, kontrole par virsmežniecību transportlīdzekļu izmantošanas kārtību, lietvedības darba kārtošana, virsmežniecības iekšējās kontroles novērtējums.
172. Revīzijā tika konstatēts, ka:
- 172.1. centrālās administrācijas kontroles veic ar Valsts meža dienesta ģenerāldirektora rīkojumu norīkoti Valsts meža dienesta centrālās administrācijas darbinieki (galvenokārt departamentu un nodaļu vadītāji), vidēji vienā virsmežniecības pārbaudes veikšanā iesaistīti no pieciem līdz 10 darbiniekiem.
- 172.2. apgaitu kontroles virsmežniecībā veic ar Valsts meža dienesta ģenerāldirektora rīkojumu norīkoti citu virsmežniecību darbinieki (virsmežziņu vietnieki, inženieri), vienā virsmežniecības pārbaudes veikšanā iesaistīti vidēji 14 citu virsmežniecību darbinieki.
173. Valsts meža dienesta iekšējais tiesību akts¹⁴⁰ nosaka, ka kontrole ir kontroliera neatkarīga, objektīva darbība, kuras rezultātā tiek sniegts objektīvs novērtējums par iekšējās kontroles sistēmas darbību. Saskaņā ar pārbaudēs iesaistīto virsmežniecību darbinieku amata aprakstiem¹⁴¹ tie ir pakļauti virsmežniecību virsmežziņiem vai virsmežziņu vietniekiem.
174. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka attiecībā uz virsmežniecību administrācijas, biroju un apgaitu kontrolēm:
- 174.1. pusgada pārskatā par kontrolēm virsmežniecībās tiek norādīts kontrolēm plānotais un faktiskais dienu skaits, piemēram, pārbaudei Dienvidkurzemes virsmežniecībā plānotas 28 dienas, faktiski patērētas 48 dienas;
- 174.2. netiek vesta uzskaitē par konkrēta darbinieka patērēto laiku pārbaudes veikšanai, tajā skaitā sagatavošanās darbiem, pārbaudžu dokumentēšanai un laiks ziņojuma sadaļas rakstīšanai (vidēji uz vairākām lapām). Kā liecina Valsts meža dienesta centrālās administrācijas kontrolēs iesaistīto darbinieku aptauja, pārbaudžu veikšanai darbiniekiem

¹³⁷ 2013.gadā vienā virsmežniecībā veikta kontrole tikai par meža ugunsapsardzības darbu organizēšanu.

¹³⁸ Virsmežniecību administrācijas un biroju kontrole ir kontrole par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasību ievērošanu Valsts meža dienesta darbības jomās.

¹³⁹ Apgaitu kontrole ir kontrole par mežziņu un vecāko mežziņu veiktajām darbībām un pieņemtajiem lēmumiem, kā arī virskontrole par virsmežniecību darbinieku veiktajām pārbaudēm apgaitās.

¹⁴⁰ Valsts meža dienesta procedūras „Valsts meža dienesta kontroles procedūra” versija 2 (spēkā no 15.03.2013.).

¹⁴¹ Piemēram, inženiera mežsaimniecības jautājumos amata apraksts, virsmežziņa vietnieka amata apraksts.

jāveic laikietilpīgi sagatavošanās un pēckontroles darba uzdevumi, kā rezultātā tiek ierobežots laiks tiešo pienākumu veikšanai;

- 174.3. Valsts meža dienesta centrālās administrācijas kontrolēs iesaistītajām amatpersonām veikt pārbaudes jābrauc uz virsmežniecībām dažādos Latvijas reģionos, piemēram, darbiniekam no Sēlijas virsmežniecības jāpieņemas kontrolē Dienvidkurzemē un otrādi, taču pārbaudēm dabā ir ieplānota viena diena;
- 174.4. revidentiem tika sniegta informācija, ka mežziņi ir „iebidēti” no dažāda veida kontrolēm, ierosinātajām disciplinārlietām, līdz ar to nereti veic pārbaudi dabā arī tajos gadījumos, kad tiesību akti pieļauj pārbaudu veikšanu izlases veidā.
175. Revīzijā tika konstatēts, ka nav dokumentēti vienoti kritēriji, pamatojoties uz kuriem tiek vērtēta virsmežniecības iekšējās kontroles vide. Valsts meža dienesta kontroles ziņojumos:
  - 175.1. vienā gadījumā vērtējums par iekšējās kontroles vidi virsmežniecībā nav sniegts, citā gadījumā ir norādīts, ka, pamatojoties uz lielo skaitu konstatētajām būtiskajām nepilnībām, virsmežniecības veiktās pārbaudes nav bijušas efektīvas vai pietiekoši efektīvas;
  - 175.2. divos ziņojumos norādīts vērtējums par iekšējās kontroles efektivitāti konkrētā dienesta darbības jomā, piemēram, netiek pietiekami pievērsta uzmanība apliecinājumu pārbaudēm.
176. Pamatojoties uz kontroles ziņojumiem, kā arī citos gadījumos pēc virsmežniecības iniciatīvas tiek ierosinātas disciplinārlietas (2012.gadā - 41 disciplinārlieta). Tajā skaitā, pamatojoties uz disciplinārlietu rezultātiem, 17 gadījumos amatpersonai izteikts rājiens, astoņos gadījumos amatpersonai izteikts aizrādījums, septiņos gadījumos uz laiku samazināta amatpersonas mēnešalga, piecos gadījumos ierosinātas disciplinārlietas tika izbeigtas, un četros gadījumos amatpersonas tika atbrīvotas no ieņemamā amata.

Secinājumi

177. Pozitīvi vērtējama ir Valsts meža dienestā pēc strukturālajām izmaiņām izveidotā iekšējās kontroles sistēma, paredzot dažāda veida regulāras kontroles Valsts meža dienesta struktūrvienībās, vienlaikus šī sistēma būtu pilnveidojama, jo:
  - 177.1. vecākajam ekspertam iesniegtajos virsmežziņu rīkojumos plānotās kontroles jomas netiek norādītas vai tiek norādītas atšķirīgā detalizācijas pakāpē, līdz ar to Valsts meža dienesta vadībai netiek sniegta korekta un pilnīga informācija par virsmežniecību organizētajām iekšējām kontrolēm (izņemot par apgaitu kontrolēm dabā un kamerālajām pārbaudēm) un pastāv risks, ka virsmežniecībās kontroļu apjoms un jomas ir nepamatoti atšķirīgas;
  - 177.2. Valsts meža dienesta centrālās administrācijas kontroles ziņojumos atšķirīgi tiek norādīts vērtējums par iekšējās kontroles vidi virsmežniecībā, savukārt ģenerāldirektoram iesniegtajā pusgada un gada pārskatā vērtējums par iekšējās kontroles vides efektivitāti netiek norādīts;
  - 177.3. ņemot vērā, ka pēc strukturālajām izmaiņām Valsts meža dienesta centrālās administrācijas darbiniekiem papildus tiešajiem darba pienākumiem jāveic darbietilpīgas kontroles virsmežniecībās, savukārt virsmežniecību darbiniekiem citās virsmežniecībās, kā arī to, ka vieni un tie paši darbinieki ir iesaistīti gan Valsts meža dienesta centrālās administrācijas, gan virsmežniecību veiktajās kontrolēs, nevar uzskatīt, ka kontroles sistēma ir pietiekami profesionāli organizēta. Turklāt pastāv lēmumu pieņemšanas neobjektivitātes risks, jo virsmežziņu vietnieki un inženieri, kuriem jāveic kontrole citās virsmežniecībās, ir hierarhiski pakļauti savas virsmežniecības virsmežzinim.

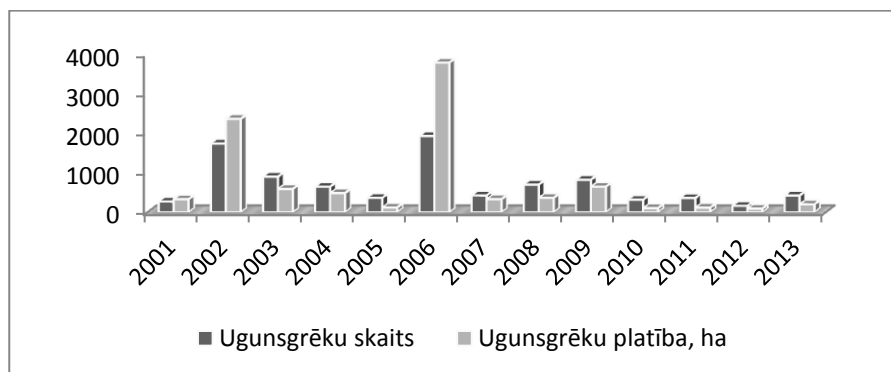
Ieteikums

178. Valsts meža dienestam:

- 178.1. lai veicinātu kontroļu efektivitāti, vienlaicīgi samazinot pārbaužu izmaksas, izvērtēt dienesta iekšējās kontroles sistēmas darbību, tajā skaitā nepieciešamību vērsties Zemkopības ministrijā ar lūgumu atjaunot iekšējā audita daļas darbību;
- 178.2. veikt darbības virsmežniecību dažāda līmeņa iekšējo kontroļu darbības efektivitātes uzlabošanai, tajā skaitā nodrošināt vienotu pieeju virsmežniecības organizētajām pārbaudēm.

6. Meža uguns apsardzība

179. Valsts meža dienests veic meža ugunsdrošības uzraudzību, atklāj, ierobežo un likvidē meža ugunsgrēkus, izmantojot sezonas darbiniekus (ugunsnovērošanas torņu dežuranti, operatīvie dežuranti, meža ugunsdzēsēji un specializētā transporta vadītājs) un iesaistot ugunsgrēku dzēšanas darbos štata darbiniekus.
180. Meža ugunsgrēku skaits Latvijas mežos laikposmā no 2001.gada līdz 2013.gadam svārstās no 162 līdz 1929 ugunsgrēkiem gadā, to skaits ir atkarīgs no klimatiskajiem apstākļiem un ir grūti prognozējams. Datus par ugunsgrēku skaitu un platību skatīt 3.attēlā.

Attēls Nr.3 Meža ugunsgrēku skaits un platības no 2001.-2013.gadam (avots: Valsts meža dienesta 2011., 2012.publiskais pārskats, Valsts meža dienesta dati par 2013.gadu)

6.1. Meža uguns apsardzības organizācija

Konstatējumi

Plānotā vienotā valsts uguns apsardzības un glābšanas sistēma

181. Ar Ministru kabineta 2004.gada rīkojumu¹⁴² tika atbalstīta Vienotas valsts uguns apsardzības un glābšanas sistēmas izveidošanas koncepcija (turpmāk – Vienotā koncepcija), kas noteica laikposmā no 2005. līdz 2011.gadam uz Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta bāzes izveidot vienotu valsts uguns apsardzības un glābšanas sistēmu, pakāpeniski pārņemot no Valsts meža dienesta meža ugunsdrošības uzraudzības un ugunsgrēku ierobežošanas funkciju. Vienotā koncepcija¹⁴³ paredzēja, ka ugunsgrēku dzēšanas un glābšanas darbus veiks profesionāli sagatavoti darbinieki, kam būtu nodrošināts pastāvīgs darbs un sociālās garantijas.
182. 2006.gadā starpministriju darba grupas¹⁴⁴ sanāksmēs tika panākta vienošanās, ka, ņemot vērā sezonālo raksturu, Valsts meža dienests turpinās īstenot meža ugunsgrēku atklāšanu (novērošanu) un ierobežošanu, izbraucot uz notikuma vietu ar vieglo tehniku un uzsākot ugunsgrēka dzēšanu, savukārt gadījumos, kad Valsts meža dienests nevar ierobežot

¹⁴² Ministru kabineta 26.05.2004. rīkojums Nr.343 „Par Vienotas valsts uguns apsardzības un glābšanas sistēmas izveidošanas koncepciju” (zaudējis spēku 24.01.2008.).

¹⁴³ Plāns vienotas valsts uguns apsardzības un glābšanas sistēmas izveidošanai laikposmā no 2005. līdz 2011.gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 05.01.2005. rīkojumu Nr.10).

¹⁴⁴ Darba grupa tika izveidota saskaņā ar Ministru kabineta komitejas 19.06.2006. sēdes protokollēmumā noteikto (prot. Nr.23. 3.§ 2.punkts).

ugunsgrēku, izbrauc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests ar smago ugunsdzēsības tehniku un pārņem ugunsgrēka ierobežošanas un likvidācijas darbus.

183. Vienotās koncepcijas īstenošanai nepieciešamie kapitālie izdevumi, atkarībā no risinājumu varianta, sastādīja 146 - 210 miljonus latu, savukārt ikgadējie uzturēšanas izdevumi - 16 miljonus latu.¹⁴⁵
184. Tomēr ar grozījumiem normatīvajā aktā¹⁴⁶ 2010.gada beigās tika noteikts, ka iepriekš panāktās vienošanās starpministriju darba grupās netiks īstenotas un meža ugunsgrēku ierobežošanas un likvidācijas funkciju pilnā apmērā turpina īstenot Valsts meža dienests, likumprojekta anotācijā paredzot, ka:
- 184.1. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests turpinās ugunsnedrošajā laikposmā sniegt atbalstu Valsts meža dienestam meža ugunsgrēku ierobežošanā;
- 184.2. lai Valsts meža dienests turpmāk varētu organizēt un veikt meža ugunsgrēku ierobežošanas darbus, tam nepieciešams papildu finansējums 8,4 miljonu latu apmērā 2011.-2013.gadā, tajā skaitā atlīdzībai 3,8 miljoni latu, pamatkapitāla veidošanai 4,4 miljoni latu, no tiem 3,85 miljoni lati – specializēto ugunsdzēsības cisternu (transportlīdzekļu) iegādei.
185. Valsts meža dienestam meža ugunsgrēku ierobežošanai un likvidācijai laika posmā no 2011.gada līdz 2013.gadam no sākotnēji plānotajiem tika piešķirti 2,1 miljons latu, no tiem 1,6 miljoni specializēto ugunsdzēsības cisternu iegādei (iegādātas 11 specializētās ugunsdzēsības cisternas). Pieprasītais finansējums atlīdzībai netika piešķirts.

Atšķirības ugunsdzēsības darbu veikšanā Valsts meža dienestā un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā

186. Saskaņā ar normatīvo aktu¹⁴⁷ Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta funkcija ir veikt ugunsdzēsības un glābšanas darbus.
187. Revīzijā, analizējot ugunsdzēsības darba organizāciju Valsts meža dienestā un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā, tika konstatēts, ka:
- 187.1. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam saskaņā ar normatīvo aktu¹⁴⁸ ir jānodrošina vienības ierašanās notikuma vietā noteiktā laikā pēc izsaukuma saņemšanas, savukārt Valsts meža dienesta rīcību vispārīgi nosaka Civilās aizsardzības plāns¹⁴⁹;
- 187.2. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam ugunsgrēku dzēšanai nepieciešamās iekārtas, speciālo un tehnisko aprīkojumu nosaka ar ārējo normatīvo aktu¹⁵⁰, savukārt Valsts meža dienestā iekšējais tiesību akts¹⁵¹ nosaka, ka meža ugunsgrēku ierobežošanas un likvidācijas funkciju nodrošināšanai transportlīdzekļu skaits tiek noteikts atbilstoši faktiskajam transportlīdzekļu skaitam (speciālie un operatīvie transportlīdzekļi) katrā struktūrvienībā;
- 187.3. ugunsdzēsības darbus Valsts meža dienestā nodrošina sezonas darbinieki (ar mēnešalgu Ls 210 – Ls 260), savukārt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā šos

¹⁴⁵ 25.04.2007. Vienotas valsts uguns apsardzības un glābšanas sistēmas izveidošanas koncepcija 2009.-2014.gadam.

¹⁴⁶ 16.12.2010. likuma „Grozījumi Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likumā” 3.punkts (spēkā no 01.01.2011.).

¹⁴⁷ Ministru kabineta 27.04.2010. noteikumi Nr.398 „Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nolikuma” 3.3 apakšpunkts, Ministru kabineta 03.02.2004. noteikumu Nr.61 „Kārtība, kādā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests veic un vada ugunsgrēku dzēšanu un glābšanas darbus” 5.punkts.

¹⁴⁸ Ministru kabineta 03.02.2004. noteikumu Nr.61 „Kārtība, kādā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests veic un vada ugunsgrēku dzēšanu un glābšanas darbus” 5.punkts.

¹⁴⁹ Apstiprināts ar Ministru kabineta 09.08.2011. rīkojumu Nr.369 „Par Valsts civilās aizsardzības plānu”.

¹⁵⁰ Ministru kabineta 21.06.2011. noteikumi Nr.458 „Noteikumi par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam ugunsgrēku dzēšanai un glābšanas darbiem nepieciešamajām iekārtām, speciālo un tehnisko aprīkojumu, kā arī tā normām”.

¹⁵¹ Valsts meža dienesta 08.03.2012. „Meža uguns apsardzības darbu organizācijas kārtības” 1.pielikuma 2.punkts.

darbus veic amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm (ar atalgojumu Ls 320 – Ls 370);

187.4. ugunsdzēsēja amata pretendentiem Valsts meža dienestā un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā tiek noteiktas zemāk norādītās prasības un sociālās garantijas (7.tabula).

7.tabula

Prasības ugunsdzēsēja¹⁵² amata pretendentiem Valsts meža dienestā un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā¹⁵³

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests	Valsts meža dienests
Vecums no 18 līdz 40 gadiem	Nav noteikts
Vismaz vidējā izglītība	Nav noteikts
Vismaz B2 pakāpei atbilstoša valodas prasme	Nav noteikts
C kategorijas transportlīdzekļa vadītāja apliecība	C kategorijas transportlīdzekļa vadītāja apliecība (specializētā automobiļa vadītājam)
Nav noteikts	Vēlama pieredze meža ugunsgrēku dzēšanā
Izdienas pensija, apmaksātas veselības aprūpes saņemšana Ministru kabineta noteikumos ¹⁵⁴ paredzētajā kārtībā	Veselības apdrošināšana
Persona ir Latvijas pilsonis, kura fiziskā sagatavotība un veselības stāvoklis atbilst Ministru kabineta noteiktajām prasībām, kura nav sodīta par tīšu noziedzīgu nodarījumu, neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas	Persona ir veikusi obligāto veselības pārbaudi ¹⁵⁵ un saņēmusi atzinu par veselības stāvokļa atbilstību veicamajam amatam.
Amatam nepieciešamo ugunsdzēsēja glābēja kvalifikāciju, dienestā pieņemtajai personai jāapgūst profesionālās tālākizglītības programma „Ugunsdrošība un ugunsdzēsība” 960 stundu apmērā Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžā	Pirms meža ugunsnedrošā laika posma iestāšanās tiek veikta instruktāža un apmācība (teorētiskā un praktiskā) par meža uguns apsardzības jautājumiem, ko nodrošina virsmežniecības inženieris uguns apsardzības un saimnieciskajos jautājumos un/vai meža ugunsdzēsības stacijas vadītājs

Meža uguns apsardzības sistēmas finansējums un tehniskais nodrošinājums

188. Uguns apsardzības funkcijas nodrošināšanai 2011.un 2012.gadā tika iegādātas ar ugunsdzēsības iekārtām aprīkotas 23 specializētās vieglās kravas apvidus automašīnas, 150 vieglās kravas apvidus automašīnas, kā arī 140 specializētās vieglās automašīnas, kuras tiek izmantotas arī citu dienesta funkciju veikšanai.

189. Valsts meža dienestam ugunsdzēsības darbu veikšanai kopumā ir pieejamas 103¹⁵⁶ specializētās ugunsdzēsības cisternas, kuras tiek izmantotas tikai meža ugunsnedrošās sezonas laikā (aptuveni četrus līdz piecus mēnešus gadā), dzēšot vidēji 472¹⁵⁷ ugunsgrēkus gada laikā jeb vidēji piecus ugunsgrēkus uz vienu specializēto ugunsdzēsības cisternu gadā;

190. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka papildus finansējums meža uguns apsardzības sezonas darbinieku skaita un profesionalitātes palielināšanai, netika piešķirts, kā rezultātā:

¹⁵² Valsts meža dienestā - meža ugunsdzēsējs un specializētā automobiļa vadītājs, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā - ugunsdzēsējs-glābējs (autovadītājs).

¹⁵³ Tabula izveidota, izmantojot Valsts meža dienesta 10.04.2012. rīkojuma Nr.72 pielikumu Nr.1 „Specializētā/automobiļa vadītāja amata apraksts”, Valsts meža dienesta 10.04.2012. rīkojuma Nr.72 pielikumu Nr.1 „Meža ugunsdzēsēja amata apraksts” un Valsts meža dienesta 08.03.2012. „Meža ugunsapsardzības darbu organizācijas kārtības” 17.punktu.

¹⁵⁴ Ministru kabineta 21.06.2010. noteikumi Nr.569 „Kārtība, kādā Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi saņem apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus”

¹⁵⁵ Ministru kabineta 10.03.2009. noteikumi Nr.219 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude”.

¹⁵⁶ Pēc grāmatvedības reģistru datiem uz 30.06.2013., tai skaitā nomātās automašīnas un automašīnas, kas netiek izmantotas to tehniskā stāvokļa dēļ.

¹⁵⁷ Vidējais ugunsgrēku skaits no 2008.līdz 2012.gadam.

- 190.1. sezonas darbinieku skaits un atalgojums 2011.-2013.gadā¹⁵⁸ saglabājās iepriekšējā līmenī (meža ugunsdzēsējiem, ugunsnovērošanas torņu dežurantiem - Ls 210, specializētā autotransporta vadītājiem un operatīvajiem dežurantiem līdz Ls 260);
- 190.2. sezonas darbinieku mainība atsevišķās virsmežniecībās pārsniedz 30%¹⁵⁹, darbinieku mainība vērojama arī sezonas laikā, kas virsmežniecībās rada papildus slodzi apmācību un instruktāžu veikšanā.
191. Valsts meža dienests 2013.gadā ir sagatavojis informatīvos ziņojumus¹⁶⁰ par nepieciešamiem resursiem meža uguns apsardzības funkcijas nodrošināšanai 2014.-2016.gadam, piemēram, degvielas izdevumiem prasot 1,3 miljonus latu trīs gadu periodam. Revīzijā, analizējot meža uguns apsardzībai nepieciešamā finansējuma aprēķinu, tika konstatēts, ka:
- 191.1. ar uguns apsardzību saistītie izdevumi, piemēram, izdevumi atlīdzībai sezonas darbiniekiem, nekustamo īpašumu un operatīvā (smagā) transporta uzturēšanai grāmatvedības uzskaitē tiek nodalīti atsevišķi;
- 191.2. izdevumi atlīdzībai štata darbiniekiem tiek aprēķināti proporcionāli izlietojumam uguns apsardzības vajadzībām - 40% apmērā no mežziņu un vecāko mežziņu kopējiem atlīdzības izdevumiem par sešu mēnešu periodu (teorētiski pieņemtais ugunsnedrošās sezonas periods);
- 191.3. izdevumi degvielai tiek aprēķināti 90% apmērā no visiem kopējiem dienesta degvielas izdevumiem par sešu mēnešu periodu (teorētiski pieņemtais ugunsnedrošās sezonas periods). Faktiski degvielas izdevumi tiek uzskaitīti tikai specializētajam ugunsdzēsības transportam, nenodalot uzskaiti par mežsaimniecības funkcijas nodrošināšanai ar vieglajiem transportlīdzekļiem izlietoto degvielu. Meža ugunsgrēku uzskaites reģistrā par revidējamo posmu netika konstatēti mežziņu atklātie meža ugunsgrēki.
192. Saskaņā ar Valsts meža dienesta iekšējo tiesību aktu¹⁶¹:
- 192.1. darba līgumi ar sezonas darbiniekiem slēdzami uz noteiktu laiku (līdz 15.08.2013.), nepieciešamības gadījumā tos pagarinot;
- 192.2. sezonas darbiniekiem specializētā automobiļa vadītājam un operatīvajam dežurantam mēnešalgu nosaka, pielietojot virsmežniecībās izstrādātos kritērijus.
193. Revīzijā tika konstatēts, ka:
- 193.1. vidējais dienu skaits, uz kādu ir faktiski noslēgti līgumi ar sezonas darbiniekiem 2012. un 2013.gadā ir attiecīgi 106 un 109 dienas¹⁶², līdz ar to 2011.un 2012.gadā sākotnēji plānotais atalgojums sezonas darbiniekiem netika izlietots;
- 193.2. virsmežniecībās ir atšķirīga pieeja mēnešalgas noteikšanai specializētā automobiļa vadītājiem un operatīvajiem dežurantiem, piemēram¹⁶³, operatīvajam dežurantam Dienvidlatgales virsmežniecībā ar divu gadu pieredzi tika noteikta 230 latu mēnešalga,

¹⁵⁸ Valsts meža dienesta 2010., 2011.un 2012.gada publiskais pārskats, par 2013.gadu veikts aprēķins, izmantojot Valsts meža dienesta Personāla daļa sniegto informāciju uz 30.06.2013.

¹⁵⁹ Revidentu aprēķins, izmantojot Valsts meža dienesta Personāla daļas sniegto informāciju pēc stāvokļa uz 30.06.2012. un 30.06.2013.

¹⁶⁰ 13.05.2013. un 26.07.2013. informatīvais ziņojums "Par Valsts meža dienesta nodrošinājumu meža ugunsdzēsības uzdevumu veikšanai".

¹⁶¹ Valsts meža dienesta 09.04.2013. rīkojums Nr.60 „Par finansējumu atlīdzībai meža uguns apsardzībā nodarbinātajiem un darba organizācijas jautājumiem 2013.gadā”.

¹⁶² Revidenta veikts aprēķins, izmantojot informāciju par personu datiem no grāmatvedības uzskaites sistēma „Horizon”.

¹⁶³ Valsts meža dienesta Rīgas reģionālās virsmežniecības 15.04.2013. rīkojums Nr.43 „Par kritērijiem specializētā automobiļa vadītājiem un operatīvajiem dežurantiem”, Valsts meža dienesta Dienvidlatgales virsmežniecības 16.04.2013. rīkojums Nr.29 „Par kritērijiem darba samaksai specializētā automobiļa vadītājiem un operatīvajiem dežurantiem”.

savukārt Rīgas reģionālajā virsmežniecībā 230 latu mēnešalga tiek noteikta, ja darba pieredze ir trīs gadi.

194. Saskaņā ar AS „Latvijas valsts meži” sniegto informāciju¹⁶⁴, ņemot vērā neskaidro meža uguns apsardzības statusu valstī, no 2009.gada kapitālsabiedrība uzsāka „alternatīva” meža ugunsdzēsības dienesta veidošanu, lai nepieciešamības gadījumā iesaistītos meža ugunsgrēku dzēšanā valsts mežos. No 2009.līdz 2013.gadam AS „Latvijas valsts meži” ieguldījumi meža ugunsdzēsībai nepieciešamās tehnikas un inventāra iegādē sastādīja Ls 114 259, bet izmaksas ugunsdzēsības nodrošināšanai (transporta izmaksas, personāla izmaksas, apmācības u.c.) sastādīja Ls 397 402.
195. Revīzijas laikā izlases veidā analizējot 33¹⁶⁵ Valsts meža dienesta amatpersonu sastādītos aktus par meža ugunsgrēkiem, tika konstatēts, ka 18 ugunsgrēku dzēšanā ir piedalījies Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, piecu ugunsgrēku dzēšanā ir piedalījies Ādažu nacionālais mācību centrs un četrus ugunsgrēku¹⁶⁶ dzēšanā piedalījušies AS „Latvijas valsts meži”.

Secinājumi

196. Lai arī meža ugunsgrēku un cita veida ugunsgrēku dzēšanai katrai ir sava specifika, tomēr divu būtiski atšķirīgu ugunsdzēsības darbu organizācijas sistēmu pastāvēšanas lietderība valstī būtu atkārtoti izvērtējama vai arī sadarbība starp Valsts meža dienestu un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu būtu pilnveidojama, ņemot vērā, ka:
- 196.1. līdzīgas funkcijas – ugunsgrēka dzēšana – izpildei normatīvajā regulējumā ir noteiktas būtiski atšķirīgas prasības ugunsgrēku likvidēšanas procesa organizācijai;
- 196.2. lai gan Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta veicamie uzdevumi ir uzskatāmi par sarežģītākiem salīdzinājumā ar Valsts meža dienesta uzdevumiem meža ugunsgrēku dzēšanā, tomēr prasības meža ugunsdzēsēja amata pretendentiem, atlīdzība un sociālās garantijas ir vērtējamas kā būtiski zemākas, radot situāciju, ka meža ugunsgrēku dzēšanu, tajā skaitā speciālo un operatīvo transportlīdzekļu ekspluatāciju, pamatā nodrošina sezonas darbinieki, kuru mainība atsevišķās virsmežniecībās pārsniedz 30%¹⁶⁷;
- 196.3. katrai iestādei iepērkot un uzturot savu ugunsdzēsības tehniku, tā kopumā netiek efektīvi izmantota dīkstāvju dēļ, piemēram, Valsts meža dienests specializētās ugunsdzēsības cisternas izmanto vidēji četrus līdz piecus mēnešus gadā, vienu cisternu izmantojot vidēji piecu ugunsgrēku dzēšanai gadā;
- 196.4. lai nepieciešamības gadījumā iesaistītos meža ugunsgrēku dzēšanā valsts mežos, tiek veidoti „alternatīvi” meža ugunsdzēsības dienesti, - valstij piederoša kapitālsabiedrība „Latvijas valsts meži” 2009.-2013.gadu periodā ir investējusi Ls 114 259 meža ugunsdzēsībai nepieciešamās tehnikas un inventāra iegādē, kā arī Ls 397 402 ugunsdzēsības nodrošināšanai (transporta, personāla, apmācības u.c.)¹⁶⁸;
- 196.5. izlases veidā pārbaudot meža ugunsgrēku dzēšanas gadījumus 2012. gada laikā, tika konstatēts, ka 55% gadījumu Valsts meža dienesta kompetencē esošu meža ugunsgrēku dzēšanā ir piedalījies arī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, savukārt 27% gadījumu – citas organizācijas vai uzņēmumi^{169, 170}.

¹⁶⁴ 16.09.2013. intervija ar AS „Latvijas valsts meži” Meža aizsardzības un ugunsdzēsības vadītāju.

¹⁶⁵ Izlasē iekļauti 2013.gadā sastādītie ugunsgrēku akti Valsts kontroles apmeklētajās virsmežniecībās par periodu līdz 30.06.2013.

¹⁶⁶ Izlasē iekļautajos gadījumos AS „Latvijas valsts meži” apsaimniekotajos mežos notika 14 ugunsgrēki.

¹⁶⁷ Revidentu aprēķins, izmantojot Valsts meža dienesta Personāla daļa sniegto informāciju pēc stāvokļa uz 30.06.2012. un 30.06.2013.

¹⁶⁸ 16.09.2013. intervija ar AS „Latvijas valsts meži” Meža aizsardzības un ugunsdzēsības vadītāju.

¹⁶⁹ Izlasē iekļautajos gadījumos AS „Latvijas valsts meži” apsaimniekotajos mežos notika 14 ugunsgrēki.

197. Finansējuma plānošana un izlietošana meža uguns apsardzības funkcijas nodrošināšanai Valsts meža dienestā nav caurskatāma un pamatota, jo netiek nodrošināta faktiskajai situācijai atbilstoša finanšu uzskaitē mežu uguns apsardzības vajadzībām, jo:
- 197.1. izdevumi degvielai un atlīdzībai tiek aprēķināti pilnā apmērā par sešiem mēnešiem, lai arī ugunsnedrošais periods faktiski ir četri līdz pieci mēneši, piemēram, izdevumi degvielai tiek aprēķināti 90% apmērā no visiem kopējiem dienesta degvielas izdevumiem par sešu mēnešu periodu;
- 197.2. neproporcionāli liels plānotais finansējums uguns apsardzības funkcijas nodrošināšanai tiek attiecināts uz Valsts meža dienesta pamatpersonālu, īpaši, ņemot vērā, ka netiek uzskaitīts laiks, ko mežziņi patērē meža ugunsgrēku atklāšanai.
198. Nosakot Valsts meža dienesta pienākumu pilnībā veikt uguns apsardzības funkciju, bet no plānotajiem 4,6 miljoniem latu specializētajam autotransportam piešķirot tikai 1,6 miljoni latu, savukārt finansējumu atalgojumam 3,8 miljonu latu apmērā nepiešķirot vispār, pastāv augsts risks, ka paaugstinātas degamības periodā Valsts meža dienests nespēs nodrošināt uguns apsardzības funkciju pilnā apmērā, par ko papildus liecina Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta un citu institūciju /uzņēmumu iesaistīšanās meža ugunsgrēku dzēšanā.

Ieteikumi

199. Lai novērstu neefektīvu finanšu līdzekļu izlietošanu, Zemkopības ministrijai sagatavot informatīvo ziņojumu Ministru kabinetam par pašreizējo situāciju meža ugunsgrēku likvidēšanā un priekšlikumus situācijas risināšanai, tajā skaitā izvērtējot specializētā ugunsdzēsības transporta intensīvākas izmantošanas iespējas.
200. Lai optimizētu pieejamā finansējuma izmantošanu un rastu papildu līdzekļus profesionālu darbinieku piesaistei meža uguns apsardzības funkcijas nodrošināšanai, Valsts meža dienestam:
- 200.1. sadarbībā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu izvērtēt specializētā ugunsdzēsības transporta efektīvāku izmantošanas iespējas;
- 200.2. pilnveidot metodiku ar uguns apsardzības funkcijas nodrošināšanu saistīto izdevumu uzskaitē un nepieciešamā finansējuma plānošanai.

6.2. Ugunsnovērošanas torņu rekonstrukcija un izmantošana

Konstatējumi

201. Normatīvie akti¹⁷¹ nosaka, ka:
- 201.1. meža ugunsdzēsība ir pasākumu komplekss, kas mežā un meža zemēs nodrošina meža ugunsgrēka vietas atklāšanu, ugunsgrēka ierobežošanu un likvidāciju, un ugunsgrēka vietas uzraudzību;
- 201.2. viens no meža ugunsdzēsības darbiem ir ugunsgrēka vietas atklāšana, kas ir pasākumu komplekss precīzai ugunsgrēka atrašanās vietas noskaidrošanai, ko nodrošina Valsts meža dienests;
- 201.3. Valsts meža dienests nosaka meža ugunsnedrošo laikposmu un izsludina tā sākumu un beigas visā Latvijas teritorijā.
202. Valsts meža dienesta iekšējais tiesību akts¹⁷² nosaka, ka virsmežzinis katru gadu līdz ugunsnedrošā laikposma sākumam rakstiski ar rīkojumu teritoriālajā struktūrvienībā pēc

¹⁷⁰ Izlasē iekļauti 2013.gadā sastādītie ugunsgrēku akti Valsts kontroles apmeklētajās virsmežniecībās par periodu līdz 30.06.2013.

¹⁷¹ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 3.panta otrā daļa, Ministru kabineta 10.06.2008. noteikumu Nr.420 „Noteikumi par meža ugunsdzēsības darbiem un Valsts meža dienesta un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta sadarbības kārtību, veicot meža ugunsgrēku ierobežošanas un likvidācijas darbus” 3.1.apakšpunkts, Ministru kabineta 17.02.2004. noteikumu Nr.82 „Ugunsdrošības noteikumi” 29.punkts.

saskaņošanas ar Valsts meža dienesta ģenerāldirektoru nosaka meža uguns apsardzības darbu organizācijas kārtību, tai skaitā nosakot sezonā izmantojamo ugunsnovērošanas torņu sarakstu.

203. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka:

- 203.1. meža ugunsgrēka vietas atklāšanai Valsts meža dienests ir nodrošināts ar ugunsnovērošanas torņu tīklu, kurā ir 181¹⁷³ ugunsnovērošanas tornis;
- 203.2. ugunsnovērošanas torņu tehniskais stāvoklis un uguns apsardzībai novirzītais finansējuma apjoms nenodrošina regulāru, visu ugunsnovērošanas torņu izmantošanu visā meža ugunsnedrošajā laikposmā, jo izmantoti tiek vidēji 62% no kopējā torņu skaita;
- 203.3. izmantojot ugunsnovērošanas torņus no 01.01.2011. - 30.06.2013. tika atklāti 40% ugunsgrēku, tomēr atsevišķās virsmežniecībās no ugunsnovērošanas torņiem tiek atklāts mazāk par 20% ugunsgrēku, piemēram, Ziemeļaustrumu virsmežniecībā trīs no 23 ugunsgrēkiem, Rīgas reģionālajā virsmežniecībā 31 no 183 ugunsgrēkiem, bet Centrālvidzemes virsmežniecībā no torņiem nav atklāts neviens no kopumā 10 reģistrētajiem ugunsgrēkiem¹⁷⁴;
- 203.4. Valsts meža dienests, piesaistot Eiropas Savienības fonda līdzekļus pasākuma „Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana”, kura mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, attīstot un pilnveidojot meža ugunsdrošības profilaktiskos pasākumus¹⁷⁵, 1. un 2. kārtas ietvaros, no 2010.gada līdz 2013.gadam ir rekonstruējis 47 ugunsnovērošanas torņus un veicis divu ugunsnovērošanas torņu būvniecību, ieguldot 652 tūkstošus latu;
- 203.5. piecās no izlasē iekļautajām virsmežniecībām visi 27 projekta 1. kārtā rekonstruētie ugunsnovērošanas torņi, kuru rekonstrukcijā ir ieguldīts 101 tūkstotis latu, netiek regulāri izmantoti:
  - 203.5.1. septiņi no pasākuma 1. kārtā rekonstruētajiem ugunsnovērošanas torņiem netika izmantoti 2012.gadā;
  - 203.5.2. astoņi no pasākuma 1. kārtā rekonstruētajiem ugunsnovērošanas torņiem netika izmantoti 2013.gadā¹⁷⁶;
- 203.6. pasākuma 3.kārtā ir paredzēta 65 ugunsnovērošanas torņu rekonstrukcija un trīs jaunu ugunsnovērošanas torņu būvniecība, tajā skaitā divi ugunsnovērošanas torņi ar papildu skatu platformām 30 metru augstumā:
  - 203.6.1. Ziemeļaustrumu virsmežniecības teritorijā - Alūksnē, Tempļakalna parkā un Rīgas reģionālajā virsmežniecības teritorijā - Kleistos „Bumbukalniņā”;
  - 203.6.2. no esošajiem Ziemeļaustrumu virsmežniecības torņiem regulāri tiek izmantots 61%¹⁷⁷ torņu, savukārt no esošajiem torņiem Rīgas reģionālās virsmežniecības teritorijā regulāri tiek izmantoti 45% torņu;
  - 203.6.3. turklāt informācija plašsaziņas līdzekļos¹⁷⁸ liecina, ka ugunsnovērošanas torņa Tempļakalnā, Alūksnē ar skatu torni būvniecība būtu interesants tūrisma objekts.

¹⁷² Valsts meža dienesta 08.03.2012. kārtības „Meža uguns apsardzības darbu organizācijas kārtība” 9.punkts.

¹⁷³ Pēc Valsts meža dienesta grāmatvedības reģistru datiem uz 01.01.2013.

¹⁷⁴ Aprēķini ir veikti izmantojot IS „Meža kontroles teritorija” datus par meža ugunsgrēkiem 2011., 2012.gadā un 2013.gada 1.pusgadā.

¹⁷⁵ Ministru kabineta 24.02.2009. noteikumu Nr.177 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma “Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana” aktivitātē “Meža ugunsdrošības profilaktisko pasākumu ieviešana”” 3.punkts.

¹⁷⁶ Uz 31.08.2013.

¹⁷⁷ Revidenta aprēķins, izmantojot Valsts meža dienesta grāmatvedības reģistru datus, virsmežniecību uguns apsardzības organizācijas dokumentus un informāciju par darba līgumiem, kas noslēgti ar sezonas darbiniekiem.

204. Saskaņā ar Valsts meža dienesta centrālās administrācijas sniegto skaidrojumu¹⁷⁹:
- 204.1. „ugunsnovērošanas torņu izmantošanu ietekmē arī potenciālo sezonas darbinieku trūkums mazapdzīvotās lauku teritorijās, turklāt zema atalgojuma nemotivē doties cilvēkus no tuvākajām apdzīvotajām vietām uz darbu uguns novērošanas tornī;
  - 204.2. ugunsnovērošanas torņus, kuros nav pastāvīgu dežurantu, mežziņi vai inženieri izmanto pēc nepieciešamības, lai precizētu ugunsgrēka vietu;
  - 204.3. koka ugunsnovērošanas torņi ir paredzēti vietās, kur tie vēsturiski ir bijuši, tāpēc specifiski dokumentēts izvērtējums par to nepieciešamību nav sagatavots. Papildus novērošanas platforma varētu būt noderīga apstākļos, kad regulāras dežūras torņos vēl/vairs nenotiek”.

Secinājums

205. Nenodrošinot ugunsnovērošanas torņu tīkla izvērtējumu, Valsts meža dienests nenodrošina finanšu līdzekļu lietderīgu izmantošanu un mērķu sasniegšanu ar mazāko finanšu līdzekļu izlietojumu, par ko liecina;
- 205.1. ieguldījumi 101 tūkstoša latu apmērā tādu ugunsnovērošanas torņu rekonstrukcijā, kuru regulāra izmantošana netiek nodrošināta, piemēram, 2012.gadā septiņi no pasākuma 1.kārtā rekonstruētajiem ugunsnovērošanas torņiem netika izmantoti, 2013.gadā tādi bija astoņi ugunsnovērošanas torņi;
  - 205.2. veiktie un plānotie ieguldījumi tādu ugunsnovērošanas torņu būvniecībā, kuru nepieciešamību neapstiprina Valsts meža dienesta veikts izvērtējums, piemēram, ir uzsākta trīs jaunu ugunsnovērošanas torņu, tajā skaitā divu ar papildu skatu platformām Alūksnē, Tempļakalna parkā (Ziemeļaustrumu virsmežniecības teritorijā) un Kleistos „Bumbukalniņā” (Rīgas reģionālajā virsmežniecības teritorijā) būvniecības iepirkuma procedūra, lai arī:
    - 205.2.1. Ziemeļaustrumu virsmežniecībā trīs no 23 ugunsgrēkiem tika atklāti no ugunsnovērošanas torņiem, Rīgas reģionālajā virsmežniecībā 31 no 183 ugunsgrēkiem¹⁸⁰;
    - 205.2.2. no esošajiem Ziemeļaustrumu virsmežniecības ugunsnovērošanas torņiem regulāri tiek izmantots 61%¹⁸¹ ugunsnovērošanas torņu, savukārt Rīgas reģionālās virsmežniecības teritorijā regulāri tiek izmantoti 45% torņu.
206. Situācijā, kad Valsts meža dienestam piešķirtie valsts budžeta līdzekļi ir nepietiekami meža uguns apsardzības nodrošināšanai un nav veikts izvērtējums par jaunu torņu būvniecības nepieciešamību, Valsts meža dienests, piesaistot Eiropas Savienības fonda līdzekļus ugunsnovērošanas torņa ar papildu skatu platformu būvniecībai Alūksnē, Tempļakalnā kultūrvēsturiskā parkā, radījis risku, ka torņa būvniecības nepieciešamība primāri pamatota ar pašvaldības interesēm - tūrisma veicināšanu.

Ieteikums

207. Valsts meža dienestam veikt un saskaņot ar Zemkopības ministriju izvērtējumu par Valsts meža dienesta funkciju nodrošināšanai nepieciešamajiem ugunsnovērošanas torņiem

¹⁷⁸ <http://aluksniesiem.diena.lv/vietejas-zinas/deputati-dod-zalo-gaismu-gajeju-tiltam-4427> (aplūkots 03.12.2013.); <http://aluksniesiem.diena.lv/vietejas-zinas/buves-gajeju-tiltu-pari-ieksezeram-68355> (aplūkots 03.12.2013.); <http://aluksniesiem.diena.lv/vietejas-zinas/vai-buves-gajeju-tiltu-444> (aplūkots 03.12.2013.).

¹⁷⁹ Valsts meža dienesta 06.11.2013., 08.11.2013. elektroniskas vēstules Valsts kontrolei.

¹⁸⁰ Aprēķini ir veikti izmantojot IS „Meža kontroles teritorija” datus par meža ugunsgrēkiem 2011., 2012.gadā un 2013.gada 1.pusgadā.

¹⁸¹ Revidenta aprēķins, izmantojot Valsts meža dienesta grāmatvedības reģistru datus, virsmežniecību uguns apsardzības organizācijas dokumentus un informāciju par darba līgumiem, kas noslēgti ar sezonas darbiniekiem.

savlaicīgai ugunsgrēku vietas atklāšanai, attiecīgi neveicot tādu ugunsnovērošanas torņu rekonstrukciju un būvniecību par Eiropas Savienības fonda līdzekļiem, kuru izmantošana nav pamatota.

6.3. Meža ugunsgrēka vietas uzraudzība

Konstatējumi

208. Normatīvais akts¹⁸² nosaka, ka meža īpašnieka (valdītāja) pienākums ir nodrošināt ugunsdrošības prasību ievērošanu mežā. Meža īpašnieks (valdītājs) pēc Valsts meža dienesta amatpersonas pieprasījuma veic meža ugunsgrēka vietas uzraudzību pēc meža ugunsgrēka likvidācijas.
209. Normatīvais akts¹⁸³ nosaka, ka ugunsgrēka vietas uzraudzība ir ugunsgrēka dzēšanas darbu stadija, kad ugunsgrēks ir likvidēts, tiek veikta atsevišķu gruzdošu vietu uzraudzība un, ja nepieciešams, tiek veikti pasākumi, lai novērstu ugunsgrēka atkārtotu izcelšanos.
210. Valsts meža dienesta iekšējais tiesību akts¹⁸⁴ nosaka, ka:
- 210.1. Valsts meža dienesta virsmežniecības veic mežu ugunsnovērošanu un meža ugunsgrēku atklāšanu, ierobežošanu un likvidāciju un iespēju robežās informē meža īpašniekus vai tiesiskos valdītājus;
  - 210.2. par meža ugunsgrēku vecākais mežzinis, mežzinis vai biroja vecākais referents, kad tas ir iespējams, mutiski vai telefoniski informē meža īpašnieku par pienākumu veikt meža ugunsgrēka vietas uzraudzību pēc ugunsgrēka likvidācijas;
  - 210.3. gadījumos, kad nevar informēt meža īpašnieku un/vai meža īpašnieks neveic ugunsgrēka vietas uzraudzību, to veic ugunsgrēka dzēšanas darbu vadītājs vai viņa norīkota persona.
211. Revīzijas laikā, analizējot meža uguns apsardzības organizācijas dokumentāciju un meža ugunsgrēku statistiku, kā arī intervējot atbildīgās Valsts meža dienesta amatpersonas, tika konstatēts, ka:
- 211.1. ar dažiem meža īpašniekiem (AS „Latvijas valsts meži” un SIA „Rīgas meži”) ir noslēgti sadarbības līgumi, kas paredz, ka meža īpašnieks nodrošina ugunsgrēka vietas uzraudzību un Valsts meža dienests nodod ugunsgrēka vietas uzraudzību īpašniekiem, sastādot aktu;
  - 211.2. ugunsgrēka vietas uzraudzība saskaņā ar noslēgto līgumu nosacījumiem tiek nodrošināta vismaz 45%¹⁸⁵ no 2011.-2013.gadā notikušajiem ugunsgrēkiem;
  - 211.3. Valsts meža dienests neuzskaita izmaksas, kas radušās nodrošinot ugunsgrēka vietas uzraudzību. Izmaksas ir atkarīgas no ugunsgrēka lieluma, kas nosaka to, cik daudz cilvēkresursu un tehnikas resursu būs jāizmanto ugunsgrēka vietas uzraudzībā;
  - 211.4. Valsts meža dienestam nav mehānismu, kā nodrošināt, ka meža īpašnieks pilda normatīvos aktos noteiktos pienākumus ugunsgrēka vietas uzraudzībā;
  - 211.5. esošā meža uguns apsardzības darbu organizācijas kārtība neparedz, kā Valsts meža dienesta amatpersonai būtu jādokumentē ugunsgrēka vietas uzraudzības process, izņemot gadījumus, kad ar meža īpašnieku ar noslēgts sadarbības līgums.

¹⁸² Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 10.¹ pants.

¹⁸³ Ministru kabineta 10.06.2008. noteikumu Nr.420 „Noteikumi par meža ugunsdzēsības darbiem un Valsts meža dienesta un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta sadarbības kārtību, veicot meža ugunsgrēku ierobežošanas un likvidācijas darbus” 3.4.apakšpunkts.

¹⁸⁴ Valsts meža dienesta 08.03.2012. kārtības „Meža uguns apsardzības darbu organizācijas kārtība” 2.,41.,44.un 45.punkts.

¹⁸⁵ Revidenta aprēķins, izmantojot IS „Meža kontroles teritorija” datus un ar meža īpašniekiem noslēgto līgumu nosacījumus.

212. Saskaņā ar Valsts meža dienesta centrālās administrācijas sniegto skaidrojumu „ugunsgrēka vietas uzraudzība ir aktuāla lielu ugunsgrēku gadījumā, savukārt mazus ugunsgrēkus dienests cenšas nodzēst tā, lai uzraudzība nav nepieciešama. Ugunsgrēka vietas uzraudzības nodošana meža īpašniekam ir sarežģīta privāto meža īpašnieku gadījumā”.

Secinājumi

213. Lai arī normatīvais akts¹⁸⁶ paredz meža īpašniekam (valdītājam) pēc Valsts meža dienesta pieprasījuma nodrošināt meža ugunsgrēka vietas uzraudzību pēc ugunsgrēka likvidācijas, Valsts meža dienests uzraudzību meža īpašnieka (valdītāja) vietā veic gadījumos, kad meža īpašnieks nav sasniedzams vai ignorē dienesta amatpersonas uzaicinājumu, tādējādi dienestam radot papildus resursu patēriņu; aptuveni 55% gadījumos no 2011.-2013.gadā notikušajiem ugunsgrēkiem¹⁸⁷, ugunsgrēka vietas uzraudzību mežu īpašnieku vietā nodrošina Valsts meža dienests, ja tas ir nepieciešams.
214. Ņemot vērā, ka Valsts meža dienests nenodrošina pilnīgu uzskaiti par ugunsgrēka vietas uzraudzības nodošanu meža īpašniekam, nav iespējams gūt pārlicību:
- 214.1. ar kuriem meža īpašniekiem Valsts meža dienesta amatpersonām ir izdevies sazināties un informēt par ugunsgrēka vietas uzraudzības nepieciešamību;
- 214.2. cik un kuri meža īpašnieki ir atsaukušies Valsts meža dienesta aicinājumam un nodrošinājuši meža ugunsgrēka vietas uzraudzību patstāvīgi;
- 214.3. par mežu īpašnieku vietā ugunsgrēka vietas uzraudzības nodrošināšanai izlietotajiem Valsts mežu dienesta finanšu līdzekļiem.

Ieteikumi

215. Zemkopības ministrijai rosināt izmaiņas normatīvajā aktā¹⁸⁸:
- 215.1. paredzot kārtību, kādā no meža īpašniekiem, kuru vietā Valsts meža dienests ir veicis meža ugunsgrēka vietas uzraudzību pēc meža ugunsgrēka likvidācijas, ir piedzēstami dienestam radušies izdevumi vai
- 215.2. paredzot meža ugunsgrēka vietas uzraudzību pilnībā veikt Valsts meža dienestam, nodrošinot atbilstoša papildu finansējuma piešķiršanu uzdevuma īstenošanai.
216. Valsts meža dienestam pilnveidot iekšējās procedūras, lai nodrošinātu izsekojamību meža ugunsgrēka vietas nodošanai uzraudzībā meža īpašniekiem.

7. Meža apsaimniekošanas un izmantošanas uzraudzība

217. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem¹⁸⁹ Valsts meža dienests savas kompetences ietvaros uzrauga meža apsaimniekošanu un izmantošanu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu. Meža apsaimniekošanas un izmantošanas uzraudzība ietver meža atjaunošanu, ieaudzēšanu un jaunaudžu kopšanas uzraudzību, meža reproduktīvā materiāla ieguvī un sertificēšanu, apliecinājumu izsniegšanu koku ciršanai, meža inventarizāciju datu uzskaiti, pārbaudi un atmežošanas uzraudzību.
218. Lai izvērtētu meža apsaimniekošanas un izmantošanas uzraudzības efektivitāti, kā arī Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu ietekmi uz veicamajām darbībām, tika veikta Valsts meža dienesta Meža valsts reģistra datu¹⁹⁰ analīze par laika posmu no 01.01.2011. līdz 30.06.2013.

¹⁸⁶Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 10.¹ pants.

¹⁸⁷ Revidenta aprēķins, izmantojot IS „Meža kontroles teritorija” datus un ar meža īpašniekiem noslēgto līgumu nosacījumus.

¹⁸⁸Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 10.¹ pants.

¹⁸⁹Valsts meža dienesta likuma 2.panta pirmā daļa, Meža likums.

¹⁹⁰ Dati iesniegti saskaņā ar 13.08.2013. elektronisko datu bāzu informācijas pieprasījumu Nr.10.-5.1-2/829 revīzijas lietā Nr.5.1-2-15/2013.

219. Ņemot vērā Valsts meža dienesta centrālās administrācijas organizētās kontroles līdz 2013.gada septembrim piecās virsmežniecībās, kontroļu veidu un apjomu, kā arī to, kā virsmežniecībās tiek nodrošināta meža apsaimniekošanu un izmantošanu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošana:

219.1. revīzijas laikā tika apmeklētas divas virsmežniecības, kurās minētās Valsts meža dienesta centrālās administrācijas kontroles netika veiktas;

219.2. lai gūtu pārlicību par Meža valsts reģistra datu kvalitāti un pilnīgumu, izlases veidā tika pārbaudīta reģistra datu atbilstība meža īpašuma lietām trīs birojos. Minēto pārbaudītu ietvaros tika konstatētas nepilnības un pārkāpumi, kādi arī regulāri tiek konstatēti Valsts meža dienesta centrālās administrācijas kontrolēs.

Konstatējumi

220. Revidējamā laika posmā ir veikti būtiski grozījumi Meža likumā un izdoti jauni Ministru kabineta noteikumi lielākajā daļā Valsts meža dienesta funkciju īstenošanas jomās. Valsts meža dienests ir izstrādājis apmēram 30 iekšējās tiesību aktus - procedūras gandrīz visās dienesta kompetences jomās. Revīzijā tika konstatēts, ka daļa procedūru līdz 2013.gada vidum nebija aktualizētas atbilstoši veiktajām izmaiņām ārējos normatīvajos aktos.

Pārskati par iepriekšējā kalendāra gadā veiktu mežsaimniecisko darbību

221. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem¹⁹¹:

221.1. meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs katru gadu līdz 1.februārim par iepriekšējā kalendāra gadā veiktu mežsaimniecisko darbību iesniedz Valsts meža dienestā pārskatu par koku ciršanu, pārskatu par jaunaudžu kopšanu, pārskatu par meža atjaunošanu, pārskatu par meža ieaudzēšanu;¹⁹²

221.2. Valsts meža dienests mēneša laikā pēc pārskata saņemšanas pārbauda pārskatā norādītās informācijas atbilstību noteiktajiem kritērijiem un prasībām un pieņem lēmumu (turpmāk – apstrāde). Izlases veidā dienests pārskatā norādīto informāciju pārbauda dabā.

222. Revīzijas laikā analizējot Meža valsts reģistra datus par 2012.gadā reģistrētajiem pārskatiem par mežsaimniecisko darbību, tika konstatēts, ka:

222.1. pārskati lielākoties tiek iesniegti un reģistrēti gada pirmajā ceturksnī, no 2012.gadā iesniegtajiem 113 527 pārskatiem 75% jeb 85 681 pārskats ir iesniegts 1.ceturksnī;

222.2. lielāko īpatsvaru no pārskatiem, kas tiek iesniegti gada pirmajā ceturksnī sastāda koku ciršanas pārskati – no 85 681 pirmajā ceturksnī iesniegtajiem pārskatiem 81 724 pārskati jeb 95% bija koku ciršanas pārskati;

222.3. pārskati par koku ciršanu kopumā tiek apstrādāti savlaicīgi, tomēr, neraugoties uz apstrādāto pārskatu skaita samazinājumu 2012.gadā un 2013.gada 1.pusgadā, vidējais lēmuma pieņemšanas laiks ir pieaudzis par trīs dienām. Dati par vidējiem apstrādes laikiem ir apkopoti 8. tabulā.

¹⁹¹Meža likuma 29.panta otrā daļa, Ministru kabineta 12.02.2013. noteikumu Nr.88 „Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi” (spēkā no 06.03.2013.) 32.2.apakšpunkts, 45.punkts, Administratīvā procesa likuma 64.panta pirmā daļa.

¹⁹²Ministru kabineta 28.08.2007. noteikumu Nr.590 „Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi” (zaudējuši spēku 05.03.2013.) 30., 40., 41., 44.punkts.

Pārskatu par koku ciršanu apstrādes laiks

Pārbaudes objekts	2011.gads	2012.gads	2013.gada 1. pusgads	Kopā
Pārskatu skaits	21 191	13 291	11 760	46 242
Pārskatu reģistrācijas Meža valsts reģistrā vidējais dienu skaits	5	4	4	5
Vidējais dienu skaits, kādā pieņemti lēmumi par pārskatu	11	14	14	13

223. Revīzijā, salīdzinot veikto pārbaūžu dabā skaitu attiecībā uz pārskatu par koku ciršanu (cirsmas uzmērīšana un sagatavoto kokmateriālu uzmērīšana) īpatsvaru dažādās Valsts meža dienesta nodaļās no 2011. līdz 2013.gadam, konstatēts, ka:

223.1. vidēji pārbaūžu dabā skaits ir samazinājies no 62% 2011.gadā līdz 60% 2012.gadā un 2013.gada 1.pusgadā;

223.2. salīdzinot pa nodaļām, pārbaūžu dabā īpatsvars 2011.gadā ir svārstījies no 78% Ventspils nodaļā līdz 27% Dagdas nodaļā, savukārt 2012.gadā īpatsvars ir svārstījies no 77% Valkas nodaļā līdz 43% Ventspils nodaļā.

Ciršanas apliecinājumi

224. Saskaņā ar normatīvo aktu¹⁹³ pirms lēmuma pieņemšanas par apliecinājuma izsniegšanu vai atteikumu izsniegt apliecinājumu Valsts meža dienests pārbauda iesniegto informāciju un veic pārbaudi mežā, ja tas nepieciešams iesniegtās informācijas pārbaudei vai precizēšanai.

225. Revīzijā salīdzinot veikto pārbaūžu dabā (gan veicot mērījumus, gan vizuālās pārbaudes) īpatsvaru dažādās nodaļās no 2011. līdz 2013.gadam, konstatēts, ka tas vidēji ir pieaudzis no 63% 2011.gadā līdz 74% 2012.gadā un līdz 73% 2013.gada 1.pusgadā. Lielākais pārbaūžu dabā īpatsvars, piemēram:

225.1. 2011.gadā bija Inčukalna nodaļā – 87%, Limbažu nodaļā – 86%, Ādažu nodaļā – 85% utt.;

225.2. 2012.gadā bija Talsu nodaļā - 92%, Madonas nodaļā - 90%, Viļānu nodaļā - 88%, Ādažu nodaļā - 88% utt.;

225.3. 2013.gada 1.pusgadā – Rēzeknes nodaļā 96%, Viļānu nodaļā - 94%, Kārsavas nodaļā - 91%, Ādažu nodaļā - 91%, Madonas nodaļā - 90% utt.

226. Gan Valsts kontroles iesniegtajās meža īpašnieku un mednieku aptaujas anketās, gan intervijās ar lielākajiem meža īpašniekiem kā būtiska problēma tika norādīta iesniegumu par koku ciršanu apstrādes ilguma pieaugums.

227. Zemkopības ministrija vēstulē¹⁹⁴ Ministru prezidentam un Valsts kancelejai par Valsts meža dienesta strukturālajām izmaiņām norādīja, ka Zemkopība ministrija iespējamo risinājumu redz lēmumu pieņemšanas procedūru vienkāršošanā, samazinot lēmumu pieņemšanas līmeņu skaitu, un pietuvinot tos mežam, tādējādi saīsinot lēmuma pieņemšanas laiku un samazinot izmaksas, vienlaicīgi nesamazinot meža apsaimniekošanas tiešā novērtēšanā iesaistīto kapacitāti (skaitu).

228. Revīzijas laikā analizējot datus par 72 819 iesniegumu ciršanas apliecinājumam apstrādes laiku, tika konstatēts, ka iesniegumi kopumā tiek apstrādāti savlaicīgi; salīdzinot ar

¹⁹³ Ministru kabineta 28.08.2007. noteikumu Nr.590 „Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi” (spēkā līdz 05.03.2013.) 29.punkts, Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumu Nr.935 „Noteikumi par koku ciršanu mežā” (spēkā no 01.01.2013.) 79.punkts, Ministru kabineta 12.02.2013. noteikumu Nr.88 „Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi” (spēkā no 06.03.2013.) 32.2.apakšpunkts.

¹⁹⁴ Zemkopības ministrijas 07.06.2011.vēstule Nr.3.3-1/2096.

2011.gadu, vidējais lēmuma pieņemšanas laiks 2012.gadā ir pieaudzis par četrām dienām. Dati par vidējiem iesnieguma apstrādes laikiem ir apkopoti 9 tabulā.

9.tabula

Iesniegumu ciršanas apliecinājumu saņemšanai apstrāde Valsts meža dienestā

	2011.gads	2012.gads	2013.gada 1. pusgads	Kopā
Apskatītais iesniegumu skaits	37 792	22 859	12 168	72 819
Iesniegumi vidēji ievadīti Meža valsts reģistrā, dienās	1	0	0	0
Lēmumi par ciršanas apliecinājumu izsniegšanu pieņemti vidēji, dienās	7	11	11	9

229. Revīzijas laikā apkopotie dati liecina, ka 2012.gadā ir pieaudzis īpatsvars attiecībā uz iesniegumiem, par kuriem lēmumi tiek pieņemti ilgāk par 14 dienām - 2011. gadā ilgāk par 14 dienām lēmumi tika pieņemti 18% gadījumos, 2012.gada un 2013.gadā - 33%. Detalizēti par iesniegumu apstrādes termiņiem 2011. un 2012.gadā skatīt 10. tabulā.

10.tabula

Iesniegumu ciršanas apliecinājumu saņemšanai apstrāde Valsts meža dienestā

Dienu skaits	2011. gads				2012.gads			
	Ievadīts MVR	% no visiem	pieņēma lēmumu	% no visiem	Ievadīts MVR	% no visiem	pieņēma lēmumu	% no visiem
līdz 1 dienai	31 031	82%	16 199	43%	19273	84%	2 820	12%
līdz 7 dienām	6 483	17%	9 754	26%	3480	15%	7 280	32%
no 7 līdz 14 dienām	113	0%	5 147	14%	48	0%	5 113	22%
no 14 līdz 30 dienām	83	0%	5 511	15%	42	0%	6 509	28%
no 30 līdz 60 dienām	52	0%	1 021	3%	11	0%	946	4%
Vairāk par 60 dienām	30	0%	159	0%	5	0%	184	1%

230. Revīzijas laikā izlases veidā veicot ciršanas apliecinājumu pārbaudi birojos, tika konstatēts, ka gadījumos, kad ciršanas apliecinājuma termiņš pārsniedz 30 dienas, tiek pieņemts lēmums par termiņa pagarinājumu, izņemot divus gadījumus, kas konstatēti attiecībā uz 2011.gadā pieņemtajiem lēmumiem. Tāpat konstatēts gadījums, kad ticis pieņemts lēmums par ciršanas apliecinājuma termiņa pagarinājumu, to pamatojot ar virsmežniecības vēršanos pēc skaidrojuma pie Valsts meža dienesta centrālās administrācijas amatpersonām, bet atbilde vēl nav saņemta.
231. Valsts kontroles iesniegtajās meža īpašnieku aptaujas anketās norādīts, ka lēmumi par termiņu pagarinājumiem tiek pieņemti pēdējās dienās, kā arī tas, ka dažādās virsmežniecībās vienādos gadījumos tiek pieņemti atšķirīgi lēmumi.
232. Apsaimniekojot mežu, meža īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākums ir ievērot vispārējās dabas aizsardzības prasības, lai nodrošinātu meža bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, saglabātu meža spēju pasargāt augsni no erozijas, pasargātu virszemes un pazemes ūdeņus no piesārņošanas, kā arī saglabātu būtiskus kultūras mantojuma elementus mežā un veicinātu meža noturību un pielāgošanos klimata pārmaiņām¹⁹⁵. Normatīvie akti¹⁹⁶ nosaka virkni dabas un vides aizsardzības prasības, kas jāievēro meža apsaimniekošanā.

¹⁹⁵ Meža likuma 35.panta otrā daļa.

¹⁹⁶ Piemēram, Aizsargjoslu likums, Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumu Nr.935 „Noteikumi par koku ciršanu mežā” (spēkā no 01.01.2013.) 11.nodaļa, Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.936 „Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā” (spēkā no 01.01.2013.).

233. Apliecinājumu koku ciršanai un pārskatu par koku ciršanu apriņķa regulējošais Valsts meža dienesta iekšējais tiesību akts¹⁹⁷:
- 233.1. sniedz atsauci uz 10 normatīvajiem aktiem (likumi, Ministru kabineta noteikumi), kuri attiecināmi uz ciršanas apliecinājumu un pārskatu par koku ciršanu izvērtēšanu, tajā skaitā regulē vides un dabas aizsardzības prasības;
  - 233.2. paredz amatpersonai izvērtēt riskus un nepieciešamību veikt pārbaudi dabā. Piemēram, pārbaudot pārskatu, īpašu uzmanību pievērš gadījumiem, kad meža īpašnieka pārskatā uzrādītā informācija atšķiras no tās, ko amatpersona darba gaitā konstatējusi dabā vai norādīts, ka nocirsta daļa no kailcirtei atļautās platības;
  - 233.3. paredz, veicot pārbaudi ciršanas apliecinājuma izsniegšanai, amatpersonai aizpildīt Iesnieguma apliecinājuma saņemšanai pārbaudes veidlapu. Pārskatu pārbaudes dokumentēšanai atsevišķa pārbaudes veidlapa nav noteikta.
234. Revīzijas laikā konstatēts, ka:
- 234.1. ne pārskatos par iepriekšējā kalendāra gadā veiktu mežsaimniecisko darbību, ne Iesnieguma apliecinājuma saņemšanai pārbaudes veidlapā nav paredzēts norādīt konkrētus riskus, kuru pārbaudei amatpersona uzskata par nepieciešamu veikt pārbaudi dabā, kā arī neparedz norādīt, piemēram, pārbaudē dabā konstatēto pret konkrētām normatīvajos aktos noteiktām prasībām dabas un vides aizsardzībā;
  - 234.2. iekšējie tiesību akti neparedz amatpersonai sastādīt aktu vai cita veida dokumentu par konstatēto darba gaitā (savā pārziņā esošās teritorijas apgaitas laikā, neveicot konkrēta iesnieguma vai pārskata pārbaudi);
  - 234.3. amatpersonām virsmežniecībās nav pietiekamas izpratnes par primārajiem informācijas avotiem (Meliorācijas digitālais kadastrs: www.melioracija.lv, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras mājas lapa: www.lgia.gov.lv, pašvaldību teritorijas plānojumi, dažāda izziņu literatūra, enciklopēdijas (Wikipedia), atlanti, kartes), kuri būtu izmantojami attiecībā uz ūdens noteču garumiem un aizsargjoslām.

Secinājumi

235. Neparedzot iekšējos tiesību aktos norādīt, kāda riska pārbaudei Valsts meža dienesta amatpersona veikusi pārbaudi dabā, un amatpersonu veikto pārbaudes dabā skaita lielās atšķirības starp Valsts meža dienesta nodaļām, pastāv risks par vienotas izpratnes esamību amatpersonām risku kritēriju piemērošanā un amatpersonu pieņemto lēmumu par pārbaudēm dabā pamatotību.
236. Valsts meža dienesta lēmumi tiek pieņemti normatīvajā aktā¹⁹⁸ noteiktajā mēneša termiņā. Tomēr salīdzinot Valsts meža dienesta darbību pirms un pēc strukturālajām reformām, secināms, ka iesniegumu skaits, par kuriem Valsts meža dienesta lēmums ir pieņemts līdz 14 dienām, 2012.gadā ir palielinājies, līdz ar to Valsts meža dienesta darbības efektivitāte ciršanas apliecinājumu apstrādē nav palielinājusies.
237. Neparedzot Valsts meža dienesta amatpersonai sastādīt aktu vai cita veida dokumentu par konstatēto *darba gaitā*, kā arī pārbaudes veidlapās neparedzot norādīt, piemēram, vai ciršanas rezultātā ir ievērotas dabas un vides aizsardzības regulējošās normatīvajos aktos noteiktās prasības, nav iespējams gūt pārliecību, ka Valsts meža dienests nodrošina pilnvērtīgu dabas aizsardzību regulējošo normatīvo aktu uzraudzību meža apsaimniekošanā.

¹⁹⁷ Valsts meža dienesta procedūras "Apliecinājumu koku ciršanai izsniegšanas, noslēgšanas un paziņojumu reģistrēšanas procedūra" versijas 3 (spēkā no 02.01.2012.) 15., 16., 47., 48.punkts.

¹⁹⁸ Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumu Nr.935 „Noteikumi par koku ciršanu mežā” (spēkā no 01.01.2013.) 82.punkts.

Ieteikumi

238. Valsts meža dienestam:

- 238.1. veikt darbības, lai nodrošinātu vienotu izpratni par risku kritēriju piemērošanu pārbaudēm dabā;
- 238.2. pilnveidot iekšējos tiesību aktus paredzot norādīt pārbaudāmo risku un aizpildīt vienota parauga pārbaudes aktu par *darba gaitā* veiktajām pārbaudēm, tajā skaitā par dabas un vides aizsardzības prasību ievērošanu.

7.1. Meža inventarizācija

Konstatējumi

239. Meža inventarizācija ir informācijas iegūšana par mežu un tam piegulošiem purviem, meža infrastruktūras objektiem, mežā ietilpstošiem pārplūstošiem klajumiem, purviem un laucēm konkrētā meža īpašumā vai valdījumā un iegūtās informācijas dokumentēšana, meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs savā īpašumā vai tiesiskajā valdījumā nodrošina pirmreizēju meža inventarizāciju, kā arī vismaz reizi 20 gados - atkārtotu meža inventarizāciju¹⁹⁹. Pirms 01.01.2012. inventarizācija bija jāveic vismaz reizi 10 gados²⁰⁰.
240. Līdz 01.01.2012.²⁰¹ par meža inventarizācijas datu patiesumu ir atbildīgs meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs, no 01.01.2012.²⁰² par meža inventarizācijas datu patiesumu ir atbildīgs meža inventarizācijas veicējs.
241. Saskaņā ar meža inventarizācijas kārtību reglamentējošo normatīvo aktu²⁰³ meža inventarizāciju veic, lai ar meža apsaimniekošanas plānošanu saistītajā meža inventarizācijā iegūtu informāciju Meža valsts reģistra uzturēšanai un mežsaimnieciskās darbības plānošanai un kontrolei konkrētajā īpašumā.

Meža inventarizācijas datu reģistrēšana Meža valsts reģistrā

242. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem²⁰⁴:
- 242.1. nosakot galvenās cirtes caurmēru, valdošo koku sugu un bonitāti, kā arī, izvērtējot mežaudzes atbilstību minimālā vai kritiskā šķērslaukuma skaitliskajai vērtībai, valdošās koku sugas pirmā stāva koku vidējo augstumu nosaka pēc Meža valsts reģistra datiem;
  - 242.2. Valsts meža dienests meža inventarizācijas datus var neregistrēt Meža valsts reģistrā, ja inventarizācijas saturs vai dati neatbilst noteiktām prasībām.
243. Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu rezultātā meža inventarizācijas datu pārbaudes un veikto pārbažu kontroles kārtība tika mainīta, paredzot, ka mežzinis (vecākais mežzinis) vienpersoniski izvērtē riska faktorus, izvēlas pārbaudes metodes un veic pārbaudes dabā.
244. Analizējot Meža valsts reģistra datus par meža inventarizācijas datu reģistrēšanu laika posmā no 01.01.2011. līdz 30.06.2013., tika konstatēts, ka:
- 244.1. iesniegtajām meža inventarizācijas lietām pārbažu dabā īpatsvars ir atšķirīgs dažādās nodaļās un apgaitās, piemēram, ir nodaļas un apgaitas, kurās pārbauda 100% visas iesniegtās inventarizācijas lietas, bet ir nodaļas un apgaitas, kurās pārbauda mazāk nekā pusi iesniegto inventarizācijas lietu (skatīt 11.tabulu);

¹⁹⁹ Meža likuma 1.panta 24.punkts, 29.panta pirmā daļa (redakcijā, kas ir spēkā no 01.01.2012.).

²⁰⁰ Meža likuma 29.panta otrā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 01.01.2012.).

²⁰¹ Meža likuma 29.panta trešā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 01.01.2012.).

²⁰² Meža likuma 29.panta ceturrtā daļa (redakcijā, kas ir spēkā no 01.01.2012.).

²⁰³ Ministru kabineta 28.08.2007. noteikumu Nr.590 „Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi” (spēkā līdz 05.03.2013.) 2.1.apakšpunkts.

²⁰⁴ Ministru kabineta 18.12.2012.noteikumu Nr.935 „Noteikumi par koku ciršanu mežā (spēkā no 01.01.2013.) 6., 11.punkts, Ministru kabineta 12.02.2013. noteikumu Nr.88 „Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi” (spēkā no 06.03.2013.) 23.punkts.

Meža inventarizācijas datu pārbaudes dabā (% no kopējā iesniegto lietu skaita)²⁰⁵

Struktūra	2011.gads	2012.gads	2013.gada 1.pusgads
Nodaļās	41,79% -100%	54,87% -99,15%	57,61% -100%
Apgaitās	6,98% -100%	30,77% -100%	15,15% -100%
Vidēji	79,86%	85,36%	84,70%

244.2. pieaug to apgaitu skaits, kurās tiek veiktas tikai 100% pārbaudes dabā, savukārt 27 apgaitās 100% pārbaudes dabā veiktas visā analizētajā laikposmā (skatīt 12.tabulu).

Apgaitas, kurās ir veiktas 100% inventarizācijas datu pārbaudes dabā²⁰⁶

	2011.gads	2012.gads	2013.gada 1.pusgads
Apgaitas, kurās veiktas 100% pārbaudes dabā (skaits)	92	90	159
Apgaitu skaits, kurās ir veiktas 100% pārbaudes (% no kopējā apgaitu skaita)	31%	30%	53%

245. Revīzijas laikā izlases veidā pārbaudot mežziņu sagatavotos „Meža inventarizācijas datu pārbaudes pārskatus” par 24 iesniegtajām inventarizācijas lietām un tiem pievienotos dokumentus, tika konstatēts, ka:

245.1. meža inventarizācijas lietu pārbaudes pārskati neparedz norādīt risku kritērijus, pamatojoties uz kuriem, mežzinis ir pieņēmis lēmumu veikt pārbaudi dabā;

245.2. 79% no izlasē iekļautajām inventarizācijas lietām mežzinis (mežsargs)²⁰⁷ inventarizācijas datus bija pārbaudījis dabā, pārbaudot īpašuma robežas vai veicot atsevišķu nogabalu raksturojošo rādītāju pārbaudi:

232.1.1. pārbaude dabā veikta 36 no 289 taksētajiem nogabaliem jeb 12,5% gadījumos;

232.1.2. 84% no dabā pārbaudītajām inventarizācijas lietām tika pārbaudītas īpašuma robežas, bet 89% no dabā veiktajām pārbaudēm tika pārbaudīts vismaz viens nogabalu raksturojošs rādītājs (vecums, caurmērs, šķērslaukums, augstums vai bonitāte). Tikai divās no izlasē iekļautajām inventarizācijas lietām dabā tika pārbaudīts vairāk kā viens nogabalu raksturojošs rādītājs.

246. Analizējot Valsts meža dienesta kontroles ziņojumus, tika konstatēts, ka:

246.1. vairākos gadījumos²⁰⁸ mežzinis, ignorējot riska faktoros, ir pieņēmis lēmumu, pievienot Meža valsts reģistram inventarizācijas lietas, nepārbaudot konkrēto riska faktoru dabā, piemēram, inventarizācijas veicēja norādītie nogabalu raksturojošie rādītāji būtiski atšķiras no iepriekšējā inventarizācijā fiksētā;

246.2. virsmežniecību iekšējās kontroles nav iekļāvušas apgaitu pārbaudēs inventarizācijas lietas, kuru pārbaudēs bija identificējami riska faktori.

Meža inventarizācijas veicēju darbības uzraudzība un datu labošana

247. Normatīvais akts²⁰⁹ nosaka, ka:

247.1. meža inventarizācijas veicēju profesionālajai kvalifikācijai līdz 31.12.2014. izvirzīta prasība - meža inventarizācijas izpilde atbilstošā kvalitātē - inventarizācijas veicējs

²⁰⁵ Meža valsts reģistra dati.

²⁰⁶ Meža valsts reģistra dati.

²⁰⁷ Līdz 2012. gadam pārbaudes veica mežsargs, no 01.01.2012. pārbaudes veic mežzinis.

²⁰⁸ 08.08.2012. ziņojumā par kontroli Valsts meža dienesta Sēlijas virsmežniecībā vismaz 3 īpašumos no pārbaudītajiem 34 īpašumiem, 20.11.2012. ziņojumā par kontroli Valsts meža dienesta Austrumlatgales virsmežniecībā vismaz 4 īpašumos no pārbaudītajiem 15 īpašumiem.

²⁰⁹ Ministru kabineta 23.04.2013. noteikumu Nr.226 „Meža inventarizācijas veicēju sertifikācijas un sertificēto personu darbības uzraudzības kārtības” (spēkā no 21.05.2013.) 54.2., 55.2., 55.3.apakšpunkts.

kalendāra gada laikā nav saņēmis Valsts meža dienesta atteikumu meža inventarizācijas datu reģistrācijai Meža valsts reģistrā atbilstoši normatīvajos aktos par meža inventarizāciju un Meža valsts reģistra informācijas apriti noteiktajām prasībām par vairāk nekā 10 procentiem inventarizēto zemes vienību;

- 247.2. Valsts meža dienests līdz 31.12.2014. kontrolē meža inventarizācijas veicēju profesionālās kvalifikācijas prasību izpildi, katru gadu līdz 30.janvārim izvērtējot inventarizācijas veicēju atbilstību profesionālās kvalifikācijas minimālajām prasībām. Inventarizācijas veicējs, kura neatbilstību minētajā normatīvajā aktā noteiktajām prasībām konstatējis Valsts meža dienests, atkārtoti var reģistrēties ne agrāk kā gadu pēc lēmuma pieņemšanas par meža inventarizācijas veicēja svīturošanu no reģistra.
248. Valsts meža dienests ir pieņēmis lēmumu par inventarizācijas veicēja reģistrēšanas anulēšanu par 2011.gadā veiktajām inventarizācijām sešiem inventarizācijas veicējiem, kopumā 2011.gadā dienestā bija reģistrēti 393, 2012.gadā - 399 inventarizācijas veicēji.
249. Analizējot Meža valsts reģistra datus par periodu no 01.01.2011. līdz 30.06.2013., tika konstatēts, ka:
- 249.1. vienā nodaļā un 147 no 300 apgaitām, revidējamā laika posmā nav atteikta neviena inventarizācijas lieta;
- 249.2. reģistrā netiek reģistrēta informācija par meža īpašnieku atsauktajām inventarizācijas lietām.
250. Saskaņā ar Valsts meža dienesta amatpersonu sniegto skaidrojumu, lai pieņemtu lēmumu par atteikumu reģistrēt meža inventarizācijas lietu Meža valsts reģistrā, ir nepieciešams pārbaudīt vairākus zemes īpašuma nogabalus, fiksēt neatbilstības katrā no tiem, veicot mērījumus, kas ir darbietilpīgs process.
251. Revidentu novērojumi, kā arī informācija meža īpašnieku anketās un Valsts meža dienesta darbinieku mutiski sniegtie skaidrojumi norāda, ka bieži vien pēc Valsts meža dienesta amatpersonas aicinājuma inventarizācijas lietas meža īpašnieki atsauc un iesniedz atkārtoti gadījumos, kad nav iespējams pieņemt pozitīvu lēmumu par lietas pievienošanu reģistram.
252. Analizējot Meža valsts reģistra datus par laikposmu no 01.01.2012²¹⁰. līdz 30.06.2013., tika konstatēts, ka starpinventarizācijas periodā inventarizācijas datu labošana pēc Valsts meža dienesta vai meža īpašnieku (tiesisko valdītāju) iniciatīvas ir veikta:
- 252.1. 17 448 nogabalos, tajā skaitā labojot inventarizācijas veicēju kļūdas, piemēram, Zemgales virsmežniecībā pēc vides inženiera veiktās papildus pārbaudes, tika labotas aizsardzības pazīmes 31 inventarizācijas lietā no 489 pārbaudītajām;
- 252.2. 10,97% no 2011.gadā iesniegtajām inventarizācijas lietām, 16,22% no 2012.gadā iesniegtajām inventarizācijas lietām un 10,96% no 2013.gadā iesniegtajām inventarizācijas lietām.
253. Revīzijā tika konstatēts, ka, vērtējot inventarizācijas veicēja profesionālo kvalifikāciju un pieņemot lēmumu par meža inventarizācijas veicēja svīturošanu no reģistra, tiek ņemti vērā mežziņu pieņemtie lēmumi par atteikumu reģistrēt inventarizācijas datus Meža valsts reģistrā, tomēr netiek ņemti vērā tādi lēmumi par inventarizācijas datu labošanu starpinventarizācijas periodā, kuriem par pamatu ir inventarizācijas veicēja pieļautās kļūdas.
254. Revīzijas laikā Valsts meža dienesta amatpersonas, meža īpašnieki un inventarizāciju veicēji norādīja, ka meža inventarizācija ir aptuvens skatījums par stāvokli mežā, jo nav iespējams ne inventarizācijas veicējam pilnā apmērā iegūt informāciju par faktisko situāciju mežā, ne mežzinim veikt meža inventarizācijas lietu pārbaudi par visiem zemes īpašuma nogabaliem un visiem nogabalu raksturojošiem rādītājiem, turklāt meža inventarizācijas bieži tiek veiktas

²¹⁰ Atzīmes par inventarizācijas datu labošanu Meža valsts reģistrā pieejamas no 01.01.2012.

pasūtītāja interesēs, tāpēc dati neatbilst faktiskajam dabā un regulāri nepieciešams veikt labojumus inventarizāciju datos.

255. Meža likums²¹¹ nosaka, ka no 01.01.2015. meža inventarizāciju veic akreditētā atbilstības novērtēšanas institūcijā (sertificēšanas institūcija) sertificētas personas, kuru darbību uzraudzīs un sertifikātu darbību varēs apturēt vai atcelt sertificēšanas institūcija, pamatojoties uz veiktajām uzraudzības pārbaudēm.
256. Revīzijas noslēguma posmā Valsts kontrole ieteica Zemkopības ministrijai²¹² izvērtēt, vai jaunā kārtība attiecībā uz meža inventarizācijā iesaistīto personu kvalifikācijas nodrošināšanu ar sertificēšanas institūcijas palīdzību spēs nodrošināt būtiskus uzlabojumus Meža valsts reģistra datu kvalitātē un aicināja saglabāt noteiktu valsts līmeņa kontroli pār meža inventarizācijas veikšanu.
257. Zemkopības ministrijas ieskatā²¹³ līdz ar izmaiņām tiesību aktā²¹⁴:
- 257.1. profesionālās atbilstības sertificēšana neatkarīgā atbilstības novērtēšanas institūcijā, paaugstinās meža inventarizācijas veicēju atbildību par darba izpildes kvalitāti, kā arī mazinās Valsts meža dienesta noslodzi attiecībā uz inventarizācijas veicēju darbības uzraudzību un noteiks neatkarīgas arbitrāžas institūcijas pastāvēšanu, kas kopumā būtiski palielinās sagatavoto inventarizācijas lietu kvalitāti un meža inventarizācijas veicēju profesijas prestižu;
- 257.2. būs paredzētas daudz augstākas prasības meža inventarizācijas profesionālajai kvalifikācijai (augstāko izglītību mežsaimniecībā, salīdzinot ar šobrīd noteikto augstāko vai vidējā profesionālo izglītību, kas var nebūt mežsaimniecības jomā), kā arī regulāra profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu ik pa pieciem gadiem, atjaunojot sertifikāta derīguma termiņu. Tāpat Zemkopības ministrija uzskata, ka inventarizācijas veicēju sertifikācijas ietekmi uz inventarizācijas datu kvalitāti varēs izvērtēt, kad sistēma būs darbojusies vismaz divus gadus, tas ir pēc 2017.gada.

Secinājumi

258. Tā kā dažādās Valsts meža dienesta nodaļās un apgaitās pārbaūžu dabā biežums būtiski atšķiras un palielinās dabā veikto pārbaūžu biežums, pastāv risks, ka mežziņiem nav vienotas izpratnes par to, kā izvēlēties dabā pārbaudāmos objektus (par riska faktoru inventarizācijas datu pārbaudei piemērošanu) un Valsts meža dienesta resursi netiek patērēti lietderīgi.
259. Ņemot vērā, ka Meža valsts reģistra datus Valsts meža dienesta amatpersonas izmanto lēmumu pieņemšanai, revīzijā konstatētais liecina par nepilnībām meža inventarizāciju datu pārbaudēs un rada risku par Meža valsts reģistra datu kvalitāti un tiesību aktiem neatbilstošu lēmumu pieņemšanu, jo:
- 259.1. revīzijā aptaujātās amatpersonas, inventarizācijas veicēji un meža īpašnieki norāda, ka meža inventarizācijas ir aptuvenus skatījums par stāvokli mežā, turklāt bieži tiek veiktas pasūtītāja interesēs, savukārt mežziņiem nav kapacitātes veikt pārbaudes lielākā apmērā;
- 259.2. liels skaits veikto labojumu meža inventarizācijas datos, tajā skaitā inventarizācijas veicēju kļūdu rezultātā, kā arī Valsts meža dienesta kontrolēs konstatētais, norāda uz nekvalitatīvi veiktajām meža inventarizāciju lietām. Vienlaikus tas rada būtisku papildu slodzi Valsts meža dienestam.

²¹¹ Meža likuma Pārejas noteikumu 25.punkts.

²¹² Valsts kontroles 21.11.2013. revīzijas ziņojuma projekts revīzijas lietā Nr.5.1-2-15/2013; 03.12.2013. apspriede par revīzijas ziņojuma projektu starp Valsts kontroles, Zemkopības ministrijas un Valsts meža dienesta pārstāvjiem.

²¹³ Zemkopības ministrijas 29.11.2013. elektroniskas vēstules Valsts kontrolei 1.pielikums „Revidējamās vienības revīzijas ieteikumu ieviešanas termiņi”.

²¹⁴ Meža likuma Pārejas noteikumu 25.punkts, Ministru kabineta 23.04.2013. noteikumi Nr.226 „Meža inventarizācijas veicēju sertifikācijas un sertificēto personu darbības uzraudzības kārtība”.

260. Meža inventarizācijas veikšanas un pārbaudes sistēma nemotivē meža inventarizācijas veicējiem uzlabot meža inventarizācijas datu kvalitāti un vienlaikus norāda uz potenciāli lielu profesionālai kvalifikācijai neatbilstošu inventarizācijas veicēju skaitu, jo:
- 260.1. lai pieņemtu lēmumu par atteikumu reģistrēt meža inventarizācijas lietu, mežzinim jāveic darbietilpīgi mērījumi vairākos zemes īpašuma nogabalos, tādējādi veicinot Valsts meža dienesta amatpersonas vienoties ar meža inventarizācijas veicēju par inventarizācijas lietas atsaukšanu un atkārtotu iesniegšanu pēc labojumiem;
  - 260.2. pārbaudes dabā tiek veiktas ierobežotā apjomā, piemēram, no izlases veidā pārbaudītajām lietām - tikai 12,5% nogabalos; lemjot par meža inventarizācijas veicēja svīturošanu no reģistra, netiek ņemtas vērā inventarizācijas veicēju pieļautās kļūdas, kas konstatētas pēc inventarizācijas lietas reģistrēšanas Meža valsts reģistrā.
261. Ņemot vērā iepriekš minēto un izmaiņas normatīvajos aktos²¹⁵, kas stāties spēkā 01.01.2015., revidenti neguva pārliecību, ka, izveidojot neatkarīgu atbilstības novērtēšanas institūciju inventarizācijas veicēju sertificēšanai, samazināsies inventarizācijas veicēju pieļautās kļūdas un uzlabosies Meža valsts reģistra datu kvalitāte.

Ieteikums

262. Valsts meža dienestam veikt darbības, lai nodrošinātu vienotu izpratni par riska novērtēšanas kritēriju piemērošanu meža inventarizācijas lietu pārbaudēs.

7.2. Maksas pakalpojumi meža inventarizācijas datu labošanai

Konstatējumi

263. Normatīvais akts²¹⁶, kas regulē Valsts meža dienesta sniegto maksas pakalpojumu cenrādi, nosaka:
- 263.1. ja izcenrojums pamatojas uz laika mērvienību, pakalpojuma sniedzējs par maksas pakalpojumu sastāda aktu, kurā norāda kopējo pakalpojuma sniegšanas laiku. Aktu paraksta pakalpojuma sniedzējs un pakalpojumaņēmējs;
  - 263.2. transporta izmaksas aprēķina atbilstoši nobrauktajiem kilometriem no virsmežniecības, mežniecības vai citas Valsts meža dienesta struktūrvienības (apakšstruktūrvienības) līdz objektam un no objekta uz virsmežniecību, mežniecību vai citu Valsts meža dienesta struktūrvienību (apakšstruktūrvienību).
264. Ministru kabineta sniegtie ieteikumi²¹⁷ par valsts pārvaldes iestādes struktūras izveidošanu nosaka, ka struktūrvienība ir iestādes sastāvdaļa, kurai iestādes reglamentā ir noteikta patstāvība, uzdevumi un funkcijas un kurai ir savs vadītājs.
265. Valsts meža dienesta iekšējais tiesību akts²¹⁸ nosaka, ka:
- 265.1. pakalpojumu sniedz pamatojoties uz meža īpašnieka vai tiesiskā valdītāja, vai citas fiziskas vai juridiskas personas iesniegumu vai pakalpojumaņēmēja pilnvarotas personas iesniegumu;
  - 265.2. pakalpojumu sniedzējs sagatavo aprēķinu – Maksas pakalpojumu aktu – rēķinu, to apliecinot ar parakstu, kā arī norāda pievienotos dokumentus;
  - 265.3. pakalpojumaņēmējam pakalpojumu sniedz pēc pakalpojuma apmaksas.

²¹⁵ Meža likuma Pārejas noteikumu 25.punkts, Ministru kabineta 23.04.2013. noteikumi Nr.226 „Meža inventarizācijas veicēju sertificācijas un sertificēto personu darbības uzraudzības kārtība”.

²¹⁶ Ministru kabineta 17.01.2006. noteikumu Nr.55 „Noteikumi par Valsts meža dienesta sniegto maksas pakalpojumu cenrādi” pielikums.

²¹⁷ Ministru kabineta 14.12.2010. ieteikumu Nr.2 „Valsts pārvaldes iestādes struktūras izveidošanas kārtības” 5.punkts.

²¹⁸ Valsts meža dienesta 02.03.2012. „Maksas pakalpojumu sniegšanas kārtības” 1.,15., 26.punkts.

266. Valsts meža dienesta iekšējais tiesību akts²¹⁹ nosaka, ka:
- 266.1. gadījumos, ja meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs iesniedz iesniegumu datu pārbaudei dabā, tad inventarizācijas elementu pārbaude un grozījumu izdarīšana Meža valsts reģistrā ir uzskatāma par maksas pakalpojumu;
  - 266.2. nogabala platību izmaiņas informācijas sistēmā Meža valsts reģistra datos, kuras veic, pamatojoties uz iesniegumu koku ciršanas apliecinājuma saņemšanai, nav uzskatāmas par maksas pakalpojumu.
267. Valsts meža dienesta ģenerāldirektora skaidrojumā²²⁰ ir noteikts, ka:
- 267.1. Valsts meža dienesta speciālistam, kurš sniedz maksas pakalpojumu, par kuru aprēķināmas arī transporta izmaksas, aprēķinos jāvadās pēc reālā nobraukuma - pamatā tas ir no stāvvietas vai biroja, atsevišķos gadījumos no objekta, kur veikti citi meža uzraudzības vai kontroles pasākumi;
  - 267.2. Valsts meža dienesta speciālists, kurš sniedz maksas pakalpojumu, braucot uz maksas pakalpojuma sniegšanas vietu, izmanto dienesta transportlīdzekli;
  - 267.3. sniedzot pakalpojumus, kuriem saskaņā ar cenrādi ir paredzēts aprēķināt izmaksas par transporta pakalpojumiem atbilstoši nobrauktajiem kilometriem, tām ir jābūt aprēķinātām visos gadījumos.
268. Revīzijas laikā izlases veidā pārbaudot maksas pakalpojumu aktus – rēķinus par meža inventarizācijas datu pārbaudi, izmaiņu izdarīšanai Meža valsts reģistra datos, tika konstatēts, ka:
- 268.1. maksas pakalpojumi tiek sniegti uz klientu iesniegumu pamata, kuros visos gadījumos netiek konkrēti norādīts, kādu izmaiņu veikšana Meža valsts reģistrā ir jāpārbauda pakalpojuma sniedzējam (turpmāk - mežzinim/vecākajam mežzinim);
  - 268.2. maksas pakalpojuma aktā-rēķinā nav norādīta detalizētas informācijas norādīšana par kādām izmaiņām, kādā īpašumā un kādos nogabalos pakalpojums ir veikts;
  - 268.3. līdz skaidrojuma²²¹ sniegšanai, maksas pakalpojumu aktā - rēķinā netika norādīts konkrēts maršruts, pamatojoties uz kuru tika aprēķinātas transporta izmaksas;
  - 268.4. neskatoties uz tiesību aktā²²² noteikto, 18% (10 no 55 rēķiniem) no izlasē iekļautajiem rēķiniem transportlīdzekļu izmaksas netika aprēķinātas, jo:
    - 268.4.1. mežzinis/vecākais mežzinis izmantoja pakalpojuma ņēmēja transportu;
    - 268.4.2. pakalpojums tika sniegts, vienlaicīgi veicot citas pārbaudes dabā, kuras nav uzskatāmas par maksas pakalpojumu: iesnieguma koku ciršanai pārbaudi, meža apsaimniekošanas plāna izpildes pārbaudi;
    - 268.4.3. pakalpojums tika sniegts, veicot kamerālās pārbaudes.
  - 268.5. maksas pakalpojumu aktos-rēķinos (45 rēķini no 55 izlasē iekļautajiem), kuros ir iekļautas transporta izmaksas, tās tiek aprēķinātas pēc atšķirīgiem principiem:
    - 268.5.1. 18 no izlasē iekļautajiem rēķiniem jeb 40% gadījumu attālums tiek aprēķināts no mežziņa/vecākā mežziņa transportlīdzekļa stāvvietas (dzīvesvietas) līdz objektam un atpakaļ;

²¹⁹ Valsts meža dienesta 09.01.2012. procedūras „Meža inventarizācijas datu pievienošanas un izmaiņšanas procedūra” 30., 31.punkts.

²²⁰ Valsts meža dienesta ģenerāldirektora 19.02.2013. skaidrojums par maksas noteikšanu transporta pakalpojumiem.

²²¹ Valsts meža dienesta ģenerāldirektora 19.02.2013. skaidrojums par maksas noteikšanu transporta pakalpojumiem.

²²² Ministru kabineta 17.01.2006. noteikumi Nr.55 „Noteikumi par Valsts meža dienesta sniegto maksas pakalpojumu cenrādi”.

- 268.5.2. sešos no izlasē iekļautajiem rēķiniem jeb 13% gadījumu attālums tiek aprēķināts no Valsts meža dienesta biroja līdz objektam un atpakaļ;
- 268.5.3. piecos no izlasē iekļautajiem rēķiniem jeb 11% gadījumu attālums tiek aprēķināts no mežziņa/vecākā mežziņa transportlīdzekļa stāvvietas (dzīvesvietas) līdz objektam un no objekta līdz Valsts meža dienesta birojam;
- 268.5.4. attālums tiek aprēķināts no biroja līdz objektam un no objekta līdz mežziņa/vecākā mežziņa transportlīdzekļa stāvvietai, kā arī no mežziņa vai vecākā mežziņa transportlīdzekļa stāvvietas vai biroja līdz objektam u.c. veidos, pārējos izlasē iekļautos rēķinos;
- 268.6. divi izlasē iekļautie maksas pakalpojumu akti-rēķini ir anulēti, jo pakalpojuma ņēmējs ir atteicies no pakalpojuma.
269. Par nepilnībām Valsts meža dienesta maksas pakalpojumu sniegšanā liecina arī Valsts meža dienesta kontroles ziņojumos²²³ norādītie konstatējumi un secinājumi, piemēram:
- 269.1. labojumi Meža valsts reģistrā tiek veikti bez meža īpašnieku iesniegumiem, vienlaicīgi nesniedzot normatīvajā aktā noteiktos maksas pakalpojumus;
- 269.2. labojumi Meža valsts reģistrā tiek veikti, nesniedzot maksas pakalpojumu arī gadījumos, kad īpašuma lietās ir pievienoti meža īpašnieka iesniegumi maksas pakalpojumu sniegšanai;
- 269.3. trūkst vienotas izpratnes par maksas pakalpojumu akta-rēķina izrakstīšanas datumu, tādējādi radot risku par pievienotās vērtības nodokļa nesavlaicīgu nomaksu.
270. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka grāmatvedības uzskaites sistēma „Horizon” ir pieejama tikai Valsts meža dienesta centrālās administrācijas darbiniekiem, bet maksas pakalpojumus aktus – rēķinus izraksta birojos vecākās referentes, pēc tam tos elektroniskā veidā nosūtot Valsts meža dienesta centrālās administrācijas grāmatvedībai. Attiecīgi atbildīgais grāmatvedības darbinieks apstrādā saņemtos dokumentos grāmatvedības programmā, ievadot dokumenta rekvizītus, tajā skaitā datus par klientu un sniegto pakalpojumu.

Secinājumi

271. Valsts meža dienests, sniedzot maksas pakalpojumus, par kuriem ir aprēķināmas arī transporta izmaksas:
- 271.1. nav ievērojis normatīvā akta²²⁴ prasības, jo transporta izmaksas tiek aprēķinātas no transportlīdzekļa stāvvietas (amatpersonas dzīvesvietas), kas nav uzskatāma par Valsts meža dienesta struktūrvienību (apakšstruktūrvienību), līdz objektam un atpakaļ;
- 271.2. nav nodrošinājis vienotu pieeju transporta izmaksu aprēķināšanā un radot nevienlīdzīgu attieksmi pret meža īpašniekiem, vienā gadījumā transporta izmaksas aprēķinot no amatpersonas dzīvesvietas, citā – no Valsts meža dienesta biroja atrašanās vietas;
- 271.3. maksas pakalpojumu aktā-rēķinā nav nodrošinājis detalizētas informācijas norādīšanu, par kādām izmaiņām, kādā īpašumā un kādos nogabalos pakalpojums ir sniegts.
272. Gadījumā, kad maksas pakalpojuma izcenojums pamatojas uz laika mērvienību, izrakstītais maksas pakalpojumu akts-rēķins ir uzskatāms par apliecinājumu pakalpojuma sniegšanai, tāpēc izrakstīto maksas pakalpojumu aktu-rēķinu anulēšana nav pamatota.

²²³ Valsts meža dienesta 08.08.2012. ziņojums par kontroli Valsts meža dienesta Sēlijas virsmežniecībā, 12.03.2013. ziņojums par kontroli Valsts meža dienesta Dienvidkurzemes virsmežniecībā, Valsts meža dienesta 20.11.2012. ziņojums par kontroli Valsts meža dienesta Austrumlatgales virsmežniecībā.

²²⁴ Ministru kabineta 17.01.2006. noteikumi Nr.55 „Noteikumi par Valsts meža dienesta sniegto maksas pakalpojumu cenrādi”.

273. Ņemot vērā, ka grāmatvedības uzskaites sistēma ir pieejama tikai Valsts meža dienesta centrālās administrācijas darbiniekiem, maksas pakalpojumu akti – rēķini tiek izrakstīti un apstrādāti (vienīgi un tie paši dati tiek ievadīti) gan birojos, gan centrālās administrācijas grāmatvedībā, tādējādi radot papildu administratīvo slogu darbiniekiem, nelietderīgi izmantojot cilvēkresursus un radot savstarpējo datu neatbilstības risku dokumentos un grāmatvedības uzskaitē.

Ieteikums

274. Valsts meža dienestam:

274.1. pilnveidot iekšējās kontroles sistēmu, lai, sniedzot maksas pakalpojumus, transporta izmaksas tiktu aprēķinātas atbilstoši normatīvā akta²²⁵ prasībām vai sniegt priekšlikumus Zemkopības ministrijai normatīvā akta grozījumiem;

274.2. pārskatīt maksas pakalpojumu aktu – rēķinu apstrādes kārtību, lai samazinātu administratīvo slogu darbiniekiem un ierobežotu kļūdu rašanās iespējas.

7.3. Valsts informācijas sistēma un datu kvalitāte

Konstatējumi

275. Normatīvais akts²²⁶ nosaka, ka:

275.1. valsts informācijas sistēma ir strukturizēts informācijas tehnoloģiju un datu bāzu kopums, kuru lietojot tiek nodrošināta valsts funkciju izpildei nepieciešamās informācijas ierosināšana, radīšana, apkopošana, uzkrāšana, apstrādāšana, izmantošana un iznīcināšana (turpmāk — informācijas aprīte);

275.2. Valsts informācijas sistēmas turētājs saskaņā ar normatīvajiem aktiem nodrošina un atbild par valsts informācijas sistēmas arhīva formēšanu elektroniskā veidā, tā saglabāšanu, datu rezerves kopiju sagatavošanu, datu drošību un aizsardzību;

275.3. normatīvajos aktos noteikto valsts informācijas sistēmas drošības prasību ievērošanu nodrošina valsts informācijas sistēmas pārzinis.

276. Normatīvais akts²²⁷ nosaka, ka Valsts meža dienests, lai nodrošinātu funkciju izpildi, kārtos Meža valsts reģistru.

277. Meža valsts reģistrs tiek uzturēts kopējās Valsts meža dienesta informācijas sistēmas sastāvā, izmantojot Valsts meža dienesta pašu resursus, kas finanšu izmaksu ziņā, piemēram, atskaitot personāla un tehniskās izmaksas, 2012.gadā bija apmēram Ls 639 apmērā. Salīdzinoši Zemkopības ministrija un citas ministrijas padotības iestādes informācijas sistēmu, tajā skaitā valsts nozīmes datu bāžu uzturēšanai izlieto būtiski lielākus finanšu resursus, piemēram, Lauksaimniecības datu centra izdevumi informācijas sistēmu uzturēšanai 2012.gadā bija Ls 169 560, Lauku atbalsta dienesta – Ls 450 366.

278. Saskaņā ar normatīvo aktu²²⁸ Valsts meža dienests ir izstrādājis iekšējos normatīvos aktus²²⁹, kas nosaka informācijas sistēmas drošības un riska politiku un tās lietošanas noteikumus, kā arī ir apstiprināts Informācijas sistēmu darbības nepārtrauktības un atjaunošanas plāns.

²²⁵ Ministru kabineta 17.01.2006. noteikumu Nr.55 „Noteikumi par Valsts meža dienesta sniegto maksas pakalpojumu cenrādi” pielikums.

²²⁶ Valsts informācijas sistēmu likuma 1.panta 1.punkts, 8.panta 6.punkts, 14.panta pirmā daļa.

²²⁷ Ministru kabineta 30.07.2013. noteikumu Nr.449 „Valsts meža dienesta nolikums” (spēkā no 03.08.2013.) 4.7.apakšpunkts.

²²⁸ Ministru kabineta 11.10.2005. noteikumu Nr.765 „Valsts informācijas sistēmu vispārējās drošības prasības” 3.punkts.

²²⁹ Valsts meža dienesta Informācijas sistēmu drošības politika”, „Valsts meža dienesta informācijas sistēmu riska analīzes noteikumi”, „Valsts meža dienesta informācijas sistēmas lietošanas noteikumi”, „Valsts meža dienesta iekšējie informācijas sistēmu drošības noteikumi” (apstiprināti ar Valsts meža dienesta 22.07.2010. rīkojumiem Nr.128, 129, 130, 131).

279. Valsts meža dienesta Informācijas sistēmu drošības politika²³⁰ cita starpā nosaka, ka Valsts meža dienesta vadība kopumā ir atbildīga par drošības politikas īstenošanu, tajā skaitā atbildīga par Informācijas tehnoloģiju organizācijas izveidi un atbildības noteikšanu, kontroles noteikšanu un adekvātu resursu piešķiršanu Informāciju tehnoloģijas drošības organizācijas pilnvērtīgai funkcionēšanai.
280. Valsts meža dienesta Informācijas sistēmu drošības politika²³¹ paredz, ka tiek izveidota Meža valsts reģistra izmaiņu pārvaldības komiteja, kas ir atbildīga par Meža valsts reģistra izmaiņu plānošanu, saskaņošanu, ieviešanas plāna sagatavošanu, izstrādi atbilstoši plānam, ieviešanas testēšanu, ieviešanu atbilstoši plānam un veikto izmaiņu novērtēšanu, kā arī regulāru, bet ne retāku kā reizi gadā, informācijas sistēmu auditu veikšanu.
281. Revīzijā tika konstatēts²³², ka Valsts meža dienests ar iekšējo normatīvo aktu²³³ apstiprināja Meža valsts reģistra izmaiņu komitejas sastāvu, nosakot tās pienākumus.
282. Revīzijā tika konstatēts, ka saskaņā ar Valsts meža dienesta sniegto informāciju²³⁴, laika posmā no 01.01.2012. līdz 25.09.2013. Meža valsts reģistrā ir veiktas izmaiņas.
283. Saskaņā ar Valsts meža dienesta 25.09.2013. intervijā²³⁵ sniegto informāciju Meža valsts reģistra izmaiņu pārvaldības komitejas sēdes par notikušajām izmaiņām Meža valsts reģistrā nav notikušas un šīs izmaiņas nav reģistrētas informācijas sistēmu pārmaiņu reģistrācijas žurnālā.
284. Revīzijā tika konstatēts²³⁶, ka Valsts meža dienests nav izveidojis atsevišķu struktūrvienību - Informācijas sistēmu audits, un informācijas sistēmu drošības auditi nav veikti kopš 2011.gada.
285. Valsts meža dienests kopš 01.01.2013. nesekmīgi ir mēģinājis piesaistīt atbilstošas kvalifikācijas speciālistu amatam „Informācijas sistēmu drošības vadītājs”. Amatalga minētajam amatam ir noteikta Ls 650 apmērā.
286. Revīzijā, izlases kārtībā, veicot Valsts meža dienesta Meža valsts reģistra datu²³⁷ analīzi attiecībā uz 678 516 datumu lauku aizpildīšanas pareizību par laika posmu no 01.01.2011. līdz 30.06.2013., tika konstatēta 831 neprecizitāte Meža valsts reģistra lietotāju ievadītajos datos, piemēram, nekorekti norādīts lēmuma datums, lēmuma pieņemšanas datums ir agrāks par pārskata iesniegšanas datumu, nav ievadīts lēmuma pieņemšanas datums.
287. Revīzijā tika noskaidrots²³⁸, ka Meža valsts reģistra informācijas sistēmā ir iebūvēta datu ievades kontrole, kas pārbauda Meža valsts reģistra lietotāju ievadīto lēmuma datumu pret datumu, kad datu ievade tiek veikta, tomēr lietotāji ignorē sistēmas brīdinājumus par nekorektu datu lauka aizpildīšanu.
288. Valsts meža dienests nav izstrādājis detalizētas vadlīnijas informācijas ievadīšanai Meža valsts reģistrā un nav veicis atbilstošu darbinieku apmācību, piemēram, interviju laikā Valsts meža dienesta centrālajā administrācijā un vienā virsmežniecībā tika sniegta atšķirīga

²³⁰ Valsts meža dienesta 22.07.2010. „Informācijas sistēmu drošības politika” 3.daļa un 7.1.apakšpunkts.

²³¹ Valsts meža dienesta 22.07.2010. Informācijas sistēmu drošības politikas 3.daļa un 7.1.apakšpunkts.

²³² 25.09.2013. intervija ar Valsts meža dienesta pārstāvjiem par informācijas sistēmu drošības pārvaldību Valsts meža dienestā.

²³³ Valsts meža dienesta 01.02.2012. rīkojums Nr.23 „Par Valsts meža dienesta informācijas sistēmu drošības un izmaiņu pārvaldības komiteju apstiprināšanu”.

²³⁴ Valsts meža dienesta 25.09.2013. elektroniska vēstule Valsts kontrolei.

²³⁵ 25.09.2013. intervija ar Valsts meža dienesta pārstāvjiem par informācijas sistēmu drošības pārvaldību Valsts meža dienestā.

²³⁶ 25.09.2013. intervija ar Valsts meža dienesta pārstāvjiem par informācijas sistēmu drošības pārvaldību Valsts meža dienestā.

²³⁷ Dati iesniegti saskaņā ar 13.08.2013. elektronisko datu bāzu informācijas pieprasījumu Nr.10.-5.1-2/829 revīzijas lietā Nr.5.1-2-15/2013.

²³⁸ 17.10.2013. Valsts meža dienesta elektroniskā vēstule Valsts kontrolei.

informācija par datu ievadīšanas iespējām un faktisko datu ievadi, piemēram, attiecībā uz atzīmi par veiktajām pārbaudēm dabā.

Secinājumi

289. Valsts meža dienests nav veltījis pietiekamus resursus informācijas sistēmas darbības nodrošināšanai un sistēmā uzkrāto datu kvalitātes uzraudzībai, jo informācijas sistēmu drošības auditu nav veikti kopš 2011.gada.
290. Valsts meža dienesta informācijas sistēmu drošības un pārmaiņu pārvaldība nav pilnīga, jo, lai gan iekšējos tiesību aktos²³⁹ ir noteikts, ka:
- 290.1. Meža valsts reģistra izmaiņu pārvaldības komiteja ir Valsts meža dienesta Informācijas sistēmu drošības organizācijas komponente, kurai ir pienākums veikt Meža valsts reģistra izmaiņu pieprasījumu izskatīšanu, nepieciešamo izmaiņu plānošanu, pārraudzību un ieviesto izmaiņu vērtēšanu, tomēr Valsts meža dienests nav nodrošinājis komitejas reālu funkcionēšanu;
- 290.2. lai nodrošinātu informācijas sistēmu pārmaiņu pārvaldīšanu, Valsts meža dienests uztur visu pārmaiņu reģistrācijas žurnālu, tomēr informācijas sistēmu pārmaiņu reģistrācijas žurnāls nav izveidots un nav iespējams gūt izpratni par veiktajām pārmaiņām, to regularitāti un apjomu Valsts meža dienesta informācijas sistēmās.
291. Meža valsts reģistrā uzkrātā informācija ne vienmēr ir kvalitatīva un pilnīga, jo tika konstatēts 831 nepilnīgs datumu lauku noformējums, piemēram, Meža valsts reģistrā uzskaitīti vismaz 263 nekorekti lēmuma pieņemšanas datumi un katram trešajam meža ieaudzēšanas pārskatam nav ievadīts lēmuma pieņemšanas datums.
292. Ņemot vērā nepilnības Meža valsts reģistrā uzkrāto datu kvalitātē, minētie dati nav pilnvērtīgi izmantojami procesa uzraudzībai un kontrolei, tai skaitā arī Valsts meža dienesta pielietotajā slodžu aprēķinā, kurš pamatojas uz amatpersonu pieņemtu lēmumu uzskaiti periodā, tos atlasot pēc Mežu valsts reģistrā reģistrētā lēmuma pieņemšanas datuma.

Ieteikumi

293. Valsts meža dienestam veikt pasākumus, lai nodrošinātu normatīvajiem aktiem un labai pārvaldībai atbilstošu Informācijas sistēmas darbību.
294. Lai samazinātu datu ievades kļūdas, Valsts meža dienestam pilnveidot Meža valsts reģistrā iebūvētās informācijas sistēmas loģiskās kontroles, kā arī veikt darbinieku apmācību darbā ar Meža valsts reģistru.

8. Medību regulējošo normatīvo aktu uzraudzība

295. Saskaņā ar normatīvo aktu²⁴⁰ Medību likuma un citu medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību veic Valsts meža dienests, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un Valsts policija.
296. Valsts meža dienesta kompetence medību jomā ietver²⁴¹:
- 296.1. novērtēt medījamo dzīvnieku populācijas stāvokli un reģistrēt medību iecirkņus, kā arī eksaminēt medniekus, medību vadītājus, izsniegt mednieka vai medību vadītāja apliecības;
- 296.2. kārtot mednieku un medību vadītāju reģistru;

²³⁹ Valsts meža dienesta 22.07.2010. Informācijas sistēmu drošības politikas 3.daļa un 7.1.apakšpunkts un Valsts meža dienesta 22.07.2010. Informācijas sistēmu drošības noteikumu 5.2., 5.7.6.apakšpunkts.

²⁴⁰ Medību likuma 25.pants

²⁴¹ Ministru kabineta 30.07.2013. noteikumu Nr.449 „Valsts meža dienesta nolikums” (spēkā no 03.08.2013.) 4.8., 4.9., 4.10., 4.13., 4.18., 4.19., 4.21.apakšpunkts.

- 296.3. pieņemt lēmumus, sniegt atzinumus, sastādīt aktus un protokolus par normatīvo aktu pārākāpumiem saistībā ar medības reglamentējošiem normatīvajiem aktiem;
- 296.4. informēt sabiedrību par medību resursu stāvokli un izmantošanu, informēt un konsultēt meža īpašniekus vai tiesiskos valdītājus un citas personas par medības reglamentējošo normatīvo aktu prasībām;
- 296.5. piedzīt par labu valstij zaudējumus, kas nodarīti, pārkāpjot medības reglamentējošo normatīvo aktu prasības;
- 296.6. medību normatīvo aktu ievērošanas kontroli.

8.1. Medījamo dzīvnieku uzskaitē

Konstatējumi

- 297. Saskaņā ar normatīvo aktu²⁴² limitēto medījamo dzīvnieku nomedīšanas lielāko pieļaujamo apjomu medību platībās katru gadu nosaka Valsts meža dienests, pamatojoties uz medījamo dzīvnieku uzskaites datiem, un medījamos dzīvniekus uzskaita un limitēto medījamo dzīvnieku nomedīšanas lielāko pieļaujamo apjomu medību platībās aprēķina atbilstoši zemkopības ministra apstiprinātai metodikai.
- 298. Zemkopības ministrijas iekšējais tiesību akts²⁴³ nosaka kārtību, kādā Valsts meža dienests organizē medījamo dzīvnieku uzskaiti, iesaistot arī medību tiesību lietotājus, kā arī rīko uzskaites rezultātu un limita projektu ikgadējas apspriedes.
- 299. Saskaņā ar Eiropas Savienības Padomes Dzīvotņu direktīvas²⁴⁴ 17. pantu dalībvalstīm ir jāsniedz noteiktas formas ziņojums²⁴⁵ par direktīvā minēto aizsargājamo dzīvotņu un sugu, kuru ietvaros ir arī Latvijā medījamo dzīvnieku sugas, piemēram, lūši un vilki, aizsardzības statusu.
- 300. Pirms kārtējās medību sezonas sākuma Valsts meža dienesta ģenerāldirektors izdod rīkojumu par kārtējā gadā nomedīšanas limita noteikšanai veicamo pasākumu norises kārtību²⁴⁶.
- 301. Revīzijas gaitā izlases veidā veicot pārbaudes Valsts meža dienesta centrālajā aparātā un virsmežniecībās, tika konstatēts, ka:
  - 301.1. meža dzīvnieku uzskaites kopsavilkuma dokumentācija²⁴⁷ kopumā ir sagatavota atbilstoši Zemkopības ministrijas iekšējā tiesību akta²⁴⁸ prasībām;
  - 301.2. ikgadējais dzīvnieku skaita vērtējums ir aprēķināts;
  - 301.3. ir noorganizētas atbilstošā gada rīkojumā noteiktās limita projekta apstiprināšanas ikgadējās apspriedes;
  - 301.4. nav iespējams dokumentāli izsekot, kā aprēķinā ir veidojušies individuālie limitēto medījamo dzīvnieku uzskaites kopsavilkuma dati katrā atsevišķā uzskaites vienībā.
- 302. Saskaņā ar pētījuma datiem²⁴⁹:

²⁴² Medību likuma 20.pants.

²⁴³ Zemkopības ministrijas 23.01.2008. kārtība Nr.3 „Medījamo dzīvnieku uzskaites un limitēto medījamo dzīvnieku nomedīšanas lielākā pieļaujamā apjoma medību platībās aprēķināšanas metodika”.

²⁴⁴ ES padomes direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, aplūkots 30.10.2013

²⁴⁵ Assessment and reporting under Article 17 of the Habitats Directive – Reporting Formats for the period 2007 -2012 un The Explanatory notes and guidelines for Article 17, aplūkots 30.10.2013

²⁴⁶ Piemēram, Valsts meža dienesta 23.03.2012. rīkojums Nr.59.

²⁴⁷ Tika pārbaudīta meža dzīvnieku uzskaites kopsavilkuma dokumentācija par 2010./2011. gada medību sezonu un 2012./2013. gada medību sezonu.

²⁴⁸ Zemkopības ministrijas 23.01.2008. kārtība Nr.3 „Medījamo dzīvnieku uzskaites un limitēto medījamo dzīvnieku nomedīšanas lielākā pieļaujamā apjoma medību platībās aprēķināšanas metodika”.

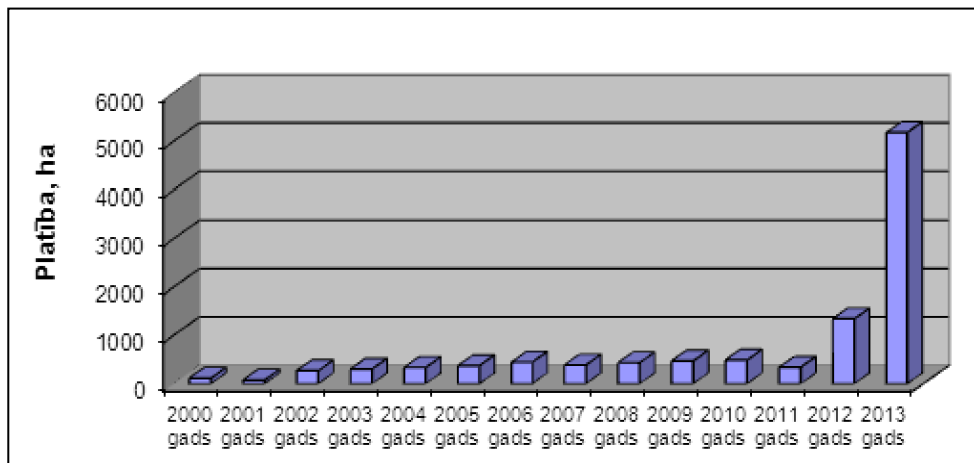

- 302.1. analizējot dzīvnieku skaita noteikšanu Valsts meža dienestā 2010./2011.gada medību sezonā, tika konstatētas sekojošas uzskaites kļūdas un trūkumi: uzskaites materiālos nav fiksēta uzskaites teritorijas platība, netiek fiksēti tukšie novērojumi, konstatēta uzskaites datu falsifikācija, pielietotas neatbilstošas uzskaites metodes, kā arī nav iespējams izsekot, kā dzīvnieku uzskaites dati medību iecirknī tiek transformēti uz dzīvnieku uzskaites teritoriālo vienību un mežniecību;
- 302.2. pētījuma rezultātā tika konstatēts, ka, ievērojot pielietotās uzskaites metodes, kā arī uzskaites laikā pieļautās kļūdas, nav iespējams konstatēt, vai Valsts meža dienesta 2010./2011.gada medību sezonā veiktās uzskaites rezultātos norādītais dzīvnieku skaits atbilst patiesajam, kāda ir iespējamā kļūda, un to, vai uzskaites rezultātā dzīvnieku skaits ir novērtēts mazāks vai lielāks par reālo dzīvnieku skaitu dabā.
303. Saskaņā ar Valsts meža dienesta skaidrojumu²⁵⁰, ievērojot samazināto Valsts meža dienestu resursu apjomu laika periodā pēc strukturālajām izmaiņām:
- 303.1. nosakot medījamo dzīvnieku skaitu, medījamo dzīvnieku uzskaitē lielākoties notiek pēc medību kolektīvu sniegtās informācijas un analizējot medību rezultātus;
- 303.2. detalizēta dzīvnieku uzskaitē tiek veikta tikai strīdus gadījumos, piemēram, izvērtējot nepieciešamību pārskatīt medību limitu, ja dzīvnieki nodara ievērojamus postījumus mežsaimniecībai vai lauksaimniecībai, kā arī ja sanāksmē ar medību kolektīva pārstāvjiem, rodas domstarpības par lielāko pieļaujamo nomedījamo dzīvnieku skaitu;
- 303.3. lai pilnībā veiktu dzīvnieku skaita ikgadējo vērtējumu Zemgales virsmežniecībā, skrupulozi ievērojot Zemkopības ministrijas iekšējā tiesību akta²⁵¹ prasības, ar pieejamajiem cilvēkresursiem būtu nepieciešams pusotrs mēnesis, bet iegūto datu kvalitāte nebūtu būtiski labāka;
- 303.4. Valsts meža dienesta vadība medību funkcijas uzraudzību uzskata par papildus funkciju, jo, piemēram, „slodžu aprēķinā” mežzinim nav paredzētas novērtējamas aktivitātes saistībā ar medību saimniecības uzraudzību.
304. Saskaņā ar AS „Latvijas Valsts meži” sniegto informāciju:
- 304.1. pēdējos gados būtiski ir pieaudzis pārnadžu izraisīto jaunaudžu bojājumu apjoms apsaimniekotajos mežos un 2013.gadā ir sasniedzis 4762 ha (skatīt attēlu Nr.4);
- 304.2. lai mazinātu bojājumu apjomu, tiek veikta jaunaudžu apstrāde ar repelentiem, plānotās 2013. gada izmaksas jaunaudžu aizsardzībai ir 272 tūkstoši latu;
- 304.3. AS „Latvijas Valsts meži” izmaksas jaunaudžu aizsardzības nodrošināšanai 2011. un 2012. gadā bija 194 un 229 tūkstoši latu, tādējādi 2011., 2012. un 2013.gados kopumā pārnadžu izraisīto bojājumu novēršanai ir novirzīti 695 tūkstoši latu.

²⁴⁹ Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava" medniecības un faunas menedžmenta pētījumu virziena pētnieka J.Baumaņa 20.09.2013. aizstāvētais promocijas darbs "Pārnadžu (*Artiodactyla*) populāciju stāvokļa novērtējums un apsaimniekošanas principi Latvijā”.

²⁵⁰ 21.06.2013. intervija ar Valsts meža dienesta Medību daļas vadītāju, 16.10.2013. intervija ar Zemgales virsmežniecības virsmežzinī un inženieri medību jautājumos, 24.10.2013. intervija ar Ziemeļaustrumu virsmežniecības inženieri medību jautājumos.

²⁵¹ Zemkopības ministrijas 23.01.2008. kārtība Nr.3 „Medījamo dzīvnieku uzskaites un limitēto medījamo dzīvnieku nomedīšanas lielākā pieļaujamā apjoma medību platībās aprēķināšanas metodika”.

Attēls Nr.4 Dzīvnieku (pārnodžu) izraisītu bojājumu dinamika LVM mežaudzēs saskaņā ar apkopotajiem meža bojājumu pārskatiem

305. Meža dzīvnieki izdara būtiskus postījumus arī lauksaimniecībai, piemēram, biedrība „Zemnieku saeima” publiski puda neapmierinātību ar sagatavotajiem un vēlāk Saeimā apstiprinātajiem Medību likuma grozījumiem, jo uzskatīja, ka tie nenovērsīs situāciju ar meža dzīvnieku postījumiem²⁵².
306. Saskaņā ar lauksaimnieku viedokli būtiskākos postījumus lauksaimniecībai nodara meža cūkas. Pēc Valsts meža dienesta datiem²⁵³ 2011./2012.gada sezonā meža cūku skaits bija ap 70 000, izsniegtas medību licences par 50 000, savukārt izmantotas tikai ap 20 000. Atsevišķos reģionos dzīvnieku sugas populācija būtiski pārsniedz pieļaujamo skaitu.
307. Valsts meža dienesta klientu – meža īpašnieku, mednieku, meža nozares attīstībā ieinteresēto personu aptaujas anketās no Valsts meža dienesta darbības jomām meža dzīvnieku uzskaites, novērtējums „ļoti vāji” un „vāji” ir sniegts attiecīgi 17% anketu pirms strukturālajām izmaiņām un 33% - pēc.
308. Saskaņā ar interviju Valsts meža dienestā²⁵⁴ medību kolektīvi ne vienmēr nomedī visu piešķirto medījamo dzīvnieku apjomu, jo rūpējas par populācijas saglabāšanos un pieaugumu. Mēdz būt gadījumi, kad tiek nepamatoti „norakstītas” izsniegtās medību atļaujas, uzrādot lielāku nomedīto dzīvnieku skaitu.

Secinājumi

309. Zemkopības ministrijas iekšējais tiesību akts²⁵⁵ nenodrošina tā mērķa - uzskaitīt medījamo dzīvnieku skaitu un noteikt limitēto medījamo dzīvnieku pieļaujamo apjomu - sasniegšanu, un tajā noteiktais veicamo pasākumu apjoms neatbilst Valsts meža dienesta administratīvajai kapacitātei, jo:
- 309.1. pēc veiktajām Valsts meža dienesta strukturālajām izmaiņām ir samazināts medību resursu apsaimniekošanai, tajā skaitā limitēto dzīvnieku uzskaitē pieejamais resursu apjoms dienestā, jo iepriekšējo 398 mežsargu, 87 mežziņu un 11 virsmežniecības inženieru vietā funkciju nodrošina 304 mežziņi un 60 vecākie mežziņi, kā arī 11 inženieri medību jautājumos, turklāt mežziņu darba specifika, veicot izlases pārbaudes būtiski lielākās apgaitās, ir samazinājusi to fizisku atrašanos meža teritorijās un iespējas veikt pilnvērtīgus dzīvnieku novērojumus dabā;

²⁵²<http://www.allforhunt.com/lv/article/zemnieku-saeima-apsver-iespeju-lugt-andrim-berzinam-neizsludinat-grozijumus-medibu-likuma>, aplūkots 30.10.2013

²⁵³<http://www.vmd.gov.lv/index.php?sadala=377&id=185&ord=20>, aplūkots 30.10.2013

²⁵⁴ 21.06.2013. intervija ar Valsts meža dienesta Medību daļas vadītāju, 09.10.2013. intervija ar medību daļas vecāko referentu.

²⁵⁵ Zemkopības ministrijas 23.01.2008. kārtība Nr.3 „Medījamo dzīvnieku uzskaites un limitēto medījamo dzīvnieku nomedīšanas lielākā pieļaujamā apjoma medību platībās aprēķināšanas metodika”.

- 309.2. situācija ar medījamo dzīvnieku uzskaiti un medījamo dzīvnieku limita noteikšanu ir pasliktinājusies, jo ir pieauguši meža dzīvnieku postījumu rezultātā radītie zaudējumi lauksaimniecībai un mežsaimniecībai, piemēram, AS „Latvijas Valsts meži” pēdējos trijos gados ir bijuši izdevumi dzīvnieku radīto bojājumu jaunaudzēm novēršanai un ierobežošanai 695 tūkstoši latu apmērā;
- 309.3. nesatur saskaņā ar Padomes Dzīvotņu direktīvas²⁵⁶ 17. pantu sniedzamā noteiktas formas ziņojuma²⁵⁷ par Dzīvotņu direktīvā minēto aizsargājamo dzīvotņu un sugu aizsardzības statusu klasifikāciju un neatbilst ziņojuma sagatavošanas metodikai, kā rezultātā ar šo uzskaiti iegūtie dati nav izmantojami ziņojuma sagatavošanā.

Ieteikumi

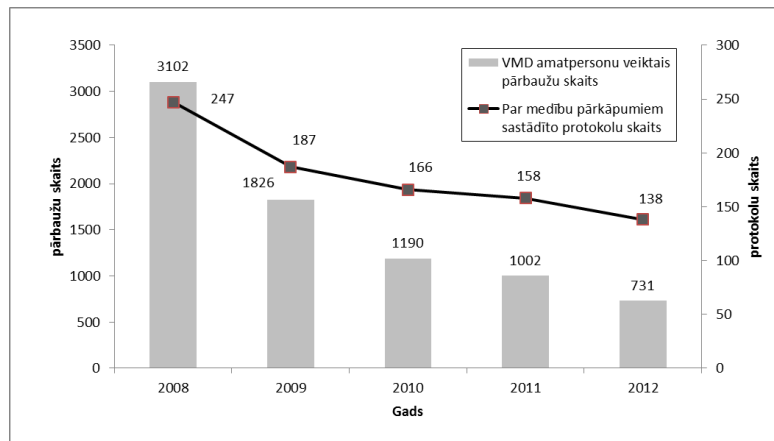
310. Lai nodrošinātu atbilstošu medījamo dzīvnieku skaita un medību limitu noteikšanu, Zemkopības ministrijai izstrādāt tiesību aktu, ņemot vērā Valsts meža dienesta administratīvo kapacitāti, ES prasības attiecībā uz ziņojumu sagatavošanas metodiku par dzīvotnēm un pētījumiem attiecīgajā nozarē.
311. Lai nodrošinātu medījamo dzīvnieku populācijas kontroli, Zemkopības ministrijai izvērtēt iespēju normatīvajos aktos paredzēt medījamo dzīvnieku, kuri rada postījumus lauksaimniecībai un mežsaimniecībai, limita izpildīšanas minimālo sliekšni un tā izpildes kontroles metodes.

8.2. Medību uzraudzība

312. Analizējot medību uzraudzībā iesaistīto darbinieku amata aprakstus, tika konstatēts, ka:
- 312.1. virsmežzinis pieņem lēmumus, kas saistīti ar medību saimniecībās fiksētajiem pārkāpumiem;
- 312.2. medību inženieris virsmežniecībā papildus darbam, kas saistīts ar mednieku eksamināciju, medību atļauju izsniegšanu, medību tiesību saskaņošanu ar zemes īpašniekiem un dzīvnieku uzskaites kopsavilkumu sagatavošanu, sadarbojoties ar medību inspektoru, organizē un koordinē medību uzraudzību;
- 312.3. medību inspektori, sadarbojoties ar Valsts meža dienesta vai citu valsts pārvaldes iestāžu amatpersonām, tajā skaitā Valsts policiju, veic normatīvo aktu ievērošanas kontroli reidos patstāvīgi izvēlētos maršrutos un laikos, kā arī noformē administratīvo pārkāpumu protokolus un citus saistītos dokumentus;
- 312.4. vecākie mežziņi un mežziņi kontrolē medību normatīvo aktu prasību ievērošanu un piedalās vecāko medību inspektoru organizētajos medību uzraudzības reidos.
313. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka ir samazinājies Valsts meža dienesta amatpersonu veikto pārbaužu skaits medību jomā un atklātie medību pārkāpumi. Statistiku par veiktajām pārbaudēm skatīt attēlā Nr.5.

²⁵⁶ES padomes direktīva 92/43/EEK (21.05.1992.) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, aplūkots 30.10.2013.

²⁵⁷Assessment and reporting under Article 17 of the Habitats Directive – Reporting Formats for the period 2007 -2012 unThe Explanatory notes and guidelines for Article 17 , aplūkots 30.10.2013.

Attēls Nr.5 Valsts meža dienesta amatpersonu veiktais pārbaūžu skaits un par medību pārkāpumiem sastādīto protokolu skaits

314. Revīzijas gaitā netika konstatēts, ka Valsts meža dienestā tiktu veikta medību nozares plānveida kontrole, piemēram, netika konstatēts rakstisks plāns par pārbaūžu veikšanu medību kolektīvos vai medību vietās vai citi iekšējie normatīvie akti, kas reglamentētu pārbaūžu veikšanas biežumu un metodiku.
315. Interviju laikā²⁵⁸ tika paskaidrots, ka, „lai nodrošinātu vienveidīgu kontroles apjomu par medību jomu, ir dots mutisks ieteikums katram mežzinim vismaz reizi gadā apsekot savā apgaitā esošos medību kolektīvus”.
316. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka:
- 316.1. pieci reģionālie vecākie medību inspektori veic medību norises uzraudzību vairāk kā 2500 medību iecirkņos;
  - 316.2. Medību inspektori par savām plānotajām pārbaudēm nesniedz informāciju, tajā skaitā arī virsmežzinim, kuram tie ir administratīvi pakļauti. Tas tiek pamatots ar konfidencialitātes nodrošināšanas nepieciešamību;
  - 316.3. apsekojumu rezultāti tiek dokumentēti nepilnīgi, piemēram:
    - 316.3.1. pat vienas virsmežniecības ietvaros apsekojuma rezultātu noformēšanas veids ir atšķirīgs – dažkārt aktus par medību kolektīvu apsekošanu sagatavo visos gadījumos, dažkārt - tikai tad, ja tiek konstatēti pārkāpumi;
    - 316.3.2. vienā virsmežniecībā medību inspektors veiktās pārbaudes reģistrē uzskaites žurnālā, citā fiksē tikai konstatētos pārkāpumus;
  - 316.4. medību kontrole notiek pamatojoties uz sūdzībām vai citu mednieku ziņojumiem, profilaktiskais darbs tiek veikts atsevišķos gadījumos, piemēram, medību sezonas atklāšanā.
317. Valsts meža dienests medību norises veikšanā sadarbojas ar Valsts policiju, ir trīs policijas pārstāvji, kas regulāri piedalās medību pārbaudēs, kā arī nepieciešamības gadījumā tiek piesaistīti papildus policijas darbinieki.
318. Aptaujājot vecākos medību inspektorus, tika konstatēts, ka:
- 318.1. vecākajam medību inspektoram ne vienmēr ir pietiekošas pilnvaras pārbaūžu veikšanai, piemēram, bez policista klātbūtnes inspektors nav tiesīgs apturēt autotransportu vai veikt alkohola pārbaudi;
  - 318.2. lai nodrošinātu pārbaūžu efektivitāti, kā arī inspektoru fizisko drošību, medību inspektoriem, veicot pārbaudes medību vietās, ir jāsadarbojas, neskatoties uz teritoriālo sadalījumu un administratīvo pakļautību virsmežzinim, tiek veiktas kopīgas

²⁵⁸ 21.06.2013. intervija ar Valsts meža dienesta Medību daļas vadītāju.

pārbaudes iesaistoties vairākiem medību inspektoriem, šāda sadarbība notiek pašu inspektoru pašorganizācijas veidā;

- 318.3. vecākajiem medību inspektoriem darba pienākumu veikšanai ne vienmēr ir pietiekami papildu tehniskie līdzekļi (nakts redzamības ierīces, kameras) un papildu specifiska apmācība pārbaužu veikšanā;
- 318.4. dažkārt medību inspektori veic arī citus papildu pienākumus, piemēram, diviem medību inspektoriem, papildu tiešajiem darba pienākumiem, ir jāsniedz atbalsts medību inženierim, to aizvietojošajiem vai atvaļinājuma laikā.
319. Valsts meža dienesta amatpersonām nav pieejama operatīvā informācija par vietām, kur norisinās medības. Šī informācija ir pieejama medību kolektīvos pie medību vadītāja.
320. Saskaņā ar amatu aprakstu medību tiesību saskaņošanu ar zemes īpašniekiem, medību tiesību reģistrāciju, attiecīgu izmaiņu reģistrāciju datu bāzē, mednieku eksaminācijas nodrošināšanu, dzīvnieku uzskaites organizēšanu un dzīvnieku uzskaites kopsavilkuma informācijas sagatavošanu virsmehānicībās veic medību inženieri.
321. Medību saimniecības attīstības dēļ pēdējos gados ir pieaudzis medību iecirkņu un aktīvo mednieku skaits (skatīt 13.tabulu).
322. Intervijas laikā²⁵⁹ un saskaņā ar medību inženieru sniegto informāciju tika noskaidrots, ka medību iecirkņu reģistrācija, mednieku un medību vadītāju eksaminēšanas darba organizācija ir saistīta ar ievērojamu administratīvā darba patēriņu.
323. Valsts meža dienesta klientu – meža īpašnieku, mednieku, meža nozares attīstībā ieinteresēto personu aptaujas anketās no Valsts meža dienesta darbības jomām viszemāk novērtēta medību norises uzraudzība, novērtējums „ļoti vāji” un „vāji” attiecīgi 23% un 40% anketu, un kā raksturīga problēma norādīts lielais darba apjoms.
324. Pārskats par Medību inženieru veiktajām darbībām norādīts 13.tabulā.

13. tabula

Pārskats par medību inženieru darbu raksturojošajiem rādītājiem

Gads	2010	2011	2012
Aktualizēta informācija par medību iecirkņiem, skaits	1 774	2 556	2 776
Aktīvo mednieku skaits (saskaņā ar izsniegto medību atļauju skaitu)	21 469	20 940	21 014
Gadā eksaminēto mednieku un medību vadītāju skaits	1 248	918	1 036
Izsniegtās medību atļaujas ārzemniekiem	nav datu	1 010	953

Secinājumi

325. Ņemot vērā, ka Valsts meža dienesta iekšējie normatīvie akti nereglamentē medību norises un medību kolektīvu kontroles veikšanas kārtību, Valsts meža dienesta struktūrvienību īstenotā medību uzraudzības prakse ir atšķirīga, piemēram, atšķirīgi noformējot apsekojumu rezultātus un veicot to reģistrāciju, tādējādi izslēdzot iespēju ticami novērtēt medību saimniecības uzraudzībai nepieciešamos resursus, kā arī veikt vienotu un uz mērķi orientētu medību saimniecības uzraudzību.
326. Valsts meža dienestā netiek veikts plānveida medību kolektīvu un medību norises uzraudzības darbs, jo nav noteikti medību norises un medību kolektīvu kontroles sasniedzamie rādītāji un mērķi, kā arī pārbaužu veikšana pamatā tiek veikta uz sūdzību pamata.
327. Tā kā Valsts meža dienesta amatpersonām nav pieejama operatīvā informācija par vietām, kur norisinās medības, un šī informācija ir pieejama tikai medību kolektīvos pie medību vadītāja,

²⁵⁹ 21.06.2013. intervija ar Valsts meža dienesta Medību daļas vadītāju.

kuriem pieprasot informāciju par medību norises vietām, iespējamie medību pārkāpumi tiek novērsti, ir aprūtināta Valsts meža dienesta iespēja veikt operatīvas medību pārbaudes un identificēt pārkāpumus.

328. Ievērojot to, ka:

328.1. neraugoties uz vecāko medību inspektoru administratīvo pakļautību virsmežzinim, to funkcijas un veiktās pārbaudes ne vienmēr ir saistītas ar virsmežniecību, kurai inspektori ir administratīvi pakļauti, un inspektori nesniedz informāciju virsmežzinim par veicamajām pārbaudēm, kā rezultātā virsmežzinis ne vienmēr var novērtēt vecākā medību inspektora darba efektivitāti un noslodzi;

328.2. ir nepieciešams nodrošināt vecāko medību inspektoru veikto pārbaudžu operativitāti un konfidencialitāti;

328.3. vecākajiem medību inspektoriem veicot pārbaudes, ir nepieciešams savstarpēji sadarboties, un to darba efektivitātes uzlabošanai ir nepieciešama sadarbības vienota koordinācija;

328.4. vecākajiem medību inspektoriem nepieciešama specifiska apmācība un aprīkojums;

328.5. pieciem vecākajiem medību inspektoriem ir jāveic medību norises uzraudzība vairāk kā 2500 medību iecirkņos, kā rezultātā ir nepieciešams nodrošināt koordinētu plānveida uzraudzības darbu lielā teritorijā ar ierobežotiem resursiem -

būtu nepieciešams pārskatīt medību inspektoru administratīvās pakļautības lietderību virsmežzinim, apvienojot tos atsevišķā Valsts meža dienesta struktūrvienībā ar vienotu administratīvo vadību.

329. Ņemot vērā pieaugošo darba apjomu attiecībā uz medību iecirkņu reģistrāciju un aktīvo mednieku skaita pieaugumu, medību inženieri noslogojuma dēļ ne vienmēr var pilnvērtīgi veikt savus pienākumus, par ko liecina arī Valsts meža dienesta klientu atsauksmes par vājo medību jomas uzraudzību.

Ieteikumi

330. Lai nodrošinātu kontroles pār medību jomu pilnveidošanu, Valsts meža dienestam:

330.1. izstrādāt iekšēju normatīvo aktu, kas paredzētu vienotu medību kolektīvu un medību norises kontroles kārtību;

330.2. rakstiski noteikt vienotus sasniedzamos rādītājus attiecībā uz medību saimniecības uzraudzību visām dienesta struktūrvienībām un veikt to izpildes kontroli.

331. Lai pilnveidotu medību saimniecības uzraudzībā iesaistīto resursu noslodzi, Valsts meža dienestam:

331.1. izskatīt iespēju vecākos medību inspektoros apvienot vienā struktūrvienībā un to administratīvi nodalīt kā atsevišķu Valsts meža dienesta struktūrvienību, kas pakļauta centrālajam aparātam;

331.2. veikt medību inženieru un vecāko medību inspektoru noslogojuma un funkciju izvērtējumu, un atbilstoši tā rezultātiem pārskatīt to veicamo pienākumu apjomu.

9. Pašvaldību un Valsts meža dienesta klientu aptaujas anketas rezultāti

332. Lai gūtu papildu informāciju par Valsts meža dienesta realizēto strukturālo izmaiņu īstenošanu, un dienesta darbību pirms un pēc strukturālo izmaiņu veikšanas, tajā skaitā strukturālo izmaiņu ietekmi uz sniegto pakalpojumu kvalitāti Valsts kontrole aicināja sabiedrību izteikt viedokli un veica pašvaldību anketēšanu.

Pašvaldību aptaujas anketu rezultāti

333. Kopumā Valsts kontrolē tika saņemtas 98 pašvaldību aptaujas anketas²⁶⁰.
334. Pašvaldības norāda, ka Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu rezultātā (skatīt 1.pielikumu):
- 334.1. sniegto pakalpojumu un informācijas pieejamība ir pasliktinājusies, īpaši uzsverot struktūrvienību atrašanās vietas pieejamību klientiem; ja līdz strukturālajām izmaiņām Valsts meža dienesta atrašanās vietas pieejamību kā „vāju” vai „ļoti vāju” novērtēja 2% pašvaldību, tad pēc izmaiņām - 33% pašvaldību. Anketās tika norādīts, ka dienesta pieejamību iedzīvotājiem pasliktina gan attālums (daudzos gadījumos virs 40 kilometriem), gan sabiedriskā transporta nepieejamība, lai nokļūtu birojos;
- 334.2. dienesta darbība tā kompetences jomās būtiski nav mainījusies; vairums pašvaldību dienesta darbību meža uzraudzībā vērtē kā labu vai ļoti labu gan pirms, gan pēc strukturālajām izmaiņām, izņemot gadījumus, kad dažas pašvaldības ir norādījušas uz pastāvošajām problēmām medību uzraudzības jomā, uguns apsardzībā un ciršanas apliecinājumu izsniegšanā;
- 334.3. sniegto pakalpojumu kvalitāte ir nedaudz pasliktinājusies; ir pieaudzis tādu pašvaldību skaits, kuras uzskata, ka Valsts meža dienesta darba kvalitāte ir apmierinoša vai vājā līmenī, piemēram, pieņemto lēmumu savlaicīgumu, kā „apmierinošu” vai „vāju” pirms strukturālajām izmaiņām vērtēja trīs pašvaldības, savukārt pēc izmaiņām - 14 pašvaldības.
335. Vairāk kā 50% pašvaldību norādīja, ka Valsts meža dienests nav bijis ieinteresēts pašvaldību viedoklī par veicamajām izmaiņām, tāpat vismaz 57 pašvaldības būtu ieinteresētas, ka dienests nodrošinātu pakalpojumus tuvāk iedzīvotājiem – pašvaldību telpās.
336. Vairākas pašvaldības norādīja, ka strukturālo izmaiņu rezultātā:
- 336.1. meža īpašniekiem ir samazinājusies iespēja kontaktēties ar mežziņiem, ko ietekmē ne vien to skaits, bet arī lielās apgaitas, pieņemšanas laiku neesamība un dzīvesvieta ārpus apgaitu teritorijām;
- 336.2. trūkst informācijas par Valsts meža dienesta darbību un pakalpojumiem, bet pašvaldības būtu gatavas informāciju izplatīt savās telpās, avīzēs un mājas lapās.

Valsts meža dienesta klientu aptaujas anketas rezultāti

337. Valsts kontrolē tika saņemtas 35 klientu – meža īpašnieku, mednieku, meža nozares attīstībā ieinteresēto personu aptaujas anketas, tādējādi minētais viedoklis būtu pieņemams zināšanai, bet nav uzskatāms par reprezentatīvu.
338. Analizējot aptaujas anketu rezultātus tika konstatēts, ka klientu vērtējumā Valsts meža dienesta strukturālo izmaiņu rezultātā:
- 338.1. sniegto pakalpojumu un informācijas pieejamība ir pasliktinājusies:
- 338.1.1. ja pirms strukturālajām izmaiņām Valsts meža dienesta struktūrvienības atrašanās vietas novērtējums „labi” un „teicami” bija norādīts 71% anketu, tad pēc izmaiņām – tikai 28% anketu;
- 338.1.2. Valsts meža dienesta atbildīgo amatpersonu pieejamība pirms strukturālajām izmaiņām ar „labi” un „teicami” novērtēta 69% anketu, pēc izmaiņām – vairs tikai 38% anketu;
- 338.1.3. informācijas pieejamība par Valsts meža dienesta sniegtajiem pakalpojumiem un izmaiņām meža apsaimniekošanu regulējošajos normatīvajos aktos pirms

²⁶⁰Divas pašvaldības norādīja, ka pašvaldībai nav viedokļa par Valsts meža dienesta darbību.

strukturālajām izmaiņām lielākoties tika vērtēta „apmierinoši” un „labi”, pēc izmaiņām – „vāji”, „apmierinoši” un „labi”;

un kā raksturīgākās problēmas minētas ārējo un iekšējo normatīvo aktu prasības, kas nav saprotamas, novecojusi informācija Valsts meža dienesta mājas lapā, nepietiekama informācija par notikumiem nozarē, likumdošanas izmaiņām, mežsaimniecības jautājumiem, kā arī Valsts meža dienesta amatpersonu dažādie viedokļi un vienādās situācijās atšķirīgi pieņemtie lēmumi;

338.2. pēc Valsts meža dienesta strukturālajām izmaiņām vērtējumu „labi” un „teicami” skaits ir samazinājies visās Valsts meža dienesta darbības jomās - ciršanas apliecinājumu izsniegšanā, meža un vides aizsardzības prasību kontrolē, meža inventarizācijas datu pārbaudē. Atsevišķās jomās būtiski palielinājies vērtējumu skaits „ļoti vāji” un „vāji”, piemēram:

338.2.1. meža atjaunošanas un kopšanas pirms strukturālajām izmaiņām kā „ļoti vāja” un „vāja” atzīmēta 6%, pēc izmaiņām 20% gadījumos; meža ieaudzēšanas uzraudzība attiecīgi 6% pirms izmaiņām un 12% pēc izmaiņām;

338.2.2. ciršanas mežā uzraudzība pēc strukturālajām izmaiņām 31% anketu ir novērtēta kā „vāja” un „ļoti vāja”, salīdzinājumā ar 12% anketu pirms strukturālajām izmaiņām;

338.2.3. gan pirms, gan pēc strukturālajām izmaiņām viszemāk novērtēta medību norises uzraudzība un meža dzīvnieku uzskaitē:

338.2.3.1. medību norises uzraudzība novērtēta kā „ļoti vāja” un „vāja” 23% anketu pirms un 40% anketu pēc strukturālajām izmaiņām;

338.2.3.2. meža dzīvnieku uzskaitē kā „ļoti vāja” un „vāja” novērtēta 17% anketu pirms strukturālajām izmaiņām un 33% pēc strukturālajām izmaiņām.

Kā raksturīgākās problēmas norādīts lielais darba apjoms, amatpersonu dažādie viedokļi u.c.

338.2.4. meža ugunsdrošības uzraudzība un meža ugunsgrēku dzēšana pirms strukturālajām izmaiņām tikai 3% anketu tika vērtēta „ļoti vāji” un „vāji”, turpretim pēc strukturālajām izmaiņām novērtējums „ļoti vāji” un „vāji” norādīts 18% anketu;

338.3. ir pasliktinājusies arī sniegto pakalpojumu kvalitāte,

338.3.1. vērtējumu „labi” un „teicami” skaits samazinājies par 15 līdz 25%, tai skaitā pieņemto lēmumu savlaicīgums un saprotamība, amatpersonu atsaucība un uz klientu orientēta attieksme, meža apsaimniekošanas uzraudzības nodrošināšana;

338.3.2. vislielākais vērtējumu „labi” un „teicami” samazinājums ir Valsts meža dienesta reaģēšanai operatīvās situācijās – 25%, samazinājies no 48% pirms uz 23% pēc strukturālajām izmaiņām, kā arī pieņemto lēmumu un prasību objektivitātei un kompetencei – 23%, samazinājies no 57% pirms uz 34% pēc strukturālajām izmaiņām.

Revīzijas grupas vadītāja:

vecākā valsts revidente – juriste

D.Teiviša

Revīzijas grupa:

valsts revidente

V.Šņepste

valsts revidente

S.Breidaka

Pašvaldības aptaujas anketu rezultāti

1. Vai Jūsu pašvaldībā ir Valsts meža dienesta teritoriālā struktūrvienība - birojs (pirms Valsts meža dienesta struktūras un funkciju optimizācijas 01.01.2012. - mežniecība)?

	Skaitis	%
jā, bija līdz 01.01.2012.	63	57
jā, ir no 01.01.2012.	22	20
nav mainījies	25	23

2. Vai Jūs uzskatāt, ka Valsts meža dienesta teritoriālo struktūrvienību skaits un izvietojums pašlaik ir optimāls, ņemot vērā Jūsu pašvaldības atrašanās vietu?

	Skaitis	%
jā	43	44
nē	55	56

3. Vai Jūsu pašvaldībā ir saņemtas iedzīvotāju sūdzības par Valsts meža dienesta kompetencē esošajiem jautājumiem?

	Skaitis	%
jā	12	12
nē	86	88

4. Vai Valsts meža dienesta darbība no 01.01.2012 optimizācijas rezultātā Jūsu pašvaldībā ir mainījies?

	Skaitis	%
ir uzlabojies	2	2
ir pasliktinājies	38	39
nav mainījies	58	59

5. Kā Jūs vērtējat Valsts meža dienesta darbību salīdzinājumā ar citām valsts iestādēm, piemēram, Lauku atbalsta dienestu, Pārtikas un veterināro dienestu?

	Skaitis	%
ievērojami labāka	0	0
labāka	9	11
līdzvērtīga	69	81
sliktāka	5	6
ievērojami sliktāka	2	2

6. Vai Jūsu pašvaldības viedoklis ir ņemts vērā, plānojot un īstenojot optimizāciju Valsts meža dienestā, tajā skaitā par Valsts meža dienesta teritoriālo struktūrvienību skaitu un izvietojumu?

	Skaitis	%
jā, ir ņemts vērā	6	6
daļēji ņemts vērā	11	11
nē, nav ņemts vērā	24	25
viedoklis netika jautāts	56	58

7. Vai Jūsu pašvaldības viedoklis ir ņemts vērā, plānojot un īstenojot optimizāciju Valsts meža dienestā, tajā skaitā par darbinieku, kuri veic uzraudzību mežā, skaita samazinājumu?

	Skaitis	%
jā, ir ņemts vērā	4	4
daļēji ņemts vērā	8	8
nē, nav ņemts vērā	19	20
viedoklis netika jautāts	66	68

8. Vai Jūsu pašvaldība būtu ieinteresēta pašvaldības telpās nodrošināt Valsts meža dienesta amatpersonas pieņemšanas vietu?

	Skaitis	%
jā	68	71
nē	28	29

9. Kā Jūs vērtējat Valsts meža dienesta sniegto pakalpojumu un informācijas pieejamību Jūsu pašvaldības iedzīvotājiem? (1 – ļoti vāji, 2 – vāji, 3 apmierinoši, 4 – labi, 5 – teicami, n/i – nav informācijas)

Noskaidrojamais jautājums	Par periodu līdz 01.01.2012. – pirms strukturālajām izmaiņām						Par periodu pēc 01.01.2012. – pēc strukturālajām izmaiņām					
	1	2	3	4	5	n/i	1	2	3	4	5	n/i
Valsts meža dienesta struktūrvienības atrašanās vieta	1%	1%	9%	47%	39%	3%	7%	26%	23%	23%	16%	4%
Valsts meža dienesta struktūrvienību darba laiks	0%	0%	5%	54%	35%	6%	2%	4%	17%	45%	22%	9%
Dokumentu iesniegšanas iespējas (pa pastu, elektroniski, klātienē) Valsts meža dienestā	0%	0%	3%	59%	34%	4%	4%	8%	28%	35%	16%	9%
Valsts meža dienesta atbildīgo amatpersonu pieejamība	0%	1%	6%	47%	39%	7%	0%	10%	12%	42%	24%	11%
Dokumentu apstrādes laiks Valsts meža dienestā	0%	1%	7%	59%	27%	6%	1%	9%	18%	45%	15%	11%
Informācijas pieejamība par Valsts meža dienesta sniegtajiem pakalpojumiem	0%	1%	12%	60%	21%	5%	2%	6%	17%	47%	18%	9%

10. Kā Jūs vērtējat Valsts meža dienesta uzraudzības funkciju veikšanu Jūsu pašvaldībā? (1 – ļoti vāji, 2 – vāji, 3 apmierinoši, 4 – labi, 5 – teicami, n/i – nav informācijas)?

Noskaidrojamais jautājums	Par periodu līdz 01.01.2012. – pirms strukturālajām izmaiņām						Par periodu pēc 01.01.2012. – pēc strukturālajām izmaiņām					
	1	2	3	4	5	n/i	1	2	3	4	5	n/i
Ciršanas apliecinājumu izsniegšana	0%	0%	3%	52%	38%	7%	0%	4%	10%	49%	23%	13%
Ciršanas mežā uzraudzība	0%	1%	2%	52%	35%	10%	0%	10%	14%	42%	15%	18%
Meža inventarizācijas datu pārbaude	0%	0%	4%	56%	28%	12%	0%	4%	11%	46%	21%	17%
Meža atjaunošanas un kopšanas uzraudzība	0%	0%	6%	56%	28%	10%	0%	3%	9%	49%	20%	18%
Meža ieaudzēšana uzraudzība	0%	0%	3%	55%	23%	18%	0%	0%	10%	48%	15%	27%
Medību norises uzraudzība	0%	0%	4%	44%	22%	30%	3%	2%	11%	42%	7%	35%
Meža dzīvnieku uzskaitē	0%	1%	2%	39%	17%	41%	2%	3%	12%	29%	7%	47%
Meža un vides aizsardzības (sanitārie atzinumi, mikroliegumi u.c.) kontrole	0%	0%	4%	54%	19%	22%	0%	0%	14%	45%	13%	28%
Meža ugunsdrošības uzraudzība	0%	0%	6%	44%	36%	14%	1%	2%	17%	34%	24%	21%
Meža ugunsgrēku dzēšana	0%	2%	5%	40%	31%	22%	1%	3%	13%	33%	18%	32%

11. Kā Jūs vērtējat Valsts meža dienesta sniegto pakalpojumu kvalitāti Jūsu pašvaldībā? (1 – ļoti vāji, 2 – vāji, 3 apmierinoši, 4 – labi, 5 – teicami, n/i – nav informācijas)

Noskaidrojamais jautājums	Par periodu līdz 01.01.2012. – pirms strukturālajām izmaiņām						Par periodu pēc 01.01.2012. – pēc strukturālajām izmaiņām					
	1	2	3	4	5	n/i	1	2	3	4	5	n/i
Valsts meža dienesta pieņemto lēmumu savlaicīgums	0%	0%	3%	57%	31%	9%	0%	3%	11%	48%	22%	15%
Valsts meža dienesta pieņemto lēmumu objektivitāte	0%	0%	3%	51%	33%	13%	0%	2%	5%	49%	26%	18%
Valsts meža dienesta reaģēšana operatīvās situācijās (negadījumi ar meža dzīvniekiem, medību, mežsaimniecības pārkāpumi u.c.)	0%	0%	4%	47%	29%	20%	1%	3%	7%	39%	21%	29%
Izpratne par Valsts meža dienesta pieņemtajiem lēmumiem	0%	0%	5%	55%	28%	12%	0%	2%	9%	51%	20%	17%

Vecākā valsts revidente-juriste

D.Teiviša